

**AVRUPA’ DA GÖREV YAPAN TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN
TEKNOLOJİ KULLANIMI İLE İLGİLİ PERFORMANS ÖLÇÜMÜ**

Hülya Hörgüşlüoğlu

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

AĞUSTOS, 2019

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 3(üç) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Hülya

Soyadı : Hörgüşlüoğlu

Bölümü : Yurt dışında Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi

İmza :

Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Avrupa’ da Görev Yapan Türkçe Öğretmenlerinin Teknoloji Kullanımı İle İlgili Performans Ölçümü

İngilizce Adı : Performance Measurement About Usage of Technology of Turkish Teachers Who Work In Europe

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Hülya HÖRGÜŞLÜOĞLU

JÜRİ ONAY SAYFASI

Hülya HÖRGÜŞLÜOĞLU tarafından hazırlanan “Avrupa’da Görev Yapan Türkçe Öğretmenlerinin Teknoloji Kullanımı İle İlgili Performans Ölçümü” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Fatma AÇIK

Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı Gazi Üniversitesi

Başkan : Prof. Dr. İhsan KALENDEROĞLU

Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı Gazi Üniversitesi

Üye : Doç. Dr. Filiz METE

Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı Hacettepe Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 20/08/2019

Bu tezin Türkçe ve Sosyal Bilgiler Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans/Doktora tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Prof. Dr. Selma YEL

TEŞEKKÜR

Bu çalışma sürecinde bilgisi; hoşgörüsü ve sabrıyla desteklerini benden esirgemeyen saygıdeğer tez danışmanım Prof. Dr. Fatma Açık' a ve sevgili aileme teşekkür ederim.

Hülya Hörgüşlüoğlu

AVRUPA’DA GÖREV YAPAN TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN TEKNOLOJİ KULLANIMI İLE İLGİLİ PERFORMANS ÖLÇÜMÜ

(Yüksek Lisans Tezi)

Hülya Hörgüşlüoğlu

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Ağustos 2019

ÖZ

Yurt dışındaki Türk çocuklarının ana dilleri olan Türkçeyi öğrenmesi içinde bulunduğu toplum dilini öğrenmesi kadar önemli bir konudur. Çünkü bu çocukların yaşadığı toplumla uyum sağlaması için bulundukları ülkenin resmî dilini öğrenirken kendi kültürüyle bağlarının korunması ve güçlenmesi için de Türkçeyi öğrenmesi gerekmektedir. Bu noktada iki dilli olarak adlandırılan bu çocukların ana dili eğitimleri üzerinde durulması gereken hassas bir konudur. Nitekim bu çocukların ana dili öğrenme konusu eğitim politikalarından, öğretimde kullanılan materyallerden ve en önemlisi de bu süreci yöneten ve şekillendiren öğretmenlerden etkilenen bir alandır. Bu bağlamda Avrupa’da Türk çocuklarına Türkçe öğreten öğretmenlerin teknoloji kullanma performansları ölçülmüştür. Araştırmada mahallen atanan ve MEB tarafından görevlendirilen toplam 57 öğretmene anket soruları sorulmuş ve donanım, yazılım ve uygulamalar ve bilgisayarlı öğretime ilişkin yeterlikleri değerlendirilmiştir. Anketten elde edilen yüzdelik ifadelerle katılımcıların cinsiyet; mezun olunan fakülte, bilgisayarla ilgili herhangi bir eğitim ya da kurs alıp almamaları ve görev yaptıkları okullarda bilgisayarlı öğretim yapılıp yapılmadığına ilişkin bilgileri değerlendirildiği için araştırma modeli olarak karma araştırma modeli uygulanmıştır. Değerlendirmeler sonucunda öğretmenlerin bahsi geçen üç yeterlik alanında da kendilerini yeterli hissettikleri fakat buna rağmen donanıma ilişkin yeterliklerinin diğer iki yeterliğe göre daha az yüzdelik değere sahip olduğu ortaya

ıkmiştır. Bu bilgiler ışığında yurt dışında görev yapan Türkçe ğretmenleri için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Yurt dışındaki Türk ocukları, ğretmenler, teknoloji kullanımı
Sayfa Adedi : xvi+86
Danışman : Prof. Dr. Fatma AIK

**PERFORMANCE MEASUREMENT ABOUT USAGE OF
TECHNOLOGY OF TURKISH TEACHERS WHO WORK IN
EUROPE**

(M.S. Thesis)

Hülya Hörgüşlüoğlu

GAZİ UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

August 2019

ABSTRACT

Learning Turkish is an important subject as well as learning the language of their living society for Turkish children in abroad whose mother tongue is Turkish. Because in order that these children adapt with their living society, while learning the official language of the country in which they live, they also need to learn Turkish in order to protect and strengthen bands with their own culture. At this point, mother language education is a critical subject which needs to be emphasized for these children who called as bilingual. Thus, the subject, learning the mother language of these children is a field which is affected by education politics, materials used in teaching and the most important one is teachers who manage and shape this process. In this context, performance of technology usage of the teachers who teach Turkish to Turkish children in Europe is measured. In the research, survey questions were asked to 57 teachers in total who appointed and employed

by Ministry of National Education and by local authorities. These survey questions were related to teachers' competences of hardware, software and applications, and computer-assisted teaching. The research model of this study is stated as general survey model. As a result of evaluations, it comes out that teachers feel enough about the three competences field mentioned before, but, in spite of this, the hardware competences has less percentage than the other two abilities. In the light of this information, some suggestions are stated for Turkish teachers who teach Turkish to Turkish students in abroad.

Key Words : Turkish children in abroad, teachers, technology usage

Page Number : xvi+86

Supervisor : Prof. Fatma AÇIK

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZ	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiv
KISALTMALAR LİSTESİ	xv
I. BÖLÜM	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Sınırlılıklar.....	6
1.5. Varsayımlar	6
1.6. Tanımlar.....	7
BÖLÜM II.....	9

DİL ÖĞRETİMİ VE TEKNOLOJİ.....	9
2.1. İki Dillilik Üzerine.....	9
2.2. Dil Öğretimi ve Teknoloji Kullanımı.....	11
2.3. Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi	13
2.3.1. Millî Eğitim Bakanlığı Bünyesinde Yapılan Çalışmalar	14
2.3.1.1. Uzaktaki Yakınlarımız Projesi	14
2.3.1.2. Millî Eğitim Şûraları.....	15
2.3.2. Yurt Dışında Öğretmen Görevlendirilmesi.....	16
2.4. Yurt Dışında Türkçenin Eğitim ve Öğretiminde Teknoloji Kullanımı.....	17
2.5. İlgili Çalışmalar	19
2.5.1. Eğitim Teknolojisi ve Eğitimde Teknoloji.....	19
2.5.2. Öğretmen ve Teknoloji Kullanımı	20
2.5.3. Öğretmenlerin Teknoloji Kullanım Ortamları ve Yeterlikleri Üzerine.....	22
BÖLÜM III	25
YÖNTEM.....	25
3.1. Araştırma Modeli	25
3.2. Araştırma Evreni ve Örneklemi	25
3.3. Veri Toplama Aracı	26
3.3.1. Avrupa'daki Türk Çocuklarına Türkçe Öğreten Öğretmenlerin Teknoloji Kullanımı İle ilgili Performans Ölçümü (Kişisel Bilgiler Formu)	26
3.3.2. Avrupa'daki Türk Çocuklarına Türkçe Öğreten Öğretmenlerin Teknoloji Kullanımı İle ilgili Performans Ölçümü (Yeterlik Ölçeği)	26
3.4. Verilerin Toplanması	27
3.5. Verilerin Analizi	27
BÖLÜM IV	28
BULGULAR VE YORUM	28
4.1. Katılımcıların Özelliklerine İlişkin Bilgiler	28

4.1.1. Görev Yaptıkları Ülkelere İlişkin Bilgiler.....	28
4.1.2. Atama Kayıtlarına İlişkin Bilgiler	29
4.1.3. Cinsiyete İlişkin Bilgiler	29
4.1.4. Meslekteki Hizmet Sürelerine İlişkin Bilgiler	30
4.1.5. Mezun Olunan Fakülteye İlişkin Bilgiler	31
4.1.6. Bilgisayarla İlgili Kurs veya Eğitimlerine İlişkin Bilgiler	32
4.1.7. Okulda Bilgisayarlı Öğretim Yapılıp Yapılmadığına İlişkin Bilgiler	33
4.2. Alt Problemlere İlişkin Bulgular	33
4.2.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	33
4.2.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	35
4.2.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	38
4.2.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	40
4.2.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	47
4.2.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular	55
4.2.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	61
BÖLÜM V	69
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	69
5.1. Sonuç	69
5.2. Öneriler	72
KAYNAKLAR.....	74
EKLER.....	82
EK 1. Araştırma İzni Formu	83
EK 2. Avrupa'daki Türk Çocuklarına Türkçe Öğreten Öğretmenlerin Teknoloji Kullanımı İle ilgili Performans Ölçümü (Kişisel Bilgi Formu)	84
EK 3. Avrupa'daki Türk Çocuklarına Türkçe Öğreten Öğretmenlerin Teknoloji Kullanımı İle ilgili Performans Ölçümü (Yeterlik Ölçeği)	85

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Katılımcıların Teknoloji Kullanımı İçin Donanım Yeterlikleri	34
Tablo 2. Katılımcıların Teknoloji Kullanımı İçin Yazılım ve Uygulama Yeterlikleri	36
Tablo 3. Katılımcıların Bilgisayarla Öğretime İlişkin Yeterlikleri.....	38
Tablo 4. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Donanım Yeterlikleri	40
Tablo 5. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Yazılım ve Uygulama Yeterlikleri.....	43
Tablo 6. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Bilgisayarlı Öğretim Yeterlikleri.....	45
Tablo 7. Katılımcıların Mezun Oldukları Fakülteye Göre Donanım Yeterlikleri	47
Tablo 8. Katılımcıların Mezun Oldukları Fakülteye Göre Yazılım Ve Uygulama Yeterlikleri	50
Tablo 9. Katılımcıların Mezun Oldukları Fakülteye Göre Bilgisayarlı Öğretime İlişkin Yeterlikleri.....	53
Tablo 10. Katılımcıların Bilgisayarla İlgili Kurs ya da Eğitim Alıp Almalarına İlişkin Donanım Yeterlikleri.....	55
Tablo 11. Katılımcıların Bilgisayarla İlgili Kurs ya da Eğitim Alıp Almalarına İlişkin Yazılım ve Uygulama Yeterlikleri	57
Tablo 12. Katılımcıların Bilgisayarla İlgili Kurs ya da Eğitim Alıp Almalarına İlişkin Bilgisayarlı Öğretim Yeterlikleri	60
Tablo 13. Katılımcıların Okullarında Bilgisayarlı Öğretim Yapılıp Yapılmasına Göre Donanım Yeterlikleri.....	62
Tablo 14. Katılımcıların Okullarında Bilgisayarlı Öğretim Yapılıp Yapılmasına Göre Yazılım ve Uygulama Yeterlikleri	64

Tablo 15. <i>Katılımcıların Okullarında Bilgisayarlı Öğretim Yapılıp Yapılmasına Göre Bilgisayarlı Öğretim Yeterlikleri</i>	66
---	----

ŞEKİLLER LİSTESİ

<i>Şekil 1.</i> Teknolojik pedagojik alan bilgisi (TPİB), (Koehler & Mishra, 2008, s.12).....	23
<i>Şekil 2.</i> Görev yaptıkları ülkelere ilişkin bilgiler	28
<i>Şekil 3.</i> Atama kayıtlarına ilişkin bilgiler	29
<i>Şekil 4.</i> Katılımcıların cinsiyetlerine ilişkin grafik	30
<i>Şekil 5.</i> Meslekteki hizmet sürelerine ilişkin bilgiler.....	30
<i>Şekil 6.</i> Katılımcıların mezun olduğu fakülteye ilişkin bilgiler	31
<i>Şekil 7.</i> Katılımcıların bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim alıp almamalarına ilişkin grafik	32
<i>Şekil 8.</i> Katılımcıların görev yaptıkları okullarında bilgisayarla öğretim yapılıp yapılmadığına ilişkin grafik	33

KISALTMALAR LİSTESİ

ABDİGM	:	Avrupa Birliği Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
AET	:	Avrupa Ekonomik Topluluğu
KEUK	:	Karma Eğitim Uzmanları Komisyonu
m.	:	Madde
MEB	:	Millî Eğitim Bakanlığı
OECD	:	Organization for Economic Co-operation and Development (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü)
TDK	:	Türk Dil Kurumu
TÖMER	:	Türkçe Öğretim Merkezi
TPAB	:	Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi
UNESCO	:	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü)
YTB	:	Yurt dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde araştırmayı gerektiren problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın alan için önemi ve sınırlılıkları, araştırmada yer alan tanımlar üzerinde durulmuştur.

1.1. Problem Durumu

Dil genel bakış açısıyla değerlendirildiğinde iletişim aracı olarak ifade edilebilir ve zaman içinde çeşitli sebeplerle insanlar birbirleriyle iletişim kurmak için gerek kendi dilini gerekse iletişime geçtiği kişinin dilini tercih etmişlerdir. İletişim ihtiyacı ikinci bir dili öğrenmeyi gerekli kılan önemli sebeplerden biridir. Bu bağlamda dil öğretimi konusu ülkelerin dil planlaması politikalarında yer alan bir konu olduğu gibi aynı zamanda muhatap olunan ülkeyle işbirliğine de gerek duyulan bir alan olmuştur. Birey çeşitli sebeplerden dolayı doğup büyüdüğü ortamdan edindiği yani ana dilinden farklı ikinci bir dil öğrenir. Türkiye’den dünyanın çeşitli ülkelerine göç eden ailelerin çocuklarının ana dilleri olan Türkçenin yanında bulundukları ülkenin diline de hâkim olmaları yaşadıkları toplumla uyum sağlamaları için gereklidir. Bu noktada ortaya çıkan iki dilli bireylerin eğitimi birçok açıdan üzerinde durulması gereken önemli bir konu hâline gelmiştir. Bu konu hakkında ortak bir görüş ortaya konulmamakta ve her ülke hatta her eyalet kendi eğitim politikasına göre bu süreci şekillendirmektedir. Yurt dışındaki Türk çocuklarına ana dili eğitimi hem Türkiye’nin hem de diğer ülkelerin sorumlu olduğu bir alan olmuştur. Türkçe öğretiminin yasal olarak desteklenmesi, öğretim materyallerinin zenginleştirilmesi ve görevlendirilen öğretmenlerin bulundukları ülkeye ve çağa uygun bir öğretim

yeterliliğinin olması gibi ihtiyaçların karşılanması durumunda bu alanda başarılı olunabilir. Fakat yurt dışında Türkçe öğretimi okullarda seçmeli ders olarak ya da hafta sonu kursları şeklinde verilmektedir. Ayrıca Türk derneklerinde de Türkçe özel olarak öğretilmektedir. Bu durum henüz Türkçe öğretiminin sistemde kendine yer bulamadığı anlamına gelmektedir. Genel anlamda eğitim konusunda olduğu gibi bu konuda da ülkelerin birbirleriyle, yönetimlerle, ailelerle işbirliği yapması önem arz etmektedir.

Bu bağlamda Türkiye Cumhuriyeti anayasasının 62. Maddesinde “Devlet, yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşlarının aile birliğinin, çocuklarının eğitiminin, kültürel ihtiyaçlarının ve sosyal güvenliklerinin sağlanması, anavatanla bağlarının korunması ve yurda dönüşlerinde yardımcı olunması için gereken tedbirleri alır.” ifadesi yer alır. Nitekim Türk vatandaşlarının yurt dışında eğitim, öğretim ve ihtisas görmeleri ile ilgili devlet hizmetlerinin düzenlenmesinde (askeri öğrenciler hariç) Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) sorumlu tutulmuştur (Millî Eğitim Temel Kanunu, 1973). Buna rağmen yurt dışındaki vatandaşlara Türkçe öğretiminin MEB tarafından görevlendirilen öğretmenler vasıtasıyla gerçekleştirildiği gibi ülkelerin kendi eğitim sisteminde yetiştirdiği ve mahallen atadığı öğretmenlerle de yapıldığı bilinmektedir. MEB tarafından ilk olarak 1965’te Almanya’ya 17 öğretmen görevlendirmesi yapılmış ve 1969 yılında yurt dışındaki Türk çocukları için ilk Türkçe dersi öğretim programı oluşturulmuştur. MEB tarafından kapsamlı bir çalışma sonucu yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe ve Türk Kültürü dersleri bir öğretim programı çerçevesinde 2009 yılında yeniden düzenlenmiş ve yurt dışı öğretmen görevlendirmeleri de bu derslerin başlamasıyla artarak devam etmiştir (Yıldız, 2012). Ülkeler arasındaki ilişkiler sayesinde yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğretimi yasal dayanağı olan bir alan olmuştur fakat etkili bir işleyişi olduğu söylenemez. Yurt dışındaki Türk çocukları özellikle okul çağına geldikleri dönemde ana dillerinin kullanımının azalmasıyla ve resmî dili öğrenme zorunluluklarından kaynaklı olarak ikinci bir dili öğrenmeye ihtiyaç duymaktadır. Bu açıdan iki dilli olarak adlandırılacak olan bu öğrencilerin ana dillerini ikinci bir dille birlikte öğrenmesi önemli hâle gelmiştir. Dolayısıyla bu iki dilli çocuklara hazırlanacak olan öğretim programı ve ders materyalleri kadar öğretimi yapacak öğretmen de üzerinde durulması gereken konulardan olmuştur. İkinci dil ortamında Türkçe öğretmenin özel bir alan olduğunu ve bu alanda çalışacak öğretmenlerin özel akademik programlardan geçmesi gerektiğini belirten Yağmur (2006) bu bağlamda öğretim malzemesi ve akademik programların iki dilliliği hedef alması gerektiğini ifade etmektedir. Bu alanda yapılan çalışmaların ana dili Türkçe olan

çocukların ihtiyaçlarına göre güncel tutulan bir programla sürdürülmesi gerektiği ortadadır. Bu sebeple hazırlanan programlar, materyaller ve öğretimi yapacak öğretmenler özel bazı şartları yerine getirebilmelidir.

Diğer yandan son yıllarda teknoloji hızla gelişmekte ve bu gelişmelerin modern hayata çeşitli etkileri olmaktadır. Teknoloji; iletişim, sağlık, bilim, haberleşme gibi yollarla insan yaşamını daha kolay ve pratik hâle getirmek için kullanıldığında oldukça faydalıdır. Ayrıca gittikçe yaygınlaşan teknolojik araçlar vasıtasıyla günlük işlerde zaman ve enerji tasarrufu sağlandığı da bilinmektedir. Çünkü teknolojik araçlar bir işi yaparken birkaç yöntem sunmakta ve bu yöntemlerin arasından en ekonomik ve verimli olan yöntem seçilebilmektedir. Bu da daha rahat ve kolay bir yaşam standardı demektir. Toplumlar bu değişim ve gelişime ayak uydurmak için çeşitli düzenlemelerle bu ilerlemeyi yakından takip etmektedir. Birey bazında etkilerinin gittikçe arttığı bilinen teknolojik gelişmeler doğal olarak toplum yapısını da geliştirerek dönüştürmektedir. Bu açıdan birbiriyle etkileşim içinde bulunan toplumlar bu gelişmeleri takip etme gereği duymaktadır.

Yüzyıllar boyunca bilgi aktarımı sağlamak amacıyla geliştirilen işaret, resim, konuşma, yazı yazma gibi sayısız yöntemin yanı sıra günümüzde teknolojinin kullanımıyla daha kolay ve hızlı bir şekilde duygu, düşünce ve bilgileri büyük kitlelere iletebilmekteyiz. Söz konusu gelişmeler sadece sosyal hayat için değil eğitim için de önem taşımaktadır. Teknolojik gelişmeler sayesinde yansıtım cihazı, etkileşimli tahta, dijital kamera ve video gibi çeşitli aletler eğitimin hizmetine girmiştir. Bu aletler dersleri geleneksel yöntem olan düz anlatımdan uzaklaştırıp çağa uygun etkileşimli bir hâle getirmiştir. Bu aletlerin öğretim ortamındaki yeri ve önemi artmaya devam edecektir. Bilgi teknolojisi adı altında eğitim alanına ve öğretim sürecine önemli değişiklikler kazandıran bu gelişmeler; gelişen ve değişen çağın özelliklerine uyum sağlayabilen, düşünen, eleştirebilen bireyler yetiştirmeye destek vermektedir. Öğretim ortamındaki çağın gereçlerini bireylerin olumlu etkiler göreceği malzemeler olarak değerlendirmek gerekmektedir. Bu amaca uygun programlar hazırlanırken programları uygulayacak ve rol model olacak en önemli unsur da öğretmenler olarak görülmektedir. Bu hususta öğretmenlerin nitelikleri gündeme gelmektedir.

Böyle bir süreçte yani sürekli değişim ve gelişim gösteren teknolojiyle birlikte öğretmenlerden beklenti de artmaktadır. Öğretmenler, öğrenenlerin yararı için teknolojiyi etkili ve verimli kullanmakla sorumludurlar. Öğretmenler derslerinde çeşitli uygulamalar esnasında uygun süreler içinde bu araçları kullanabilmelidir. Bilgi teknolojisi araçlarının

etkili bir şekilde sınıfta ve derste kullanılması öğretmenlerin teknoloji bilgisi ve yeterliliğine bağlıdır. Bu bağlamda, öğretmenlerin öğretim amaçlı teknoloji kullanımı konusunda yeterli olmaları önem taşımaktadır. Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) tarafından 2005 yılında yayınlanan raporda, öğretmenlerin eğitim sisteminin en önemli kaynağı olduğu belirtilmiştir. Öğretmenlerin eğitimin kalitesini artıracak ve bunun da öğretmenlerin yeterliklerine ve performanslarına bağlı olduğu vurgulanmıştır. Neredeyse bütün ülkeler, öğretmenlerin okullarındaki eğitim ihtiyaçlarını karşılayabilecek yeterli bilgi ve donanımına sahip olup olmadığıyla ilgilenmekte, özellikle donanımlı öğretmenleri desteklemektedirler. Bu noktada öğretmenlerin alan bilgisi ve pedagoji bilgisinin yanında öğretim yöntem ve tekniğinin önemi artmaktadır. Bu da teknolojik gelişmeleri takip etmeyi onları sınıf ortamına bütünleştirmeyi önemli kılmaktadır. Yani öğretmenlerin zamanın ihtiyaçlarını karşılayabilecek özelliklere sahip olması gerekmektedir.

Yurt dışındaki göçmen ve azınlık Türk çocuklarını iki dilli olarak değerlendirebilmek için ana dili eğitimi önem arz etmektedir. Alanda yapılan çalışmaların iki dilli bireyler yetiştirmeye ve onları desteklemeye yönelik olması bireylerin başarıları için önemli bir unsur olmasından kaynaklanmaktadır. İki dilli bireylerin ana dillerini öğrenmede başarısı ders materyalleri, ders verilen ortamın yeterliği ve ders öğretmeni gibi birçok etmenden etkilenmektedir. Bu bağlamda bütün bu süreci elinde tutan, yönlendirebilme ve süreci şekillendirebilme yetkisi olan öğretmenlerin anahtar konumda olduğu bilinmektedir. Kısacası öğretmenlerin iki dilli çocukların eğitimi konusunda çok önemli bir role sahip olduğu söylenebilir. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğretimi konusu özellikle kendi dil ve kültürlerini öğrenebilmeleri ve aileleriyle bağlarını güçlendirebilmeleri açısından da önemli bulunmaktadır. Bu noktada yurt dışında Türkçe öğreten öğretmenler daha fazla anlam kazanmakta ve sorumlulukları artmaktadır. Yurt dışındaki bu öğretmenlerin yeterlikleriyle ilgili çalışmalar bu noktada devreye girmektedir. Araştırmamıza konu olan teknoloji kullanımı yeterliliği ise bu niteliklerden sadece biridir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı Avrupa'da görev yapmakta olan öğretmenlerin teknoloji kullanma performansları arasında cinsiyetlerine, mezun oldukları fakültelere göre bir farklılık olup olmadığını ortaya koymakla birlikte bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs alıp almadıkları ve

okullarında bilgisayarlı öğretim yapılıp yapılamadığı ile teknoloji kullanma performansları arasında bir ilişki varsa bunu açığa çıkarmaktır.

Çalışmanın amacına uygun olarak aşağıdaki alt problemlere cevaplar araştırılmıştır.

1. Avrupa’da görev yapmakta olan öğretmenlerin teknolojik araçları kullanımına yönelik donanım yeterlikleri nelerdir?
2. Öğretmenlerin teknolojik araçları kullanım için yazılım ve uygulamalara ilişkin yeterlikleri nelerdir?
3. Öğretmenlerin bilgisayarla öğretime ilişkin yeterlikleri nelerdir?
4. Öğretmenlerin cinsiyetleri ile donanıma ilişkin, yazılıma ilişkin ve bilgisayarla öğretime ilişkin yeterlikleri arasında bir ilişki var mıdır?
5. Öğretmenlerin mezun oldukları fakülte ile donanıma, yazılım ve uygulamalara, bilgisayarla öğretime ilişkin yeterlikleri arasında bir ilişki var mıdır?
6. Öğretmenlerin bilgisayar ile ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim alıp almamalarıyla donanıma, yazılım ve uygulamalara, bilgisayarla öğretime ilişkin yeterlikleri arasında bir ilişki var mıdır?
7. Öğretmenlerin görev yaptıkları okullarda bilgisayarlı öğretim yapılıp yapılmaması ile öğretimde donanıma, yazılım ve uygulamalara, bilgisayarla öğretime ilişkin yeterlikleri arasında bir ilişki var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bilindiği üzere Türkçe birkaç özel öğretim alanı olan bir konudur. Bireyler içinde doğduğu aile ve toplum sayesinde Türkçe ile iç içe büyümekte ve okul çağına geldiklerinde yazma ve okuma dili olarak ana dili Türkçeyi öğrenmektedirler. Türkiye’ye yükseköğretim eğitimi için ya da çeşitli sebeplerle gelen yabancı uyruklu kişiler ise Türkçe Öğretim Merkezleri’nde (TÖMER) yabancı dil olarak öğrenmektedirler. Ancak sayıları binlerle ifade edilen yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına Türkçe öğretimi ise ana dili veya yabancı dil olarak Türkçe öğretimi gibi sistematığa oturtulmuş değildir. Çeşitli sebeplerle yurt dışına göç etmiş ailelerin çocukları okul çağına geldikleri zaman dil meselesi gündeme geliyor. Ana dilini öğrenme hakkı sahip çocukların eğitimi üzerinde durulması gereken bir konu iken hem Türkiye hem de yaşadıkları ülkeden kaynaklı birçok sorun nedeniyle bu haklarından yeterince yararlanamamaktadırlar. Ana dilinden farklı bir dille eğitim alması gereken çocuklar zamanla ana dillerini unutulabilmekte ya da farklı seviyelerde yavaş

yavaş dört temel becerisinde kayıplar yaşamaktadırlar. İki dilli çocuklara ana dili öğretimi birçok işbirliğini gerektirir. Öğrenci ihtiyaçlarına göre eğitim, ders programlarının eksiksiz olması, ders materyallerinin hazırlanması ve güncel tutulması, bu bağlamda da çağa uygun materyaller geliştirilip bunlara göre eğitim yapabilecek öğretmenlerin işi devralması gerekmektedir.

Bu çalışma yurt dışında Türk çocuklarına Türkçe öğretimi konusunun teknolojik boyutunu ortaya koymak için bilgi sunmaktadır. Araştırmada öğretmenlerin teknoloji kullanımı için en temel gereklilik olan donanım konusundaki yeterlikleri, yazılım ve uygulamalarla ilgili tutumları ve yeterlikleri belirlenerek bu teknolojilerin öğretme ortamında kullanımına ilişkin yeterliklerini açığa çıkarmak amaçlanmıştır. Öğretmenlerin teknoloji kullanımı konusunda performans ölçümleri yapılarak bu alandaki ihtiyaçlarını ortaya koymak, alandaki eksikliklerin giderilmesi açısından bu çalışmayı önemli kılmaktadır. Önerilerle eksikliklerin giderilmesine katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırma, sınırlı zaman ve çalışma koşulları sebebiyle kolaylık sağlayan uygun örnekleme yöntemi ile yürütülmüştür. Elektronik posta yöntemiyle gönderilen veri toplama aracına 57 öğretmen tarafından cevap verilmiştir. Bunun yanı sıra bu araştırma 2018-2019 yılları arasında yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğretimi görevini yapan öğretmenleri kapsamaktadır.

1.5. Varsayımlar

Bu araştırma için kullanılan anket formunun yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğreten öğretmenlerin teknoloji kullanımı ile ilgili performanslarını tam ve doğru bir şekilde ölçtüğü varsayılmaktadır. Diğer yandan katılımcıların gönüllü bir şekilde doğru cevaplar vererek araştırmaya katıldıkları kabul edilmektedir.

1.6. Tanımlar

Bu araştırmayla ilgili bazı kavramların tanımları, bu çalışma bağlamında ne anlama geldikleri bu bölümde açıklanmaktadır.

İki dillilik: Bireyin çeşitli sebeplerle birden fazla dil edinmesi veya ikinci bir dili ana diline yakın seviyede öğrenmesi durumudur (Aksan, 1998).

Eğitim teknolojisi: Şentuna (2003), eğitim teknolojisi kavramını genel bir bakış açısıyla değerlendirerek öğretim ve öğrenme ve diğer teknolojilerin bir arada kullanılmasıyla meydana geldiğini belirtmektedir.

Yeterlilik: Bir işi yapmak veya bir görevi tamamlamak için gerekli olan özellikler bütünüdür. Eğitimde ise öğretmenin mesleki anlamda genel kültür ve genel yetenek bilgisi, mesleki bilgi ve alan bilgisi olarak üç ana alanda yeterli bilgi ve beceriye sahip olması yeterlilik olarak adlandırılmaktadır (Demirel, 1999).

Etkileşimli tahta: Ekranda kalem veya parmağın işaretleyici olarak görev yaptığı yazılım aracılığıyla ekran ve kalemle etkileşim içinde olan bilgisayar sistemine bağlı bir donanımdır.

Eğitimde teknoloji kullanımı ölçeği: Eğitimde teknoloji kullanımı ile ilgili yeterliliklerin donanım, yazılım gibi farklı açılardan ölçülmesi için geliştirilen ölçek olarak tanımlanabilir.

Bilgisayar destekli dil öğretimi: Güncel anlamda bilgisayarın dil öğretiminde kullanılması öğrenciye bilgi aktarım kontrol ettikten sonra geribildirim vermektense öğrencinin iletişimsel becerilerini geliştirmeye yönelik görsel ve işitsel elemanların da dâhil olduğu bir öğretim yöntemidir.

Teknolojik pedagojik alan bilgisi: Öğretim sürecinde çağdaş öğrenme yaklaşımlarıyla birlikte konunun sunumunu geliştirmek için gerekli teknikleri, öğrencilerin karşılaştığı sorunları teknoloji aracılığıyla nasıl çözebileceğini bilme ve yeni bilgiler öğretilirken teknolojiyi nasıl kullanabileceğini bilme ile ilgili bilgiler bütünüdür (Koehler & Mishra, 2008).

Donanım: Bilgisayar sisteminin makine, kablo bağlantısı ve diğer fiziksel bileşenlerinin genel adıdır. Bu sistemin içinde bilgisayar kasası, ekran, klavye ve hoparlörler gibi aygıtlar yer almaktadır.

Yazılım: Bilgisayar donanımının çalışması için gerekli olan işletim sistemlerinin genel adıdır. Bu sistemin içinde uygulamalar, kodlar ve programlar gibi elemanlar bulunmaktadır.

BÖLÜM II

DİL ÖĞRETİMİ VE TEKNOLOJİ

2.1. İki Dillilik Üzerine

İki dillilik kavramı birçok araştırmaya konu olmuştur. Bu kavramı açıklamaya geçmeden önce ana dili kavramından bahsedilmesi iki dillilik konusunun daha açık bir şekilde ifade edilmesine yardımcı olacaktır. Ana dili insanın doğup büyüdüğü toplum çevresinden edindiği ve toplum içerisinde iletişim kurmak için başvurduğu dil olarak tanımlanmaktadır (Korkmaz, 1992). Geçmişten günümüze kadar birçok sebepten insanlar kendi ülkelerinden göç etmişler bunun sonucu olarak da gerek toplumlar gerekse bireyler farklı dillerle iletişim kurmak zorunda kalmıştır. Ülke politikaları, sosyolojik yapı, küreselleşme gibi etkenler de toplumları ve bireyleri farklı diller öğrenmeye ve kullanmaya mecbur bırakmıştır. Genel anlamda iki dillilik, “iki dilli olma durumu” ve “iki dili okuyup yazma gücünde ve becerisinde olma durumu” olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu [TDK], 2019). Yılmaz (2014), iki dillilik tanımını karakterize edilen tüm sınıflardan farklı olarak bireyin iki dil bilmesi olarak geniş bir açığa taşımaktadır. İki veya daha fazla resmî dili olan ülkeler olduğu gibi birden fazla dilde yeterlilik gösteren bireyler de vardır. Bireyin iki dilde de hangi seviyede olması gerektiği ya da hangi iletişim becerilerine sahip olması gerektiği hakkında kesin bir görüş bulunmamaktadır. Baker (2001), iki dilliliği bireyin iki dili de günlük hayatında uygun ortamlarda pratik bir şekilde kullanabilmesi olarak tanımlamaktadır. Bu, iki dilli bireyin bir dili kullanırken aynı anda diğer dilden gelen mesaja ikinci dilde cevap verebilmesi anlamına gelmektedir. Yağmur (2007), iki dilli çocukların dil becerilerinin ölçümü ile ilgili yaptığı bir çalışmada göçmen çocukların sadece bulundukları ülkenin resmî dilinde yeterliliklerinin ölçüldüğü ve ana dilleri hakkında bir ölçüm yapılmadığını belirtmiştir. Söz konusu çocukların yaşadığı ülkenin

resmî diline maruz kaldığı ve eğitim dolayısıyla da bu dili öğrendikleri için ana dillerindeki seviyeleri hakkında doğru ve tam bilgi edinilmemektedir. Bu çocukların kısıtlı iki dilliliğe sahip olmalarından kaynaklanan yanlış değerlendirmelerden biri ve en yaygın olanı bu çocukların dil-özürlü olarak nitelendirilmesidir. Araştırmada dengeli iki dilli bireylerin varlığından da söz edilmektedir ki bu her iki dilde de dört temel becerinin çok gelişmiş olduğu anlamına gelmektedir. İki dilli olmaya etki eden birçok değişkenin varlığından söz edilebilmektedir. Yılmaz (2014) iki dilliliğin ikinci dilin edinilmesine, dilsel ölçütlere ve psiko-sosyodilsel ölçütlere göre üç türü olduğunu ifade etmektedir. İkinci dilin edinilmesine göre iki dilin de aynı anda edinildiği eş zamanlı iki dillilik veya birinci dil edinildikten sonra ikinci dilin de edinilmesi birbirini izleyen iki dillilikten söz edilmektedir (Baker, 2001). Dilsel ölçütlere göre değerlendirilen iki dilliliği Romaine (1995), iki dilin farklı kodlanması durumunu eşgüdümlü iki dillilik; bireyin iki dili farklı şekilde kodlayıp bu kodlar arasında gerekli durumlarda değişim yapabilmesi durumunu ise eklemeli iki dillilik şeklinde ifade etmektedir. Son olarak iki dilin hem yapı hem de anlam bakımından birbirini desteklediği durumu ise bağımlı iki dillilik olarak adlandırmaktadır. Psiko-sosyodilsel ölçütlere göre iki dillilikte iki dilliliğin bireysel ve toplumsal özellikler taşıdığı ortaya konmaktadır. İki dilin birbirini desteklediği ve iki dilli bireylerin de toplum tarafından desteklendiği durumlar için eş güdümlü iki dillilik ifadesini kullanan Lambert (akt. Achmet Kelağa, 2005), desteklenmeyen ve hatta bireylerin iki dilde de yetersiz kalmalarına sebep olan olumsuz bakış açısı yüzünden gelişemeyen ve eksik kalan iki dillilik için eksiltmeli iki dillilik tanımını yapmıştır. Bu alanda kapsamlı çalışmalar yapan Cummins (1979), bireyin iki dilli olarak adlandırılabilmesi için her iki dilde de belli bir seviyeye ulaşmış olması gerektiğini savunmaktadır. Bu iki dilin gelişiminin birbirine bağlı olduğunu savunan Cummins, ulaşılan seviyeyi eşik olarak adlandırmaktadır. Baker'ın (2011) betimlemesine göre kısıtlı ve yaşlılarından geri olsalar da iki dilli çocukların sağlıklı bir şekilde birinci eşiği geçmiş olmaları gerekmektedir. Bu seviyenin devamında bir dilin daha ön planda olduğu baskın iki dillilik bulunmakta ve ikinci eşiği de geçtikten sonra ileri düzey zihinsel işlemleri her iki dilde de yürütebilen dengeli iki dillilik seviyesi bulunmaktadır. Bu bağlamda ana dili ve ikinci dili farklı olan bireyler için her iki dili de aynı düzeyde geliştirmek hem zihinsel açıdan hem de toplumsal açıdan önem taşımaktadır. İki dilli bireylerin ana dilini öğrenme meselesi UNESCO (2003) tarafından eğitimin niteliğinin artırılması, bireysel ve toplumsal eşitliğin sağlanmasıyla çalışmalara destek verilmektedir. Bu bağlamda göçmen çocukların ana dillerinin öğretilmesiyle ilgili

alışmalar gittikçe önem kazanmıştır. Ancak iki dilli Türk çocuklarının ana dilinin desteklenerek bulundukları ülkenin resmî dilini öğrenmelerini sağlamak için neler yapılabileceğini konu alan araştırmalar son derece sınırlıdır. Belet (2009), iki dilli Türk ğrencilerinin eğitimi üzerine yaptığı bir çalışmasında ana dili ve toplum dili farklı olan bireylerin eğitimi üzerine kesin bir yöntem bulunmadığı ve dünyanın farklı yerlerinde farklı biçimlerde eğitim uygulandığını belirtmiştir. Bunun sonucu olarak da iki dillilik eğitim sisteminin en temel sorunu hâline gelmektedir. İngiltere’de yaşayan Yunan çocuklarının anadili eğitimleri hakkında yapılan çalışmada ana dilin sadece aile ve Yunan toplumlarla sınırlı kalmasının ana dilin kullanımını aşama aşama azalttığını ve bunun önüne geçmek için de interaktif öğrenme aktiviteleriyle desteklenmesi gerektiği ortaya konulmuştur (Paptheodorou, 2007). Hollanda’daki Türk ocukların ana dili eğitimleri üzerine yapılan bir çalışmada ise bu çocuklar ana dilleri olan Türkçeyi kullanmaya devam edecekleri için eğitime yapılan yatırımlar özellikle önem taşıyacaktır denmektedir (Yağmur, 2006). Yani iki dilli çocukların eğitimi için bulundukları ülkenin ve anavatanlarının işbirliği yapmaları dengeli iki dilli bireyler olmaları açısından en temel gereklilik olarak görülmektedir. Bu noktada ise yurt dışında Türkçe ğretmenliğinin daha fazla önem kazandığı ve bu öğretmenlerin sorumluluklarının gittikçe arttığı ortadadır (zbay, 2010). Çünkü Türkçe öğretmek için gittikleri her ülkenin kendi eğitim sistemi içinde çok kültürlü bir ortamda sorumluluklarını gerçekleştirmeye çalışmaktadırlar.

2.2. Dil ğretimi ve Teknoloji Kullanımı

Son yıllarda teknolojik gelişmeler sayesinde dil ğretimi daha güçlü ve uygulanabilirlik açısından daha pratik hâle getirildi. Dil ğrenenlerin internete ya da teknolojik bir araca kolay bir şekilde ulaşabilmesiyle daha rahat ve pratik olarak öğrenme sürecine katılmasına da ortam hazırlamıştır. Özellikle dil ğretiminde öğrenenlerin psikolojik olarak rahat olması ve öğrenenlere günlük hayatın içinde öğrendiklerini uygulayabileceği ortamlar sunabilmesi açısından teknolojinin bütün imknlarını ders ortamına taşıyabilmek ders verimliliğini artırmaya ve öğrenmeyi kalıcı hâle getirmeye yardım edebilmektedir. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin yanı sıra tüm teknolojik gelişmeler ışığında özellikle dil ğretiminde uygulama alanına dâhil edilebilecek birçok teknoloji ürünü bulunmaktadır. Öğretmenin bu ürünleri kullanabilme yeterliliğine bağlı olarak ilgili ğretim sürecine dâhil edilebilmektedir. Bu kapsamda; İngilizceyi yabancı dil olarak öğreten Suriyeli ğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma konusundaki tutumları ile ilgili

araştırmada; öğretmenlerin eğitimde teknoloji kullanımına yönelik olumlu tutumlara sahip olduğu ve bu teknolojileri öğretim sürecinde kullanmanın faydalı olacağını düşündüklerini ortaya konmuştur (Albirini, 2004). Mohammad (2015) Irak'ta yaptığı bir araştırmada, öğretmenlerin ve öğrencilerin teknoloji destekli yabancı dil öğretimine karşı olumlu tutum sergilediklerini ancak bu okullarda teknolojik donanımın, bilgi ve zaman yetersizliği ve eğitim eksikliği nedeniyle bu imkanlardan faydalanılmadığını belirtmiştir. Yabancı dil öğretiminde bilgisayar kullanımı ile ilgili İstanbul'da yapılan araştırma; bilgisayar destekli yabancı dil öğrenimin geleneksel öğrenimden daha anlamlı ve olumlu olduğunu vurgulanmıştır (Şengör, 2010). Yapılan çalışmalar eğitimde teknoloji kullanımında öğretmenlerin tutumlarının ve yeterliklerin önemini göstermektedir.

Türkçe öğretimi için düzenlenen yeni öğretim programlarında teknolojiye dayalı uygulamalara rastlanmaktadır. Hem Türkiye'de ve yurt dışında Türkçe öğretimi hem de Yabancılar Türkçe öğretimi konusunda yapılan çalışmalar; öğretim ortamlarında teknolojiden en yüksek seviyede yararlanabilmesini gerekli kılmaktadır. Yücer (2011) Türkçe öğretiminde internet kullanımıyla ilgili araştırmasında çok sayıda internet tabanlı kaynak bulunduğunu belirtmiştir. Teknolojik gelişmeler bilgiyi daha çok ortamla paylaşmaya imkân sunmakta bu da öğretmen rolü için yeni görevleri zorunlu kılmaktadır. Türkçe öğretmenlerinin teknoloji tutumları ve bilgi teknolojilerini kullanma seviyelerinin ölçülmesiyle ilgili yapılan bir araştırma; öğretmenlerin tutumlarının ve bilgi teknolojilerini kullanma seviyelerinin mesleki memnuniyetlerine ve çalıştıkları okulların sosyoekonomik düzeylerine göre değişiklik gösterdiğini ortaya çıkarmıştır (Karasakaloğlu, Saracaloğlu & Uça, 2011). Berkant (2013) yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının bilgisayar destekli eğitime ve bilgisayara yönelik tutumlarının, bilgisayar kullanım süreleriyle ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Yazar ve Kaplan (2010) bilişim teknolojilerinin Türkçe ve edebiyat derslerinde kullanılmasının öğretmenin geleneksel rolünü değiştirerek rehber-yönlendirici görevini güçlendirmekte olduğunu ve öğrenme-öğretme sürecinde bilişim teknolojilerinden faydalanmanın öğrenmeyi daha etkili kılacağını bildirmektedir.

Yapılan çalışmalar; yabancı dil öğretimi ve teknoloji kullanımı, Türkçe öğretimi ve teknoloji kullanımı konularını içermektedir. Türkçe öğretmenlerinin yabancılar Türkçe öğretiminde teknoloji kullanımı ile ilgili ve Türkçe öğretmeni adaylarının bilgisayar destekli eğitim yapmaya yönelik tutumları gibi konular araştırılmış olup yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğreten öğretmenlerin teknoloji kullanımı ile ilgili performans

ölçümü hakkında alanda çalışma bulunmaması bu araştırmayı gerekli ve önemli kılmaktadır.

2.3. Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi

Türkiye Cumhuriyeti, yurt dışında yaşayan Türk vatandaşların her konuda sorumluluğunu almakta ve haklarını koruma konusunda çalışmalar yapmaktadır. Bu kapsamda yapılan tüm çalışmalar anayasamızın 62. Maddesi hükmüyle yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın ihtiyaçlarının giderilmesini, özellikle çocuklarının eğitimi için gerekli tedbirleri alma görevini devletin üstlendiği ifadesine dayandırılarak sürdürülmektedir (Yıldız, 2012). İlk olarak 08 Mayıs 1957 tarihinde Almanya ile Türkiye-Almanya Kültür Anlaşması ile başlayan çalışmalar bu ülkede yaşayan Türk çocuklarının eğitim-öğretim sorunları ele alınmıştır. Bu anlaşma gereği bir Türk-Alman Karma Eğitim Uzmanları Komisyonu (KEUK) kurulması kararlaştırılmıştır. Diğer yandan Türkiye’ de Bakanlar Kurulu kararı ile Bakanlıklar Arası Ortak Kültür Komisyonu kurularak Almanya ve diğer batı ülkelerinde yaşayan Türk çocuklarının Türk dilini öğretmek, Türk kültürüne bağını güçlendirmek, millî duygularını pekiştirmek, kişilik gelişimi ile bulundukları ülkeye uyum sağlamalarını desteklemek amacıyla 1973 yılından itibaren Türkçe ve Türk Kültürü dersleri vermek üzere öğretmen atamaları başlamıştır. Avrupa Birliği Komisyonu 25 Haziran 1977 tarih ve 486 sayılı kararı ile Türkçe ve Türk Kültürü derslerinin verilmesine yasal dayanak hazırlamıştır. Avrupa Toplulukları Konseyi’nin Göçmen İşçi Çocuklarının Eğitimi konusunda 25 Temmuz 1977 tarihli Konsey Yönergesi (77/4876 Avrupa Ekonomik Topluluğu [AET])’nin özellikle 3. maddesinde konseye üye ülkeler, hukuk sistemlerinde ve devlet yapılarına uygun bir şekilde köken ülke ile işbirliğinde bulunacak ve normal ders programı ile koordineli bir şekilde göçmen işçi çocuklarının ana dillerinde ve kendi ülkeleri hakkında eğitimlerini temin edecek önlemleri alacak olmaları ifadesi yer almaktadır. Ayrıca eyaletlerin eğitim yasaları ve yönetmelikleri de bu derslerin verilmesinin yasal dayanağını oluşturmaktadır.

Bu anlaşmalar ve toplantı kararlarına dayanarak Avrupa ülkelerinde yaşayan Türk çocukları için ana dil Türkçe eğitimi verilmekte ve Türk-Alman Daimi Kültür Komisyonu her iki yılda bir dönüşümlü olarak Türkiye ve Almanya’ da toplanmaktadır. Avusturya ile KEUK ilk ve son olarak 1990 yılında toplanmıştır. O tarihte alınan kararlar geçerliliğini korumaktadır. Belçika ve Türk tarafından oluşan komisyon üyeleri Belçika’da yaşayan

Türk vatandaşları için ana dil eğitimi hakkında durum değerlendirmesi ve geliştirme çalışmaları için 1996 yılında görüşmelerde bulunmuşlardır. Fransa’da ana dil olarak Türkçe dersleri 1978’de Türkiye ile karşılıklı anlaşmalar çerçevesinde başlamış olmakla birlikte en son KEUK 1997 yılında toplanmış ve günümüzde de bu komisyon kararları ile eğitim sürdürülmektedir. Hollanda 1995 yılında ve İsviçre 1996 yılında bu toplantılara katılarak Türk vatandaşlarının eğitimine yönelik kararlar almışlardır. İsveç ve Norveç komisyonu 1997 yılında kurarak Türkiye ile eğitim anlaşmaları yapmış ve söz konusu ülkede yaşayan Türk vatandaşları için ana dil eğitimini desteklemek konusunda kararlar almıştır.

2.3.1. Millî Eğitim Bakanlığı Bünyesinde Yapılan Çalışmalar

Türk vatandaşlarının yurt dışında eğitim, öğretim ve ihtisas görmeleri ile ilgili devlet hizmetlerinin düzenlenmesinde (askeri öğrenciler hariç) de Millî Eğitim Bakanlığı sorumlu tutulmuştur (Millî Eğitim Temel Kanunu, 1998 m.13). MEB bünyesinde, yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının ana dili eğitimine yönelik çalışma ve uygulamaların yapıldığı birimler; Millî Eğitim Şurası, Talim Terbiye Kurulu, Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü ve Yurt Dışı Eğitim Öğretim Genel Müdürlüğü’dür. Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde, yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının ana dili eğitimine yönelik çalışma ve uygulamalar şunlardır:

1. Uzaktaki Yakınlarımız Projesi
2. Millî Eğitim Şûraları

2.3.1.1. Uzaktaki Yakınlarımız Projesi

Uzaktaki Yakınlarımız projesi, Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü ve Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı ile eş güdümlü olarak Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı koordinesinde yürütülmektedir. 29.12.2008 tarih ve 9927 sayılı Bakan onayı ile hayata geçirilen projenin hedefleri:

- “Öğrencilerimizin dilimizi, millî birlik ve bütünlüğümüzün temel unsurlarından biri olduğunu kavrayabilmeleri,
- Türk kültürünü tanıyarak ülkesi ile olan bağlarını geliştirebilmeleri ve Türk kültürünün devamlılığını sağlayabilmeleri,
- Bulundukları ülkedeki Türklerle iletişim kurmaları,
- Türkiye’deki akraba ve yakınlarıyla ilişkilerini sürdürerek aralarındaki sevgi ve saygı bağlarını güçlü tutabilmeleri,

- Duygu ve düşüncelerini ifade ederken Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanabilmeleri,
- Türk kültürünü bulundukları ülkede tanıtmaları,
- İnsan haklarına saygılı, yurt ve dünya sorunlarına duyarlı olabilmeleri ve çözüm önerilerinde bulunabilmeleri,
- Hazırlanacak kitap ve materyallerle öğrenme-öğretme ortamının zenginleştirilmesi, böylece öğretmene destek sağlaması, öğretim yöntem ve teknikleri konusunda öğretmenlerin bilgilendirilmesi,
- Veliler ve sivil toplum kuruluşlarında Türkçe ve Türk Kültürüne yönelik farkındalığın oluşturulması, bunun için de eğitim müşavirleri ve ataşelerinin görev yaptıkları ülkelerde rehberlik etmeleri sağlanacaktır (Millî Eğitim Bakanlığı, 2014).”

“Uzaktaki Yakınlarımız Projesi” kapsamında yapılan çalışmalar ise aşağıda yer almaktadır;

1. “Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı geliştirilerek kurulun 03.08.2009 tarih ve 112 sayılı kararıyla kabul edilerek uygulamaya konulmuştur. Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı yurt dışındaki Türk çocuklarının Türkçeyi ve Türk kültürünü öğrenmesi, yaşatması için Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından bir özel ihtisas komisyonu kurarak 14.09.2006 tarih ve 360 sayılı karar ile Yurt Dışındaki Türk Çocukları İçin Türkçe ve Türk Kültürü Öğretim Programı hazırlamış ve bu program 03.08.2009 tarihinde 112 sayılı kararla tekrar düzenlenerek yayımlanmıştır. Son öğretim programı 2009 yılında Yurt Dışındaki Türk Çocukları İçin Türkçe ve Türk Kültürü Dersi Öğretim Programı (1-10. Sınıflar) adıyla yayımlanmıştır. Bu öğretim programı, Türk Millî Eğitiminin Temel Amaçları, Giriş, Programın Yapısı, Temel Beceriler, Temel Değerler, Türkçe, Türk Kültürü, Ölçme ve Değerlendirme bölümlerinden oluşmaktadır.
2. Geliştirilen programa uygun olarak Yurt dışındaki Türk çocukları için hazırlanan Türkçe ve Türk Kültürü Ders Öğretim Materyali (1-3, 4-5, 6-7, 8-10. Sınıflar), Türkçe ve Türk Kültürü Çalışma Kitabı (1-3, 4-5, 6-7, 8-10. Sınıflar) ile Türkçe ve Türk Kültürü Öğretmen Kılavuz Kitabının (1-10. Sınıflar) öğretim materyali olarak okutulması Talim ve Terbiye Kurulunun 02.09.2010 tarih ve 121 sayılı kararla uygun bulunmuştur.
3. TRT Ankara Radyosu ve EĞİTEK’ le iş birliği yapılarak dinleme metinlerinin yer aldığı dinleme CD’si hazırlanmıştır.
4. Öğrenci, öğretmen, veli, okul aile birlikleri ve ilgili sivil toplum kuruluşların yararlanmaları için hazırlanan öğretim materyallerinin yer aldığı <http://uzaktakiyakinlarimiz.meb.gov.tr> internet sitesi oluşturulmuştur (MEB, 2014).”

Bu projeler 1. sınıftan 10. sınıfa kadar Türk çocuklarının ana dilini öğrenmeleri için gerekli öğretim materyallerinin hazırlanmasının önceliğe alındığını göstermektedir.

2.3.1.2. Millî Eğitim Şûraları

Millî Eğitim Bakanlığının en yüksek danışma kurulu olan Millî Eğitim Şûrası, eğitim-öğretim ile ilgili konuları incelemek ve bu konu hakkında kararlar almakla görevlidir. Eğitim politikalarının belirlenmesinde de önemli görevleri vardır.

İlki 1939 yılında yapılan Millî Eğitim Şûralarında görüşülen kararlar arasında yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe ve Türk Kültürü öğretimi konusunda alınan kararları şöyle sıralayabiliriz:

- “Yetişkin ve mezunlar için yerel ihtiyaçlara cevap verebilecek yurt dışındaki Türk işçi çocuklarıyla özel eğitim gerektiren çocukların eğitiminde kullanılabilecek farklı temel eğitim programları geliştirilmesi”... (Onuncu Millî Eğitim Şûrası, 1981 m.158).
- “Yurt dışındaki işçi çocuklarımızın eğitimi için özel programların geliştirilmesi” (On İkinci Millî Eğitim Şûrası, 1989 m.231).
- “Türk Cumhuriyetlerinde hâlen yürütülmekte olan yaygın eğitim faaliyetlerinin desteklenmesine devam edilmeli, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın da eğitim ve uyum problemleri çözülmelidir” (On Beşinci Millî Eğitim Şûrası, 1996 m.175).
- “Türkiye’deki gençlik kamplarından yurt dışındaki Türk çocuklarının da faydalanmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır” (On Yedinci Millî Eğitim Şûrası, 2007 m.261).
- “Türkiye’nin dışında yaşayan çocukların bulundukları ülke okullarında Türk dili, kültür ve inançlarına yönelik eğitimleri etkin bir şekilde sürdürülmelidir” (On Yedinci Millî Eğitim Şûrası, 2007 m.261).

2.3.2. Yurt Dışında Öğretmen Görevlendirilmesi

Yılmaz (2014) iki dilli bireylerin ana dillerinin ve içinde yaşadıkları toplum dilinin öğretilmesinin üzerinde titizlikle durulması gereken bir konu olduğunu belirtmektedir. Bu iki dilli bireylerin ana dillerini ve bulundukları ülkenin dilini öğrenme yoluyla daha avantajlı bireyler olmaları anlamına gelir. Birey hem ana dilini hem de o ülkenin dilini öğrenirken bir yandan bulunduğu toplumla bütünleşmiş öte yandan kendi kültür bağlarıyla irtibatını koparmamış olacaktır.

Yurt dışında Türk kültürünü tanıtmak, orada yaşayan Türklerin kendi dillerini öğrenmeleri ve de kültürel bağlarının korunması amacıyla Türkiye’ de çalışmalar yürütülmektedir. Bu bağlamda öğretmen görevlendirmeleri son derece önemlidir. Yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına Türkçe öğretmek için öğretmen görevlendirmeleri ve bu konuyla ilgili esas ve usuller 03 Temmuz 2003 tarih ve 25157 Sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 5/6/2003 tarih ve 2003/5753 sayılı “Bakanlıklar Arası Ortak Kültür Komisyonun Çalışma Esas ve Usulleri ile Bu Komisyon Tarafından Yurt Dışında Görevlendirilecek Personelin Nitelikleri ile Hak ve Yükümlülüklerinin Belirlenmesine İlişkin Bakanlar Kurulu

Kararı'yla düzenlenmektedir (Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü [ABDİGM], 2003). Görevlendirilecek öğretmen sayıları ise Dışişleri Bakanlığı tarafından belirlenmektedir. Söz konusu personelin branşları ve sayıları, aranacak şartlar, seçim esas ve usulleri ile görevlendirmeye ilişkin esaslar, Bakanlıklar Arası Ortak Kültür Komisyonu kararı ile belirlendikten sonra ABDİGM tarafından hazırlanan bir genelge ile Millî Eğitim Bakanlığı merkez, taşra ve yurt dışı teşkilâtına, Yüksek Öğrenim kanalı ile üniversitelere (okutmanlık sınavı için) duyurulmaktadır. Sınav genelgesi Bakanlığın resmî internet adresinde yer almaktadır. Seçme sınavı, sınav genelgesi ile ilan edilen esas ve usullerde, öğretmenler için her yıl, okutmanlar için ise ihtiyaca binaen yapılmaktadır. Seçme sınavında başarılı olan personel, dış temsilciliklerimizin personel sayısı ve nitelikleri ile ilgili teklifi göz önünde bulundurularak, başarı listesindeki sıralamaya göre komisyonca bir öğretim yılı süresince görevlendirilmektedir. Seçme sınavında başarılı olan ve Komisyon kararı ile yurt dışında görevlendirilen öğretmenler MEB Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğünce “Yurt Dışı Göreve Uyum Semineri” ne alınmaktadır. Öğretmenler, Avrupa’da görev yapacakları ülkelerin okullarında, Kanada’ da ve Gürcistan’ da Türk Kültür Merkezlerinde, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ndeki okullarda, Batı Trakya’ da Türk azınlık okullarında gibi birçok yerde Türkçe ve Türk Kültürü derslerini ana dili öğretimi kapsamında görevlendirilmektedir.

2.4. Yurt Dışında Türkçenin Eğitim ve Öğretiminde Teknoloji Kullanımı

Dünyanın birçok yerinde iki dilli çocukların eğitimi üzerinde tartışmaların devam ettiği bir konudur. Bu çocukların eğitimi konusu ülkeden ülkeye hatta aynı ülke içinde eyaletler arasında bile farklı kanunlara tabi ve farklı yöntemlerin uygulandığı bir alan olagelmıştır. İki dillilerin eğitimi konusunda iki farklı model üzerinden yapılan araştırmalar ön plana çıkmıştır. İlk olarak azınlık ya da göçmen çocukların ana dilini yok sayan ve ana dilin okul başarısını olumsuz etkilediğini savunan bir model olan submersiyon modelinden bahsedilmektedir. Submersiyon modelinde azınlık ana dilinin özellikle okul çağına gelindiğinde unutulması, çoğunluğun dil ve kültürünü benimsemesi amaçlandığı için ana dilinin öğretilmesi desteklenmez. İmmersiyon modelinde ise eğitimin başlarında yaşanan toplum dilinde eğitim verilirken sonradan ana dili eğitimi de verilmeye başlanır. Bu hem resmî dilin hem de ana dilin birlikte gelişebileceği anlamına gelmektedir. Krashen (1981)’a göre iki dilli eğitim yapılırken “at havuza ister boğulsun ister yüzsün” anlamında değerlendirilen submersiyon modeli her ne kadar kulaktan öğrenilen ikinci dili desteklese

de başlangıçta gürültüden başka bir şey olmayacağı için trajik bir yöntem olarak adlandırılmaktadır. Bu yöntem ancak eğitim ortamına gelmeden önce ikinci dilde belli bir seviyede yeterlik kazanmış çocuklarda işe yaramaktadır. Yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının eğitimi ise submersiyon modeline göre yapılmaktadır (Yılmaz, 2014). Özellikle Batı Avrupa'daki okullarda Türkçe'nin ana dili olarak öğretilmesinin desteklenmediğini belirten Karababa ve Karagül (2014), Türkçe ve Türk Kültürü dersine müfredatta sadece birkaç saat yer ayrıldığını ifade etmiştir. Ayrıca bu derslerin sınıflardan ziyade derslik niteliği olmayan yerlerde ve öğretim saatlerinin dışında verildiği bilgisi aynı çalışmada yer almıştır.

Yurt dışındaki göçmen ve azınlık Türk çocukların eğitimi birçok engellemelerin yaşandığı bir süreç hâline gelmiştir. İngiltere üzerine yapılan bir çalışmada Türkçe derslerinin okullarda seçmeli ders olarak görülmesi veya hafta sonu kursları şeklinde yapıldığı ortaya konulmuştur. Bu nedenle Türkçe derslerin fazla tercih edilmediği tespit edilmiştir. Ayrıca ders materyallerinin öğrenci seviyesine uygun olmaması ve Türkçe öğretmenlerinin de bulundukları yerlerdeki sisteme, yaşama ayak uydurmakta zorluk yaşamasından kaynaklı eksiklikler tespit edilmiştir (Tekin, 2015). Yağmur (2006)'un Driessen'den aktardığına göre Hollanda'da Türkçenin öğretimi konusunda örnek bir müfredatın olmaması, yetersiz ve nitelsiz öğretim malzemeleri, somut dil öğretim ilkelerinin olmaması gibi eksiklikler mevcuttur. Ayrıca sorunu yarı yarıya çözeceği düşünülen öğretmenlerin niteliği de başka bir meseledir. Yağmur (2006)'a göre nitelikli öğretmen yetiştirme programları bu noktada fazlasıyla önem arz etmektedir. Almanya'nın birçok eyaletinde Türkçe ve Türk Kültürü dersleri sadece bir yansıtım aracı ile donatılmış bir öğrenme ortamında gerçekleşmektedir. Bu da en basit açıdan ders materyallerinin yanında hazırlanan dinleme araçlarının etkili bir şekilde kullanılmasını engellemektedir. Sonuç olarak Türkçe'nin öğretimi için gereklilikler; yasal dayanaklar, öğretmen, öğrenci ve materyal olarak sıralayacak olursak yurt dışında Türkçe öğretimi konusunda yapılması gereken çok iş vardır. Ülkeler arasındaki anlaşmalara bağlı olarak gerçekleştirilen öğretmen görevlendirmeleri ise önemli bir sorundur. Gerek Türkiye'den görevlendirilen gerekse mahallen atanan öğretmen sorunun yanında öğretmenlerin kullanacağı öğretim programı ve materyalinin iyileştirmesi düzeyinde çalışılmalıdır. Öğrencilerin derse katılımı noktasında çalışmalar yapılmalıdır. Günümüz şartlarına ve teknolojik gelişmelere uygun ders ortamları sunmak bu derslerin daha çok tercih edilmesine de alt yapı sağlamak da önemlidir. Öğretmenlerin bu araçları kullanabilecek niteliklere sahip olması gerekliliği de unutulmamalıdır. Bu çalışma ile

öğretmenlerin tutum ve yeterliklerini ortaya koymak ve ihtiyaçlarını belirlemek bu durumun daha açık ve anlaşılır hâle gelmesine yardımcı olacaktır.

2.5. İlgili Çalışmalar

2.5.1. Eğitim Teknolojisi ve Eğitimde Teknoloji

Bilim; doğal olayların sistematik açıklaması olarak kabul edilmektedir. Teknoloji ise bilimsel bilginin uygulanmasıdır. Çağdaş teknoloji, toplanan bilimsel bilginin yeni ürün elde etmek üzere daha sistematik ve güdümlü uygulanması olarak tanımlanabilir (Akbaş, 2003). Bilinen doğruların hayata uyarlanması ile biliminin temelleri atılmıştır. İnsan doğası gereği maddeyi tanıma ihtiyacı duymuş ve maddeyi tanımaya başladığından bu yana teknolojiyi kullanması da kaçınılmaz olmuştur. Teknoloji; bilgi birikiminin ürünüdür. Bilimsel gelişmeler teknolojiyi ilerletmekte; teknolojik gelişmeler ise bilime ışık tutmaya devam etmektedir. Yani bilimi ve teknolojiyi birbirinden bağımsız düşünmemiz imkânsız hâle gelmiştir. Ülkemizde ise birçok çalışmada üzerinde durulan teknoloji konusuna her beş yıllık kalkınma planlarında yer verilmektedir. Onuncu kalkınma planında;

“Yirmi birinci yüzyıl; nitelikli insan gücünü yetiştirmenin yanında küresel ölçekte bu insanları kendisine çekeabilen, bu gücü doğru ve yerinde değerlendiren, küresel bilgiyi kullanarak yeni bilgiler üretebilen, bilgiyi ekonomik ve sosyal faydaya dönüştürebilen, bu süreci bilgi ve iletişim teknolojileri ile bütünleştirebilen ve insan odaklı kalkınma anlayışını benimseyen ülkelerin yüzyılı olacaktır.” (Onuncu Kalkınma Planı, 2014, m.56)

ifadesi yer almaktadır. Bu bağlamda yapılan çalışmalar artık hem toplum bazında hem birey bazında yapılacak uygulamaların işaretlerini vermektedir.

Teknolojinin eğitimdeki yeri günden güne önem kazanmaktadır. İnternetin yapısı ve hızının giderek yükseldiği, dijital teknolojinin hızlı bir şekilde değişip geliştiği çevresel koşullarda teknolojinin eğitimden ayrılması düşünülemez (Semiz, 2011). Son yıllarda teknolojiden eğitim ortamları daha fazla nasıl yararlanabilir noktasında çalışmalar yürütülmektedir.. Gelişen ve değişen teknoloji; eğitim ve öğretim alanlarına da çeşitli uygulamalar kazandırmış ve buna dayalı olarak eğitim ortamları, öğretim programları ve eğitimcilerin yeterlikleri de bu değişime uyum sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmeye başlanmıştır. Öğretmenler, öğrencilerinin bilgi ve becerilerini geliştirmek için farklı yöntemler sunması ve bu yöntemlerin de öğrencileri motive etmesinden dolayı teknolojiyi sınıflarına taşımaya başlamışlardır. Kendilerini teknolojiyi kullanma konusunda yeterli bulan öğretmenler, öğrencileri geliştirmek için bir araç olarak takip etmekte ve sınıflarında

bunları kullanmaktadır (Lam, 2000). K. Çağıltay, E. Çakıroğlu, Çağıltay & Çakıroğlu (2001), öğretimde bilgisayar kullanımıyla ilgili öğretmen görüşleri çalışmasında araştırmaya katılan çoğu öğretmenin bilgisayarların öğrenme ve öğretme ortamını olumlu etkileyeceğini belirttiğini vurgulamışlardır. Hakkari, Atalar & Tüysüz (2015), Hatay'daki 14 ortaokul ve lisede görev yapan 214 öğretmenle yaptıkları çalışmada öğretmenlerin yazılım bilgileri ve yazılım kullanma sıklığı arasında orta düzey bir ilişki varken bilgisayara karşı tutumları ve bilgi ve iletişim teknolojileri entegrasyonunda algıladıkları özgüven arasında yüksek düzeyde pozitif ilişkiyi ortaya çıkarmışlardır. Bu bizi teknolojinin eğitime ilişkilendirilmesi konusunda öğretmenlerin tutumlarının olumlu olduğu sonucuna götürmektedir. Al- Zaadiyeen (2010) Ürdün ortaokullarında öğretmenlerin sınıfta teknoloji kullanma seviyeleri ve tutumlarıyla ilgili araştırmasında öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma seviyeleri ve tutumları arasında olumlu bir uyum olduğunu ortaya koymuştur. Bilgisayarlı öğretim hakkında öğretmen yeterliklerini belirlemek ve öğretmenlerin bu alanda ihtiyaç duydukları eğitim gereksinimlerini ortaya koymak için Şıktunca (2007)'nin meslek liselerinde yapılan bir araştırmada da öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun bilgisayar okur-yazarlığının olmasına rağmen bunu öğretim ortamlarında yeteri kadar kullanmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

2.5.2. Öğretmen ve Teknoloji Kullanımı

Bir toplumun yapı taşını oluşturan bireyler; içinde bulunulan çağa uygun, kendi potansiyellerini en yüksek mertebede sergileyebilen kaynaklar ve aynı zamanda çıktılar hâline eğitim sayesinde getirilmektedir. Eğitimin vazgeçilmez unsuru öğretmenlerdir. Öğretmenler bireyi çağın gerekleri olan özelliklerle donatırken kendilerinde de bu yeterliklerin profesyonel anlamda bulunması yani süreç içerisinde kendini geliştirmesi; yaşanan dönemin gerçekleri ve fırsatlarından haberdar olup bunlara ayak uydurması büyük önem taşımaktadır. Bugün bütün dünyada eğitimin öneminin anlaşılması derecesinde öğretmen niteliklerinin önemi derecesi de artmaktadır. Öğretmen yeterlikleri öğretmenlik mesleğini etkili ve verimli biçimde yerine getirebilmek için sahip olunması gereken genel bilgi, beceri ve tutumlar olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2006). Bu bağlamda Türkiye' de Millî Eğitim Bakanlığı öğretmenlerde aranan nitelik ve yeterlikler konusunda çalışmaları üstlenmektedir. 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 45. maddesinde "Öğretmen

adaylarında genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyon bakımından aranacak nitelikler Millî Eğitim Bakanlığınca tespit olunur.” ifadesi yer almaktadır. Bu ifadeye dayanarak Millî Eğitim Bakanlığı, öğretmen nitelik ve yeterliklerin belirlenmesi görevini 652 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 15. maddesinin (a) fıkrası gereği Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Müdürlüğüne vermiştir (MEB, 2011). Bu Müdürlük tarafından yapılan çalışmalar sonucu öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri; mesleki bilgi, mesleki beceri, tutum ve değerler olmak üzere birbiriyle ilişkili ve birbirini tamamlayan üç yeterlik alanı olarak güncellenmiştir (MEB, 2017). Buldu (2014), Türkiye’nin üyesi olduğu Avrupa Ekonomik İşbirliği Örgütü’ nün öğretmenlerin eğitim sisteminin en önemli unsurlarından biri olduğunu belirttiği ve öğretmenlerin yeterlik seviyelerinin eğitimdeki kalite artışıyla ilişkili olduğu konusu üzerinde durduğunu belirtmiştir. Bu sebeple öğretmenlerin 21. yüzyılın gereği olan yeterliklerinin tespiti, bu alanda eksik yönlerinin ve aynı zamanda ihtiyaçlarının belirlenmesi önem taşımaktadır.

Günümüz şartları göz önüne alındığında dünya genelinde teknolojiyle iç içe bir hayat söz konusudur. Teknolojinin eğitim şartlarını etkilemesi kaçınılmaz olmuş ve bu bağlamda da özellikle eğitimcilerin bu şartlara ne derece ayak uydurabildikleri gündem konusu hâline gelmiştir. Teknolojik gelişmelerin ışığında ders sürecinin geleneksel yöntemden tam anlamıyla öğrenci merkezli yönetime doğru evrildiğini ifade eden Akpınar (2003), öğretmenlerin de yeni bilgi teknolojilerini öğrenmesinin zorunlu hâle geldiğini belirtmiştir. Topaloğlu (2008), öğretmen tutumlarını incelediği çalışmasında teknolojik gelişmeler ışığında eğitim programlarının dolayısıyla öğretmen niteliklerinin yeniden düzenlenmesi gerektiğini vurgulamıştır. Öğretmenlerin bilimsel anlamda kendilerini geliştirmelerinin yanında girişimci olmaları, eleştirel düşünebilmeleri ve araştırma-sorgulama becerilerine sahip olmaları gerekmektedir (Arslan & Özpinar, 2008). Seferoğlu (2004), batılı ülkelerde öğretmen yeterlikleri konusunda yapılan çalışmaların teknoloji yeterlikleriyle orantılı olduğunu, diğer yandan Türkiye’ de yapılan çalışmalarda ise teknoloji okuryazarı olmayı öğretmen olmanın gerekli bir niteliği olarak ifade etmiştir. Bu bağlamda görev yapmakta olan öğretmenlerin alanlarıyla ilgili uygulamalardan haberdar olması ve bu uygulamaları etkili bir şekilde kullanabilmesi büyük önem taşımaktadır. Türkiye’ de öğretmenlik mesleği yeterlikleri bahsi geçtiği üzere üç ana başlıkta toplanmış, öğretmenin gelişime ve değişime açık olup gerek hizmet öncesi eğitimlerle gerek hizmet içi eğitimlerle kendisini yenilemesi ve her zaman güncel tutması beklenmektedir.

2.5.3. Öğretmenlerin Teknoloji Kullanım Ortamları ve Yeterlikleri Üzerine

Öğretmen yeterlikleriyle ilgili alanda yapılan çalışmalar da göz önünde bulundurulduğunda teknolojiyi yani çağın içinde olan en önemli malzemeyi kullanma konusu özel bir önem taşımaktadır. Türkiye’ de öğretmenler ve öğretmen adayları teknoloji okur-yazarı olmayı önemli bir nitelik olarak görmektedir (Seferoğlu, 2004). Öğretim ortamlarında derse olan ilgiyi artırmak ve öğrencilerin yaratıcılıklarını teşvik etmek gibi birçok sebepten dolayı teknolojiyi kullanmanın gerekliliğinden bahsedilmektedir. Bunun yanı sıra teknoloji kullanımı ders kaynaklarının daha etkin ve verimli değerlendirilmesine, ders materyallerinin daha ekonomik olmasına da yardımcı olmaktadır. Bir şekilde öğretmenlerin mesleki anlamda kendini geliştirmeye ihtiyaç duydukları ve bu anlamda da günümüz şartlarına ayak uydurmak için yenilikleri takip etmeleri kaçınılmazdır.

Öğretim ortamlarında etkileşimli tahtalar, yansıtım cihazları, bilgisayarlar ve tablet bilgisayarlar teknolojik araçlardır. Bu araçların günümüzde çocukların iç içe olduğu uygulamaları sınıfa getirebilme özelliğiyle öğretim ortamlarını daha zengin ve ilgi çekici hâle getirebileceği bilinmektedir. Atal & Usluel’ in (2011) çalışmasında öğrencilerin Facebook ve YouTube gibi uygulamaları günlük hayatta kullandıkları gibi derslerde de kullanmak istedikleri ortaya konmuştur. Pamuk ve arkadaşları (2013), coğrafya dersinde öğretmenin bölgeler ve ülkeler, yerin şekillenmesi gibi konuları klasik yöntem olan haritalardan ve düz anlatımdansa etkileşimli tahta yardımıyla dersin görselleştirildiği ve daha çok dikkat çeken ve akılda kalıcı bir yol olduğunu gözlemlemiştir. Yine aynı araştırmada, geometri dersinde bir öğretmenin daha önce hazırladığı soruların elektronik dosya formatını etkileşimli tahtadan açıp aynı anda yan tarafta beyaz tahtada soruların çözümünü yaparak bu araçları kullanma ortamlarını çeşitlendirmiştir. Böylece öğretmen zamandan tasarruf etmiş ve aynı zamanda öğrencilerin soru ve çözümleri net bir şekilde görmelerini sağlamıştır.

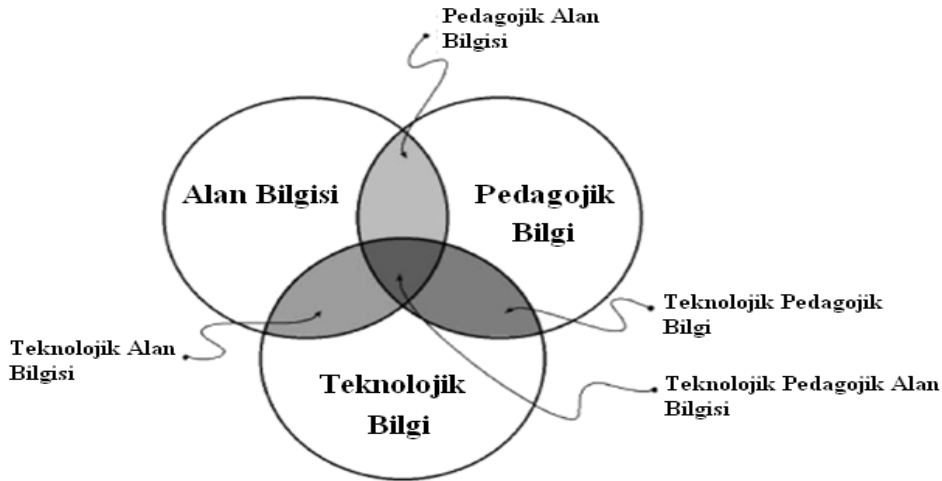
Bu noktada öğretmenlerin teknolojiyi kullanabilmeleri için sahip olmaları gereken özellikleri Ergün (1989) şöyle sıralamıştır:

- 1) “Donanım kurmayı ve çalıştırmayı, programları yedeklemeyi bilmelidirler.
- 2) Eğitsel yazılımlar üzerinde yeterli deneyime sahip olmalı ve ders konusuna, okul düzeyine uygun bir programlama dilini iyi bilmelidirler.
- 3) Kendi bilim alanlarında bilgisayarın en verimli olarak nasıl kullanacağı konusunda fikir sahibi olmalı; bu alandaki çağdaş gelişmeleri; Bakanlığın yayımlayacağı ve her öğretmene göndereceği bir periyodikten takip etmelidirler.
- 4) Kendi sınıflarının durumuna göre, dersin amaçlarını gerçekleştirecek basit eğitsel programları yazabilmeli; hatta öğrencileri de buna teşvik etmelidir. Çünkü yaş, yetenek ve bilgilere uygun bir eğitim böyle ortaya çıkabilir.”

Öğretmenlerin bilgisayarı öğretme sürecine dahil etmek için aşağıda belirtilen basamakları takip edebileceği ifade edilmiştir:

1. “Bilgisayar kullanımının ilk yılında öğretmenler öncelikle bilgisayar nasıl kullanacaklarını öğrenmekte ve teknolojiyi klasik eğitim programları ve öğretim yöntemlerini desteklemek için kullanmaktadırlar.
2. Bilgisayar kullanımının ikinci yılında öğretmenler, bilgisayar ile geleneksel eğitim programlarını daha kısa sürede gerçekleştirmekte ve bunun sonucunda problem çözme eğitimine daha fazla zaman ayırabildiklerini fark etmektedirler.
3. Üçüncü yıla gelindiğinde öğretmenlerin öğretim yöntem ve tekniklerinde köklü değişiklikler gerçekleşmektedir. Artık bilgisayar öğretme ve öğrenme süreciyle bütünleştirilmiş ve öğretmenler daha çok grupla öğretim, grupla eğitim programı geliştirme, iş birliği ile öğrenme gibi yeni yaklaşımları kullanmakta disiplinler arası projeler gerçekleştirmektedirler.
4. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenler bu sürecin dördüncü ve son basamağında yeni öğrenme çevreleri oluşturarak teknolojiye etkin bir şekilde yararlanmaktadırlar. Öğretmenlerin, bu süreç sonunda öğrenmenin “yaratıcı ve etkileşimli bir süreç” olduğu görüşüne vardıkları gözlemlenmiştir. Öğretmenler ayrıca, bilginin, öğretmenden alınan bir şeyden çok öğrencinin kendisi tarafından yapılandırılan bir şey olduğunu da öğrenmişlerdir (Norton & Wiburg akt. Şıktunca, 2007).”

Öğretmenlerin teknolojiyi derse entegre etmesinin “mikro düzeyde ders çapında, meso düzeyde konu alanı çapında ve makro düzeyde ise öğretim programı çapında” olduğunu Wang ve Woo’dan aktaran Akkoyunlu, İşman ve Odabaşı (2018), bu noktada öğretmenlerin sahip olması gereken nitelikleri ve uygulama bilgisini “Teknoloji Pedagojik Alan Bilgisi (TPAB) olarak adlandırmaktadır. Bu adlandırmadan yola çıkılarak yapılan alanyazın araştırmasında Koehler ve Mishra (2008) öğretmenin alan, pedagoji ve teknoloji bilgisinin kesiştiği noktada TPAB’ in yer aldığını belirtmektedir (Şekil 1).

Şekil 1. Teknolojik pedagojik alan bilgisi (TPAB), (Koehler & Mishra, 2008, s.12)

Bu modelde görüldüğü gibi teknoloji bilgisi alan bilgisiyle ve pedagojik bilgiyle içiçe konumlanmaktadır. Alan bilgisi, öğretmenin öğreteceği konu hakkında var olan bilgisidir. Öğretmenlerin öğretimi nasıl yapacağına dair yöntem ve teknik bilgisine ise pedagojik

bilgi denilmektedir. Teknoloji bilgisi ise öğretmenin teknolojiyi kullanma bilgisine işaret etmektedir. Teknolojik pedagojik alan bilgisi ise öğretmenin öğreteceği konuyu teknolojiyle bütünleşik bir şekilde aktarabilme gücü olarak tanımlanabilmektedir (Odabaşı, 2018, s. 82). Yani öğretmenin bu üç alandaki bilgisinin öğretim ortamında dengeli bir şekilde sergilemesini gerektirir. Öğretmenin öğrettiği konu bilgisi onu aktarabilme gücüyle daha etkili ve kalıcı olmaktadır. Bu sebeple öğretimde kullanılan yöntem ve uygulamalar önem kazanmaktadır. Bu yöntem ve uygulamalar ise çağa uygun, öğrenci ihtiyaçlarına göre seçilmelidir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın evren ve örnekleme, veri toplama araçları, veri toplama yöntemi, veri toplama işlemi ve verilerin analizi ile ilgili bilgiler sunulmuştur.

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışma amacına ve sorularına uygun olarak karma araştırma yöntemi ile yürütülmüştür. Baki ve Gökçek (2012), nicel ve nitel tekniklerin güçlü yanlarının birlikte kullanıldığı karma araştırma yönteminin araştırma konusunun çok yönlü değerlendirmesine katkı sağlayacağını aktarmaktadır. Bu yöntem veri toplama aracının da gereği olarak yapılan araştırmanın daha kapsamlı ve genellenebilir olmasını sağlamaktadır. Diğer yandan bir araştırmada nicel ve nitel bulgular arasında bir ilişki olup olmadığını ortaya koymak için karma araştırma yönteminin tercih edilmesi gerektiğini ifade eden Tekin (2015), bu çalışma sorularında geçen ifadeler için en uygun yöntemin karma yöntem olduğunu desteklemektedir.

3.2. Araştırma Evreni ve Örnekleme

Bir araştırmada problem durumu ile ilgili olan insanların ya da etkenlerin tamamı evren olarak adlandırılabilir. Bu araştırmada evren yurt dışında Türkçe öğreten öğretmenlerin tamamı olarak belirlenmiştir. Araştırmalarda katılımcılara kolay ulaşılabilmesi açısından ve katılımcıların gönüllü olması bakımından uygun örneklem şekli örneklem seçiminde sınırlılıklardan dolayı tercih edilebilir (Baki & Gökçek, 2012). Bu

araştırmada da sınırlı zaman ve çalışma koşulları sebebiyle uygun örneklem şekli uygulanmış ve 57 ğretmen örneklem olarak belirlenmiştir. Almanya, İtalya, İngiltere, Fransa, Belçika, İsveç, Avusturya, İsviçre, Lüksemburg gibi Avrupa lkelerinde görev yaptıkları belirlenen öğretmenlere veri toplama aracı elektronik posta yoluyla ulaştırılmıştır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada şıktunca (2007) tarafından geliştirilen anket uygulanmıştır. Bu anket, araştırmanın kapsamına ve içeriğine bazı maddeler eklenerek ve biçimlendirme yapılarak yurt dışında Türkçe öğreten öğretmenlere izinler dahilinde uygulanmıştır.

3.3.1. Avrupa'daki Türk ocuklarına Türkçe öğreten ğretmenlerin Teknoloji Kullanımı İle ilgili Performans lümü (Kişisel Bilgiler Formu)

Dört bölümden oluşan anket sorularının; birinci bölümde katılımcılara cinsiyeti ve mezun oldukları fakülteler sorulmuştur. Bu bölümün son sorularında ise bilgisayar kullanıp kullanmadıkları, bu konuyla ilgili bir eğitim alıp almadıkları ve görev yaptıkları okulda bilgisayarlı eğitimin verilip verilmediğini öğrenmeye yönelik sorular sorulmuştur (EK-2).

3.3.2. Avrupa'daki Türk ocuklarına Türkçe öğreten ğretmenlerin Teknoloji Kullanımı İle ilgili Performans lümü (Yeterlik leği)

Veri toplama aracının yeterlik leği başlığı taşıyan ikinci bölümünde öğretmenlerin bilgisayar kullanımı hakkında yeterliklerini ortaya koymak için sorular sorulmuştur. Avrupa' da Türk ocuklarına Türkçe öğreten öğretmenlerin bilgisayar donanımına ilişkin yeterlikleri, yazılım ve uygulamalara ilişkin yeterlikleri ve bilgisayarla öğretime ilişkin sorularla bilgi toplanması amacıyla sorular sorulmuştur (EK-3). Bu sorular kapalı uçlu olup 3'l Likert leği (1= tamamen yetersiz, 2=kısmen yeterli, 3= tamamen yeterli) kullanılmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak Şıktunca (2007) tarafından hazırlanan anket, elektronik posta aracılığıyla katılımcılara ulaştırılmıştır. Anketlerde katılımcılara yapılan araştırmanın konusu ve amacı açıklanmış ve katılımın gönüllülük esasına dayalı olduğu belirtilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Bu çalışmada veri toplama araçlarından elde edilen bilgilerin çözümlenmesi için Microsoft Excel paket programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Analiz edilen veriler yüzdelerle ifadelerle tablolar halinde gösterilmiştir.

BÖLÜM IV

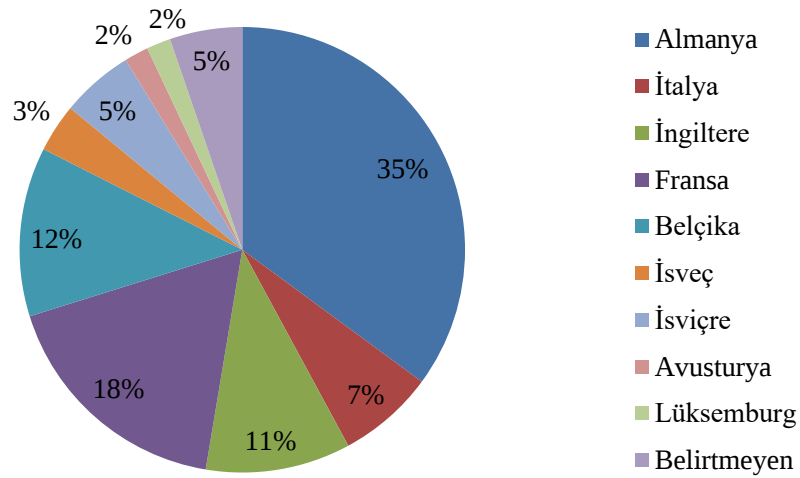
BULGULAR VE YORUM

4.1. Katılımcıların Özelliklerine İlişkin Bilgiler

Araştırmaya katılan öğretmenlerin atama kayıtlarının ne olduğu, cinsiyetleri, meslekteki hizmet süreleri, mezun oldukları fakülte bunun yanı sıra bilgisayar kullanımı ile ilgili herhangi bir kurs alıp almadıkları ve görev yaptıkları okulda bilgisayarlı eğitim yapılıp yapılmadığı sorulmuş ve elde edilen bilgiler bu bölümde değerlendirilmiştir.

4.1.1. Görev Yaptıkları Ükelere İlişkin Bilgiler

Katılımcıların görev yaptıkları ülkelere ilişkin bilgiler Şekil 2’de gösterilmiştir.

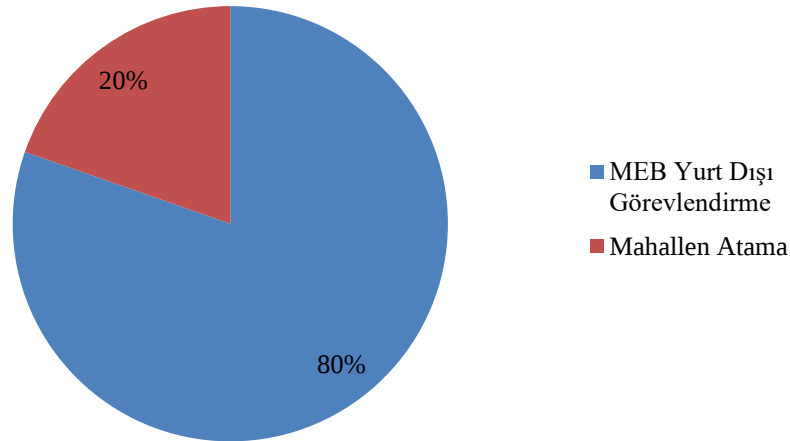

Şekil 2. Görev yaptıkları ülkelere ilişkin bilgiler

Şekil 2’deki bilgilere göre bu araştırmaya katılan öğretmenlerin % 35’i yani 20 öğretmen Almanya, % 18’i yani 10 öğretmen Fransa’da görev yapmakta olduklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların % 12’si yani 7 öğretmen Belçika; % 11’i yani 6 öğretmen İngiltere, % 7’si yani 4 öğretmen İtalya, % 5’i yani 3 öğretmen İsviçre, % 4’ü yani 2 öğretmen İsveç ülkelerinde görev yapmaktadır. Katılımcıların % 2’si yani 1 öğretmen Avusturya ve % 2’si yani 1 öğretmen Lüksemburg’ta görev yaptığını belirtmiştir. Katılımcıların % 5’i yani 3 öğretmen ise görev yaptıkları ülkeleri belirtmemişlerdir.

4.1.2. Atama Kayıtlarına İlişkin Bilgiler

Bu bölümde katılımcılara Türkçe öğretimi için MEB yurt dışı görevlendirme kadrolarında mı mahallen atanan öğretmen kadrolarında mı oldukları sorulmuş ve verilen cevaplara göre elde edilen bilgiler aşağıdaki Şekil 3’deki gibi gösterilmiştir.

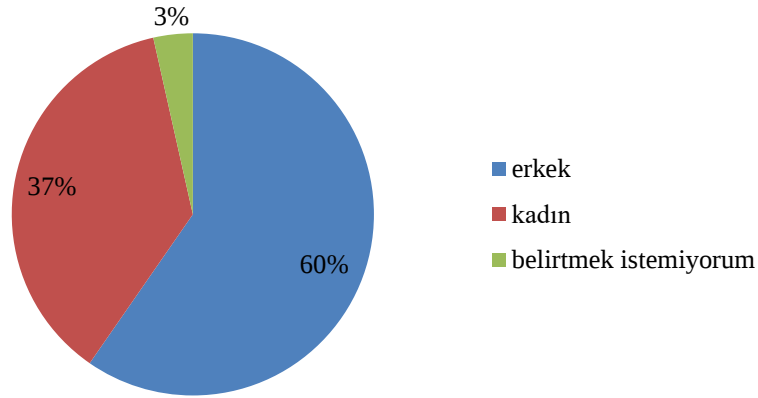

Şekil 3. Atama kayıtlarına ilişkin bilgiler

Bu araştırmaya katılan öğretmenlerin 80%’i yani 45 öğretmen MEB yurt dışı görevlendirme, % 20’si yani 12 öğretmen ise mahallen atanan öğretmen kadrosunda yer almaktadır. Bu bilgilere göre yurt dışında Türk çocuklarına Türkçe öğreten öğretmenlerin MEB yurt dışı görevlendirme kaydıyla çoğunlukta olduğu ortaya çıkmıştır.

4.1.3. Cinsiyete İlişkin Bilgiler

Bu bölümde katılımcıların cinsiyetleriyle ilgili bilgiler Şekil 4’te gösterilmiştir.

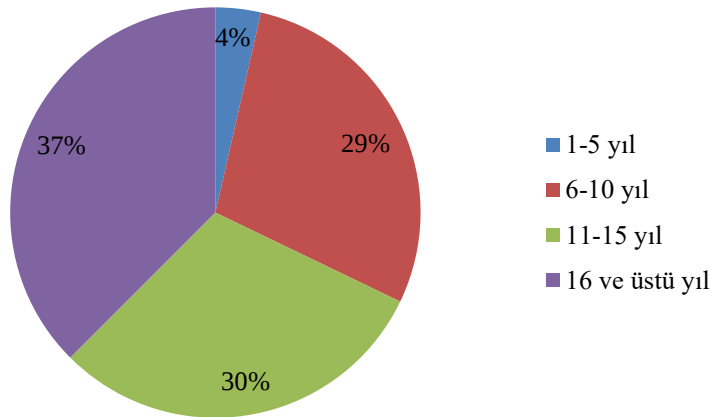

Şekil 4. Katılımcıların cinsiyetlerine ilişkin grafik

Araştırmadaki 57 katılımcının % 60'ı yani 34'ü erkek; % 37'si yani 23'ü kadındır. Araştırmaya katılan 2 kişi ise cinsiyet bilgisini paylaşmak istemediğini belirtmiştir. Bu veriler ışığında yurt dışında Türkçe öğretimi için görev yapmakta olan öğretmenlerin çoğunlukla erkek olduğu tespit edilmiştir. Bu bölümde katılımcıların cinsiyetlerini belirtmek istememeleri verdikleri cevaplardan belirtilen üç alanda yetersiz olma ihtimallerine ve kimliklerinin açığa çıkmasına karşı bir seçenek olarak işaretlenmiş olabilir.

4.1.4. Meslekteki Hizmet Sürelerine İlişkin Bilgiler

Araştırmanın bu bölümünde katılımcılara meslekteki hizmet süreleri sorulmuş ve verilen cevaplara göre elde edilen bilgiler aşağıdaki şekilde belirtilmiştir.

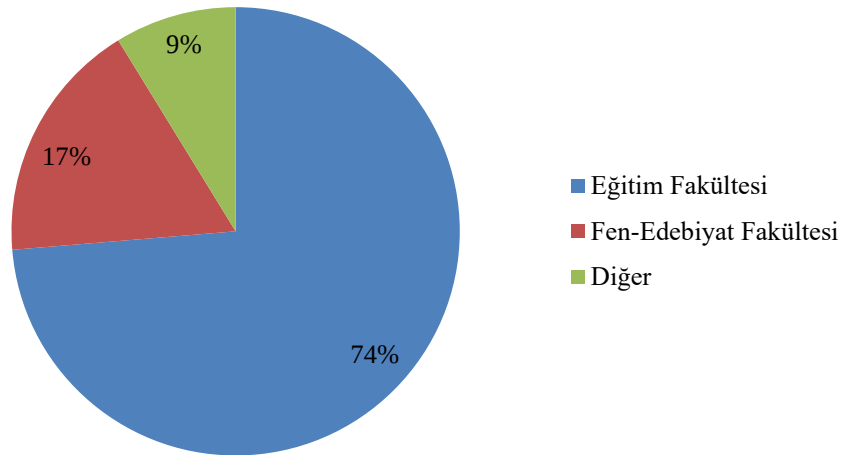

Şekil 5. Meslekteki hizmet sürelerine ilişkin bilgiler

Meslekteki hizmet sürelerine ilişkin bilgiler 1-5 yıl; 5-10 yıl; 11-15 yıl ve 16 ve üstü yıl olarak dört seçenek sunularak toplanmıştır. Elde edilen bu bilgiler doğrultusunda katılımcıların % 4'ü 1-5 yıl; % 29'u 6-10 yıl; % 30'u 11-15 yıl ve % 37'si 16 ve üstü yıl hizmet sürelerinin olduğunu belirtmişlerdir. Bu bilgiler doğrultusunda Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğreten öğretmenlerin çoğunluğunun 11-15 yıldır öğretmenlik yapmakta oldukları söylenebilir. 1-5 yıl hizmet süresi olan öğretmenler ise sadece mahallen atanan öğretmenlerdir. Çünkü MEB yurt dışı görevlendirme ile ilgili öğretmenlerin en az 5 yıl öğretmenlik yapmış olma şartı aranmaktadır. Ayrıca % 37'lik dilimde yer alan 16 yıl ve üstü öğretmenlik hizmetinde bulunan öğretmenlerin lisans seviyesinde bilgisayar teknolojileriyle ilgili ders almadıkları düşünüldüğünde bu kişilerin derslerinde teknolojiden yararlanabilmesi için hizmet içi eğitim alıp almadıkları önem kazanmaktadır.

4.1.5. Mezun Olunan Fakülteye İlişkin Bilgiler

Katılımcılara mezun oldukları fakülteler sorulmuş ve bunun için de eğitim fakültesi, fen-edebiyat fakültesi ve diğer seçenekleri sunulmuştur. Verilen cevaplardan elde edilen veriler Şekil 6'da gösterilmiştir.

Şekil 6. Katılımcıların mezun olduğu fakülteye ilişkin bilgiler

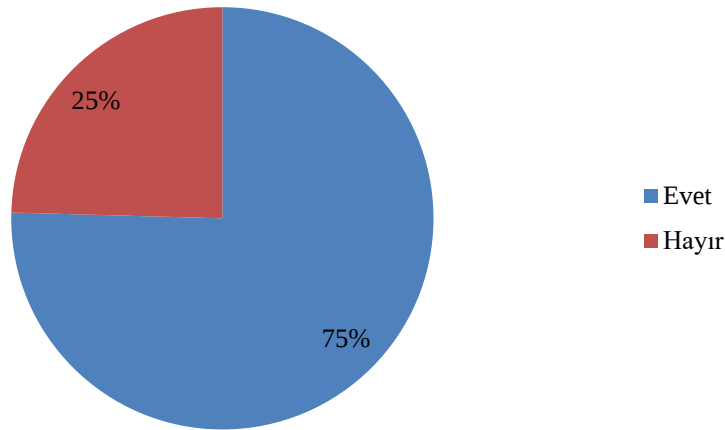
Bu araştırmaya katılan 42 öğretmen eğitim fakültesinden, 10 öğretmen fen-edebiyat fakültesinde ve 5 öğretmen de diğer fakültelerden mezun olduğunu belirtmiştir. Bu noktada diğer fakülteler ifadesini açıklamaya ihtiyaç duyulmaktadır. Güzel sanatlar fakültesi, iktisat

fakültesi, iletişim fakülteleri ve işletme fakülteleri diğer kategorisinde bahsedilen fakültelerden olabilir.

% 74'lük dilimin eğitim fakültesinden mezun olması aslında öğretmenlik vasfına haiz oldukları anlamını taşımaktadır. Katılımcıların % 17'lik dilimini temsil eden fen-edebiyat fakültesi mezunu olanların formasyon dersleri alarak öğretmen oldukları düşünüldüğünde % 9'luk dilimin örneklem grubun içinde en küçük grup olduğu görülmektedir.

4.1.6. Bilgisayarla İlgili Kurs veya Eğitimlerine İlişkin Bilgiler

Bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs veya eğitim alıp almadıklarına dair sorulan bu soruya verilen cevaplar Şekil 7'de gösterilmiştir.

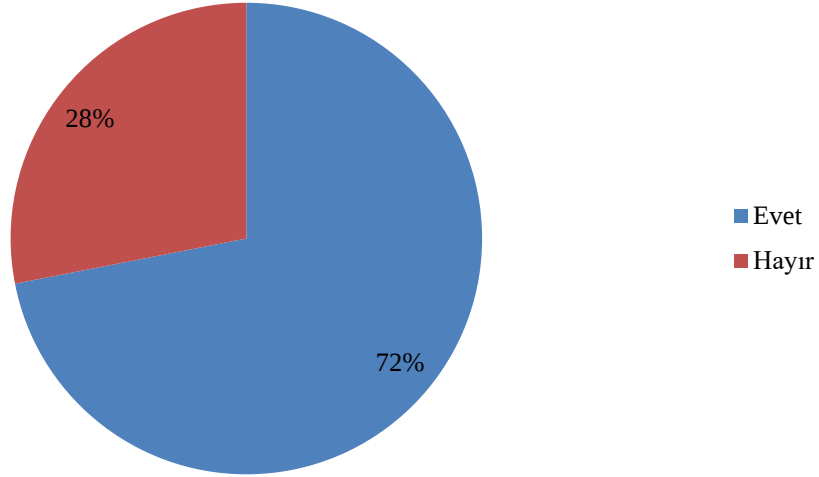
Şekil 7. Katılımcıların bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim alıp almamalarına ilişkin grafik

Bu araştırmaya katılan öğretmenlerin % 75'ini temsil eden 43 öğretmen bilgisayarla ilgili kurs aldıklarını, % 25'ini temsil eden 14 öğretmen ise herhangi bir kurs almadıklarını belirtmişlerdir. Buna göre öğretmenlerin çoğunun bilgisayarla ilgili kurs ya da eğitimlerini hizmet öncesi ya da hizmet içi zamanlarında aldıkları söylenebilir.

Kurs ya da eğitim alan öğretmenlerin diğerlerine göre teknolojiyi sınıflarına taşıma noktasında daha avantajlı oldukları söylenebilir. Ancak bu kurs ya da eğitimi almayan % 25'lik dilimde yer alan öğretmenlerin bilgisayar teknolojisinden haberdar olmadığı ve kullanmadığı anlamına gelmez.

4.1.7. Okulda Bilgisayarlı Öğretim Yapılıp Yapılmadığına İlişkin Bilgiler

Okulda bilgisayarlı öğretim yapılıp yapılmadığı sorusuna katılımcıların verdiği cevaplar Şekil 8’ de gösterilmiştir.

Şekil 8. Katılımcıların görev yaptıkları okullarında bilgisayarla öğretim yapılıp yapılmadığına ilişkin grafik

Katılımcıların % 72’si yani 41’i görev yaptıkları okullarda bilgisayarla öğretim yapıldığını, % 28’i yani 16’sı ise okullarında bilgisayarla öğretim yapılmadığını ifade etmiştir. Şekil incelendiğinde % 72 oranında derslerde bilgisayardan yararlanıldığı görülecektir. Bu olumlu bir gelişmedir.

4.2. Alt Problemlere İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırma sorularına verilen cevaplarla ilgili bilgiler ortaya konulmuştur.

4.2.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Birinci alt problemde “Avrupa’daki Türk çocuklarına Türkçe öğretmekte olan öğretmenlerin teknolojik araçları kullanım için donanım yeterlikleri nelerdir?” sorusuna cevap aranmıştır. Veri toplama aracının ikinci bölümünde katılımcıların donanıma ilişkin yeterlikleri ortaya konulurken, yazılım ve bilgisayarla öğretime ilişkin yeterliklerin de en temel gerekliliği olan konuyla ilgili bulguları ortaya çıkarmıştır.

Tablo 1.

Katılımcıların Teknoloji Kullanımı İçin Donanım Yeterlikleri

	1		2		3	
	N	%	N	%	N	%
1. Bilgisayar sistemini ve işlevlerini öğrenmek için gerekli dokümanları kullanabilme	1	2%	20	35%	36	63%
2. Amaca uygun donanım temin edebilme	8	14%	18	32%	31	54%
3. Bilgisayar kullanımında gerekli olan güvenlik tedbirleri alabilme	5	9%	18	32%	34	59%
4. Yeni eklenen kartın sürücülerini bulup yükleyebilme	13	23%	18	32%	26	45%
5. Bilgisayar sisteminin bakım ve ihtiyaçlarının farkında olabilme	4	7%	32	56%	21	37%
6. Giriş ve çıkış birimlerini açıklayabilme	5	9%	21	37%	31	54%
7. Çevre birimlerini (yazıcı, tarayıcı, yansıtım cihazı vs.) kullanabilme	3	5%	9	16%	45	79%

Tablo 1’deki verilere göre öğretmenlerin teknoloji kullanımı için donanıma ilişkin yeterli hissettikleri görülmektedir.

Öğretmenlerin % 63’ü “Bilgisayar sistemini ve işlevlerini öğrenmek için gerekli dokümanları kullanabilme” konusunda kendini tamamen yeterli bulmakta, % 35’i kendilerini kısmen yeterli % 2’si ise kendilerini tamamen yetersiz bulmaktadır.

“Amaca uygun yazılım temin edebilme” konusunda öğretmenlerin % 54’ü tamamen yeterli, % 32’si kısmen yeterli ve % 14’ü tamamen yetersiz hissettiklerini belirtmiştir.

“Bilgisayar kullanımında gerekli olan güvenlik tedbirleri alabilme” konusunda öğretmenlerin % 59’u tamamen yeterli hissettiklerini, % 32’si kısmen yeterli hissettiklerini ve % 9’u da tamamen yetersiz hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Yeni eklenen kartın sürücülerini bulup yükleyebilme” seçeneğinde öğretmenlerin % 23’ü kendilerini tamamen yetersiz bulmaktadır. Bunun yanında öğretmenlerin % 32’si kısmen yeterli ve % 45’i ise tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Bilgisayar sisteminin bakım ve ihtiyaçlarının farkında olabilme” maddesi için verilen cevaplara göre öğretmenlerin % 56’sı kısmen yeterli seçeneğini işaretleyip % 37’si kendilerini tamamen yeterli olarak ifade etmişlerdir. % 7’si ise kendilerini tamamen yetersiz hissettiklerini belirtmişlerdir.

Araştırmada “Giriş ve çıkış birimlerini açıklayabilme” maddesine verilen cevaplara göre öğretmenlerin % 9’u tamamen yetersiz seçeneğini, % 37’si kısmen yeterli seçeneğini ve % 54’ü tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

Donanımına ilişkin öğretmenlerin kendilerini tamamen yeterli hissettiğini 79% yüzdelik ifadesiyle belirttiği madde “Çevre birimlerini (yazıcı, tarayıcı, yansıtım cihazı vs.) kullanabilme” maddesidir. % 16’sının kısmen yeterli ve % 5’inin ise tamamen yetersiz hissettiği ortaya çıkmıştır.

Tablo 1’deki veriler dikkate alındığında bu araştırmaya katılan öğretmenlerin çevre birimleri (yazıcı, tarayıcı, yansıtım cihazı vs.) kullanma konusunda kendilerini yeterli görmeleri diğer maddelere kıyasla daha fazla ortalama sahiptir. Buna karşın katılımcıların verdikleri cevaplara göre katılımcıların çoğunluğunun “Yeni eklenen kartın sürücülerini bulup yükleme” maddesinde kendilerini yetersiz hissettikleri tespit edilmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda öğretmenlerin öğretim ortamlarında kullandığı çevre birimleri konusunda kendilerini yeterli hissetmelerinin doğal olduğu fakat bilgisayar sistemi için gereken bir kart sürücüsünü bulup yükleme konusunda daha fazla bilgiye ihtiyaç duydukları söylenebilir.

4.2.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu alt problemde katılımcıların verdiği cevaplar “Öğretmenlerin teknolojik araçları kullanım için yazılım ve uygulamalara ilişkin yeterlikleri nelerdir?” sorusu için değerlendirilmiştir. Veri toplama aracının üçüncü bölümünde yer alan 11 soruya verilen cevaplar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.

Katılımcıların Teknoloji Kullanımı İçin Yazılım ve Uygulama Yeterlikleri

	Tamamen Yetersiz		Kısmen Yeterli		Tamamen Yeterli	
	N	%	N	%	N	%
1. Mevcut yazılımlar hakkında bilgi sağlamak için kaynakları kullanabilme	6	11%	20	35%	31	54%
2. Amaca uygun yazılım temin edebilme	7	12%	24	42%	26	46%
3. Herhangi bir yazılım paketinin nasıl çalıştırılacağını öğrenmek için dokümanları kullanabilme	2	3%	21	37%	34	60%
4. Yeni bir sistemi yeni baştan yapılandırabilme	16	28%	18	32%	23	40%
5. Mevcut sisteme yeni program kurabilme	12	21%	17	30%	28	49%
6. Kullanılmayan programları sistemden eksiksiz bir şekilde kaldırabilme	6	11%	13	22%	38	67%
7. Windows programının kullanımı	4	7%	10	18%	43	75%
8. MS Word programının kullanımı	7	12%	8	14%	42	74%
9. MS Excel programının kullanımı	8	14%	24	42%	25	44%
10. PowerPoint programının kullanımı	6	11%	10	18%	41	71%
11. Bilgisayarı bir iletişim aracı olarak kullanabilme	3	6%	11	19%	43	75%

Tablo 2’den elde edilen veriler incelendiğinde genel anlamda öğretmenlerin yazılım ve uygulamalar konusunda kendilerini yeterli hissettikleri söylenebilir. Yurt dışında görevli Türkçe öğretmenlerinin Türkçe öğretime yönelik internet ortamındaki mevcut portalları kullanabileceği görülmektedir. Bu sayede daha etkili ders işlenebileceği söylenebilir.

Bu veriler ışığında öğretmenlerin % 54’ü “Mevcut yazılımlar hakkında bilgi sağlamak için kaynakları kullanabilme” maddesi için tamamen yeterli, % 35’i kısmen yeterli ve % 11’i ise tamamen yetersiz hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Amaca uygun yazılım temin edebilme” maddesi için öğretmenlerin % 12’si tamamen yetersiz, % 42’si kısmen yeterli ve % 46’sı ise tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Herhangi bir yazılım paketinin nasıl çalıştırılacağını öğrenmek için dokümanları kullanabilme” konusunda öğretmenlerin % 60’ı tamamen yeterli, % 37’si kısmen yeterli ve % 3’ü ise tamamen yetersiz hissettiklerini ifade etmişlerdir.

Yazılıma ilişkin yeterlikleri konusunda katılımcıların tamamen yetersiz hissettiklerini en fazla belirttiği madde “Yeni bir sistemi yeni baştan yapılandırabilme” maddesidir. Öğretmenlerin % 28’i tamamen yetersiz, % 32’si kısmen yeterli ve % 40’ı tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Mevcut sisteme yeni program kurabilme” maddesi için öğretmenlerin % 49’u tamamen yeterli, % 30’u kısmen yeterli ve % 21’i ise tamamen yetersiz hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Kullanılmayan programları sistemden eksiksiz bir şekilde kaldırabilme” maddesi için öğretmenlerin % 67’si tamamen yeterli hissettiklerini, % 22’si kısmen yeterli hissettiklerini ve % 11’i ise tamamen yetersiz hissettiklerini ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin % 75’i “Windows programının kullanımı” konusunda kendilerini tamamen yeterli gördüklerini, % 18’i ise kısmen yeterli hissettiklerini ve % 7’si ise tamamen yetersiz hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“MS Word programının kullanımı” maddesi için öğretmenlerin % 74’ü tamamen yeterli hissettiklerini, % 14’ü kısmen yeterli hissettikleri ve % 12’si tamamen yetersiz hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“MS Excel programının kullanımı” maddesi için öğretmenlerin % 44’ü tamamen yeterli hissettiklerini, % 42’si kısmen yeterli hissettiklerini ve % 14’ü tamamen yetersiz hissettiklerini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin % 71’i “PowerPoint programının kullanımı” maddesi için tamamen yeterli hissettiklerini, % 18’i kısmen yeterli hissettiklerini ve % 11’u ise tamamen yetersiz hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Bilgisayarı bir iletişim aracı olarak kullanabilme” maddesi için öğretmenlerin % 75’i kendilerinin tamamen yeterli hissettiklerini, % 19’u kısmen yeterli hissettiklerini ve % 6’sı ise tamamen yetersiz hissettiklerini ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin kendilerini en fazla tamamen yeterli hissettikleri alanlar “Windows programının kullanımı” ve “Bilgisayarı iletişim aracı olarak kullanma” alanlarıdır. Bu iki maddede öğretmenlerin tamamen yeterli hissetme ortalamaları % 75’tir.

“Yeni bir sistemi yeni baştan yapılandırabilme” maddesine ilişkin olarak öğretmenlerin % 28’i kendilerini yetersiz hissetmekte olup diğer maddelere kıyasla ilgili maddede yetersiz hissetme yönünde daha fazla görüşün olduğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında öğretmenlerin hazır olan uygulama ve programları kullanma konusunda yeterli hissettikleri fakat o sistemi yeniden kurma ve yapılandırma konusunda kendilerine güvenmedikleri sonucu çıkarılabilir. Bu yüzden de temel anlamda sistem konusunda bir eğitime ihtiyaç duydukları söylenebilir.

4.2.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Üçüncü alt problemimiz olan “Öğretmenlerin bilgisayarla öğretime ilişkin yeterlikleri nelerdir?” sorusuna katılımcıların verdikleri cevaplar Tablo 3’te değerlendirilmiştir. Veriler öğretmenlerin bilgisayarla öğretim yaparken kendi farkındalıklarını ortaya çıkarmaya yöneliktir.

Tablo 3.

Katılımcıların Bilgisayarla Öğretime İlişkin Yeterlikleri

	Tamamen Yetersiz		Kısmen Yeterli		Tamamen Yeterli	
	N	%	N	%	N	%
1.Bilgisayarla öğretim ile ilgili temel kavramları açıklayabilme	1	2%	24	42%	32	56%
2.Bir konunun öğretimine başlamadan önce o konunun hangi hedeflerini bilgisayarla öğretim ile öğretilceğine karar verebilme	2	3%	17	30%	38	67%
3. Bilgisayarlı öğretim ile öğrencinin motivasyonunu sağlayabilme	5	9%	11	19%	41	72%
4.Eldeki ders yazılımlarını öğretim sürecinde etkin olarak kullanabilme	2	4%	20	36%	35	60%
5.Eğitici multimedya (çoklu ortam) uygulamalarını kullanabilme	3	5%	18	32%	36	63%
6.Kendi uzmanlık alanı ile ilgili PowerPoint programı ile sunu hazırlama	3	5%	13	23%	41	72%
7.Türkiye’de bilgisayarla öğretim uygulamaları ile ilgili gelişmeleri sürekli olarak izleyebilme	13	23%	21	37%	23	40%

Tablo 3'teki veriler doğrultusunda öğretmenlerin bilgisayarla öğretime ilişkin kendilerini yeterli hissettikleri söylenebilir.

Bu bölümdeki diğer maddelere göre değerlendirildiğinde öğretmenlerin daha fazla çoğunluğunun kendilerini tamamen yeterli gördüğü iki madde bulunmaktadır. Bunlar % 41 ortalama ile “Bilgisayarlı öğretim ile öğrencinin motivasyonunu sağlayabilme” ve “Kendi uzmanlık alanı ile ilgili PowerPoint sunumu hazırlamak” maddeleridir. Buna karşın öğretmenlerin % 23'ü “Türkiye’de bilgisayarla öğretim uygulamaları ile ilgili gelişmeleri sürekli olarak izleyebilme” konusunda tamamen yetersiz hissettiğini belirtmişlerdir. Bu yüzden öğretmenlerin bu gelişmeleri takip etme konusunda kendilerini yeterli hissetmeleri için gerekli bilgilendirmelerin yapılması ve hatta bu konuda eğitimlerin verilmesi önemli bulunmaktadır.

Tablo 3’e göre öğretmenlerin “Bilgisayarla öğretim ile ilgili temel kavramları açıklayabilme” konusunda % 56’sı tamamen yeterli hissettiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin % 42’si kısmen yeterli hissettiklerini ve %2’ si ise tamamen yetersiz hissettiklerini belirtmişlerdir.

“Bir konunun öğretime başlamadan önce o konunun hangi hedeflerini bilgisayarla öğretim ile öğretileceğine karar verebilme” konusunda öğretmenlerin % 67’si tamamen yeterli hissettiklerini, % 30’u kısmen yeterli hissettiklerini ve % 3’ü tamamen yetersiz hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Bilgisayarlı öğretim ile öğrencinin motivasyonunu sağlayabilme” maddesi için öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre öğretmenlerin % 72’si tamamen yeterli hissettiklerini, % 19’u kısmen yeterli hissettiklerini ve % 9’u ise tamamen yetersiz hissettiklerini belirtmişlerdir.

“Eldeki ders yazılımlarını öğretim sürecinde etkin olarak kullanabilme” yeterlikleri için öğretmenlerin % 60’ı kendilerinin tamamen yeterli hissettiklerini, % 36’sı kısmen yeterli hissettiklerini ve % 4’ü ise tamamen yetersiz hissettiklerini ifade etmişler.

“Eğitici multimedya (çoklu ortam) uygulamalarını kullanabilme” konusu için öğretmenlerin % 63’ü tamamen yeterli hissettiklerini, % 32’si kısmen yeterli hissettiklerini ve % 5’i tamamen yetersiz hissettiklerini belirtmişlerdir.

“Kendi uzmanlık alanı ile ilgili PowerPoint programı ile sunu hazırlama” maddesi için öğretmenlerin % 72’si kendilerinin tamamen yeterli hissettiklerini, % 23’ü kısmen yeterli hissettiklerini ve % 5’i tamamen yetersiz hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Türkiye’de bilgisayarla öğretim uygulamaları ile ilgili gelişmeleri sürekli olarak izleyebilme” maddesi için öğretmenlerin % 40’ı tamamen yeterli hissettiklerini, % 37’si kısmen yeterli hissettiklerini ve % 23’ü tamamen yetersiz hissettiklerini ifade etmişlerdir. Bu maddenin tamamen yetersiz olma ortalamasının diğer maddelere göre daha fazla olmasına sebep olarak atama kayıtları gösterilebilir. Çünkü yurt dışında eğitim almış ve mahallen atanmış öğretmenlerin Türkiye’deki gelişmeleri takip etmemeleri doğaldır. Ancak MEB bu öğretmenleri Türkiye’ye davet ederek hizmet içi eğitim kurslarında gelişmelerden haberdar edebilir.

4.2.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu alt problemde “Öğretmenlerin cinsiyetleri ile donanımına ilişkin, yazılıma ilişkin ve bilgisayarlı öğretime ilişkin yeterlikleri arasında bir ilişki var mıdır?” alt problemine ilişkin soruya verilen cevaplara göre Tablo 4’te kadın ve erkek öğretmenlerin donanımına ilişkin yeterlikleri sergilenirken Tablo 5’te yazılım ve uygulamalara ilişkin yeterlikleri yüzdelerle gösterilmiştir. Tablo 6’da ise kadın ve erkek öğretmenlerin bilgisayarlı öğretime ilişkin yeterlikleri gösterilmektedir.

Tablo 4.

Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Donanım Yeterlilikleri

		Tamamen Yetersiz		Kısmen Yeterli		Tamamen Yeterli	
		N	%	N	%	N	%
1. Bilgisayar sistemini ve işlevlerini öğrenmek için gerekli dokümanları kullanabilme	Erkek	1	3%	8	24%	25	73%
	Kadın	0	0%	12	52%	11	48%
2. Amaca uygun donanım temin edebilme	Erkek	4	12%	11	32%	19	56%
	Kadın	4	17%	7	31%	12	52%
3. Bilgisayar kullanımında gerekli olan güvenlik tedbirleri alabilme	Erkek	3	9%	11	30%	20	61%
	Kadın	2	9%	8	35%	13	56%
4. Yeni eklenen kartın sürücülerini bulup yükleyebilme	Erkek	9	26%	8	24%	17	50%
	Kadın	4	17%	10	43%	9	40%
5. Bilgisayar sisteminin bakım ve ihtiyaçlarının farkında olabilme	Erkek	3	9%	16	47%	15	44%
	Kadın	1	4%	16	70%	6	26%
6. Giriş ve çıkış birimlerini açıklayabilme	Erkek	4	12%	12	35%	18	53%
	Kadın	1	4%	9	39%	13	57%
7. Çevre birimlerini (yazıcı, tarayıcı, yansıtım cihazı vs.) kullanabilme	Erkek	1	3%	5	15%	28	82%
	Kadın	2	9%	4	17%	17	74%

Tablo 4'teki verilere göre kadın ve erkek öğretmenlerin donanım konusunda kendilerini yeterli buldukları söylenebilir.

“Bilgisayar sistemini ve işlevlerini öğrenmek için gerekli dokümanları kullanabilme” yeterliliği için kadın öğretmenlerin % 48'i, erkek öğretmenlerin % 73' ü tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Amaca uygun donanım temin edebilme” konusunda erkek katılımcıların % 56'sı tamamen yeterli iken kadın katılımcıların % 52'si tamamen yeterli hissettikleri belirtilmiştir. Bu madde için cinsiyetler arasında önemli bir farkın olmadığı tespit edilmiştir.

“Bilgisayar kullanımında gerekli olan güvenlik tedbirleri alabilme” maddesi için kadın öğretmenlerin % 56'sı, erkek öğretmenlerin ise % 61'i tamamen yeterli hissettikleri tespit edilmiştir. Bu madde için de cinsiyete bağlı büyük bir farkın olmadığı ortaya çıkmıştır.

“Yeni eklenen kartın sürücülerini bulup yükleyebilme” konusunda erkek katılımcıların % 50’ si kadın katılımcıların % 40’ı kendilerini tamamen yeterli bulduklarını ifade etmişlerdir.

Erkek katılımcıların % 44’ü “Bilgisayar sisteminin bakım ve ihtiyaçlarını farkında olabilme” konusunda kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade ederlerken kadın öğretmenlerin % 26’sı kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini belirtmişlerdir.

“Giriş ve çıkış birimlerini açıklayabilme” yeterliliği için erkek katılımcıların % 53’ü kadın katılımcıların % 57’si tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Bu madde için kadın ve erkek öğretmenlerin aralarında benzerlik olduğu ortaya çıkmıştır.

“Çevre birimlerini (yazıcı, tarayıcı, yansıtım cihazı vs.) kullanabilme” maddesi için erkek katılımcıların % 82’si, kadın öğretmenlerin ise % 74’ü kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini belirtmişlerdir. Erkek ve kadın öğretmenlerin en yüksek ortalamalarının çıktığı madde bu maddedir. Gerek görev yaptıkları okullarında gerekse günlük hayatlarında karşılaştıkları bu çevre birimlerini kullanabilme konusunda kendilerini yeterli hissetmeleri buna gerekçe olarak gösterilebilir.

Genel olarak değerlendirildiğinde kadın ve erkek öğretmenlerin diğer maddelere kıyasla “Bilgisayar sisteminin bakım ve ihtiyaçlarını farkında olabilme” maddesine verilen yanıtlar incelendiğinde diğer maddelere kıyasla yetersiz hissetme oranının bu maddede daha yüksek olduğu görülmüştür. Buna sebep olarak yine “Yeni eklenen kartın sürücülerini bulup yükleyebilme” ve “Bilgisayar sistemini ve işlevlerini öğrenmek için gerekli dokümanları kullanabilme” maddelerinde de ortalama olarak tamamen yeterli hissetme ortalamalarının düşük olması gösterilebilir. Çünkü birbiriyle bağlantılı olan ve hazır olmayan sistem hakkındaki yeterlikleri ifade eden bu maddeler için öğretmenlerin özel olarak ilgisi ve bilgisi olması gerektiği söylenebilir. Bu yüzden de bu konular hakkında öğretmenlerin bilgilendirilmesi önemli görülmektedir.

Tablo 5.

Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Yazılım ve Uygulama Yeterlikleri

		Tamamen Yetersiz		Kısmen Yeterli		Tamamen Yeterli	
		N	%	N	%	N	%
1. Mevcut yazılımlar hakkında bilgi sağlamak için kaynakları kullanabilme	Erkek	6	18%	7	20%	21	62%
	Kadın	0	0%	13	57%	10	43%
2. Amaca uygun yazılım temin edebilme	Erkek	6	18%	10	29%	18	53%
	Kadın	1	4%	14	61%	8	35%
3. Herhangi bir yazılım paketinin nasıl çalıştırılacağını öğrenmek için dokümanları kullanabilme	Erkek	1	3%	11	32%	22	65%
	Kadın	1	4%	10	44%	12	52%
4. Yeni bir sistemi yeni baştan yapılandırabilme	Erkek	9	26%	10	30%	15	44%
	Kadın	7	30%	8	35%	8	35%
5. Mevcut sisteme yeni program kurabilme	Erkek	10	29%	5	15%	19	56%
	Kadın	2	9%	12	52%	9	39%
6. Kullanılmayan programları sistemden eksiksiz bir şekilde kaldırabilme	Erkek	3	9%	6	17%	25	74%
	Kadın	3	13%	7	30%	13	57%
7. Windows programının kullanımı	Erkek	2	6%	5	15%	27	79%
	Kadın	2	9%	5	21%	16	70%
8. MS Word programının kullanımı	Erkek	4	12%	5	14%	25	74%
	Kadın	3	13%	3	13%	17	74%
9. MS Excel programının kullanımı	Erkek	4	12%	13	38%	17	50%
	Kadın	4	17%	11	48%	8	35%
10. PowerPoint programının kullanımı	Erkek	3	9%	6	17%	25	74%
	Kadın	3	13%	4	17%	16	70%
11. Bilgisayarı bir iletişim aracı olarak kullanabilme	Erkek	1	3%	5	15%	28	82%
	Kadın	2	9%	6	26%	15	65%

Yazılım ve uygulamalara ilişkin yeterlikleriyle ilgili verilerin olduğu Tablo 5'e göre kadın ve erkek öğretmenlerin bu konuda yeterli hissettikleri söylenebilir.

Erkek katılımcıların % 53'ü "Amaca uygun yazılım temin edebilme" maddesi için kendilerini tamamen yeterli hissederken kadın katılımcıların % 35'i kendilerini tamamen yeterli hissetmektedirler.

“Herhangi bir yazılım paketinin nasıl çalıştırılacağını öğrenmek için dokümanları kullanabilme” konusunda erkek katılımcıların % 65’ i tamamen yeterli hissettiklerini, kadın katılımcıların % 52’si kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Yeni bir sistemi yeni baştan yapılandırabilme” maddesi için kadın katılımcıların % 35’i, erkek katılımcıların % 44’ü kendilerini tamamen yeterli hissettiğini belirtmiştir.

“Mevcut sisteme yeni program kurabilme” maddesi için erkek katılımcıların % 56’sı ve kadın katılımcıların % 39’u kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Kullanılmayan programları sistemden eksiksiz bir şekilde kaldırabilme” konusunda erkek katılımcıların % 74’ü kadın katılımcıların ise % 57’si tamamen yeterli hissettiklerini belirtmişlerdir.

“Windows programının kullanımı” maddesi için erkek katılımcıların % 79’u, kadın katılımcıların % 70’i kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Kullanılan teknolojik aletlerde daha çok Windows programı olduğu için bu programın kullanımı konusunda yeterlik ortalamaları önemli bulunmaktadır.

“MS Word programının kullanımı” maddesine verilen cevaplara göre erkek katılımcıların ve kadın katılımcıların kendilerini tamamen yeterli hissetme ortalamaları eşit ve % 74’tür. Bu sonuç öğretmenlerin MS Word programının kullanımında katılımcıların cinsiyetlerine bağlı önemli bir farklılığın olmadığı anlamına gelmektedir.

“MS Excel programının kullanımı” konusunda erkek katılımcıların % 50’si, kadın katılımcıların % 35’i kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini belirtmişlerdir. MS Excel programı en basit düzeyde ders programı hazırlarken bile pratik olarak tercih edilebilecek bir program olduğu için önemli bulunmaktadır.

“PowerPoint programının kullanımı” için erkek katılımcıların % 74’ü, kadın katılımcıların % 70’ i kendilerini yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Bu programın kullanımında kendini yeterli hissetme konusunda kadın ve erkek öğretmenler arasında önemli bir farkın olmadığı ortaya çıkmıştır.

“Bilgisayarı bir iletişim aracı olarak kullanabilme” konusunda erkek katılımcıların % 82’si, kadın katılımcıların % 65’i kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

Genel anlamda yazılım ve uygulamalara ilişkin öğretmen yeterlikleri değerlendirildiğinde diğer maddelere göre kadın öğretmenlerin en fazla tamamen yeterli hissettikleri “MS Word programının kullanımı” maddesidir. Kadın öğretmenlerin diğer hazır olan programları

kullanmayla ilgili büyük bir probleminin olmadığı fakat “Yeni bir sistemi yeni baştan yapılandırabilme” konusunda eksik kaldıkları ortaya çıkmıştır. Erkek öğretmenlerin çoğunluğunun tamamen yeterli hissettikleri madde ise bilgisayar bir iletişim aracı olarak kullanabilme maddesidir. Erkek öğretmenlerin çoğunluğunun tamamen yetersiz hissettiğini ifade ettiği madde ise “Mevcut sisteme yeni program kurabilme” maddesidir. Bu bilgiler ışığında kadın ve erkek öğretmenlerin sistemle ilgili daha fazla bilgi edinmeye ihtiyaç duyduğu söylenebilir.

Tablo 6.

Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Bilgisayarlı Öğretim Yeterlikleri

		Tamamen Yetersiz		Kısmen Yeterli		Tamamen Yeterli	
		N	%	N	%	N	%
1.Bilgisayarla öğretim ile ilgili temel kavramları açıklayabilme	Erkek	1	3%	11	32%	22	65%
	Kadın	0	0%	13	57%	10	43%
2.Bir konunun öğretimine başlamadan önce o konunun hangi hedeflerini bilgisayarla öğretim ile öğretileceğine karar verebilme	Erkek	2	6%	8	23%	24	71%
	Kadın	0	0%	9	39%	14	61%
3. Bilgisayarlı öğretim ile öğrencinin motivasyonunu sağlayabilme	Erkek	3	9%	7	20%	24	71%
	Kadın	2	9%	4	17%	17	74%
4.Eldeki ders yazılımlarını öğretim sürecinde etkin olarak kullanabilme	Erkek	2	6%	11	30%	21	64%
	Kadın	0	0%	10	43%	13	57%
5.Eğitici multimedya (çoklu ortam) uygulamalarını kullanabilme	Erkek	2	6%	10	27%	22	67%
	Kadın	1	4%	9	39%	13	57%
6.Kendi uzmanlık alanı ile ilgili PowerPoint programı ile sunu hazırlama	Erkek	1	3%	8	23%	25	74%
	Kadın	2	9%	5	21%	16	70%
7.Türkiye’de bilgisayarla öğretim uygulamaları ile ilgili gelişmeleri sürekli olarak izleyebilme	Erkek	7	21%	13	38%	14	41%
	Kadın	6	26%	8	35%	9	39%

Tablo 6’daki veriler doğrultusunda kadın ve erkek öğretmenlerin bilgisayarlı öğretim alanında kendilerini yeterli hissettikleri söylenebilir.

“Bilgisayarla öğretim ile ilgili temel kavramları açıklayabilme” konusunda erkek katılımcıların % 65’i, kadın katılımcıların % 43’ü kendilerini tamamen yeterli hissettikleri ortaya çıkmıştır.

“Bir konunun öğretimine başlamadan önce o konunun hangi hedeflerini bilgisayarla öğretim ile öğretileceğine karar verebilme” yeterliği açısından erkek katılımcıların % 71’i, kadın katılımcıların % 61’i tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Bilgisayarlı öğretim ile öğrencinin motivasyonunu sağlayabilme” açısından katılımcıların yeterlikleri değerlendirildiğinde erkek katılımcıların % 71’inin, kadın katılımcıların % 74’ünün kendilerini tamamen yeterli hissettikleri ortaya çıkmıştır. Kadın öğretmenler ile erkek öğretmenler arasında bu madde için önemli bir fark yoktur.

“Eldeki ders yazılımlarını öğretim sürecinde etkin olarak kullanabilme” açısından erkek katılımcıların % 64’ü, kadın katılımcıların % 57’si tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Eğitici multimedya (çoklu ortam) uygulamalarını kullanabilme” konusunda erkek katılımcıların % 67’si, kadın katılımcıların % 57’si kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Kendi uzmanlık alanı ile ilgili PowerPoint programı ile sunu hazırlama” konusunda erkek katılımcıların % 74’ü, kadın katılımcıların % 70’i kendilerini tamamen yeterli hissetmektedirler. Bu sonuca göre PowerPoint programı ile sunu hazırlama yeterlikleri için cinsiyetlere bağlı büyük bir farkın olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu bölümde erkek öğretmenlerin de kadın öğretmenlerin de kendilerini yeterli hissettikleri madde olan PowerPoint sunusu en yaygın tercih edilen dersin zenginleştirilmesi için kullanılan programdır. Bu konuda hem kadın öğretmenlerin hem de erkek öğretmenlerin kendilerini yeterli hissetmesi kullanım tercihinin dayandırılabilir. Yani bir programı ne kadar çok kullanırlarsa o kadar yeterli hissettikleri söylenebilir.

“Türkiye’de bilgisayarla öğretim uygulamaları ile ilgili gelişmeleri sürekli olarak izleyebilme” konusunda erkek katılımcıların % 41’i, kadın katılımcıların % 39’u kendilerini yeterli hissetmektedirler.

Genel olarak değerlendirildiğinde kadın ve erkek öğretmenlerin bilgisayarla öğretim konusunda istenilen seviyede yeterli hissetmediği bu yüzden de iki grup için de özellikle

bilgisayarlı öğretim ile ilgili temel kavramları açıklayabilme, eldeki yazılımları ve multimedya kaynaklarını kullanma konusunda kendilerini geliştirmeleri beklenebilir.

4.2.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu alt problemde “Öğretmenlerin mezun oldukları fakülte ile donanımına ilişkin, yazılıma ilişkin ve bilgisayarla öğretime ilişkin yeterlikleri arasında bir ilişki var mıdır?” sorusuna cevap aranmış ve elde edilen bilgiler doğrultusunda Tablo 7’de katılımcıların mezun oldukları fakültelere göre donanımına ilişkin, Tablo 8’de yazılım ve uygulamalara ilişkin ve Tablo 9’da bilgisayarlı öğretime ilişkin yeterlikleri gösterilmektedir.

Tablo 7.

Katılımcıların Mezun Oldukları Fakülteye Göre Donanım Yeterlikleri

		Tamamen Yetersiz		Kısmen Yeterli		Tamamen Yeterli	
		N	%	N	%	N	%
1. Bilgisayar sistemini ve işlevlerini öğrenmek için gerekli dokümanları kullanabilme	Diğer	0	0%	1	20%	4	80%
	Eğitim Fakültesi	1	2%	15	36%	26	62%
	Fen-Edebiyat Fakültesi	0	0%	4	40%	6	60%
2. Amaca uygun donanım temin edebilme	Diğer	2	40%	0	0%	3	60%
	Eğitim Fakültesi	5	12%	16	38%	21	50%
	Fen-Edebiyat Fakültesi	1	10%	2	20%	7	70%
3. Bilgisayar kullanımında gerekli olan güvenlik tedbirleri alabilme	Diğer	0	0%	2	40%	3	60%
	Eğitim Fakültesi	5	12%	14	33%	23	55%
	Fen-Edebiyat Fakültesi	0	0%	3	22%	7	78%
4. Yeni eklenen kartın sürücülerini bulup yükleyebilme	Diğer	1	20%	1	20%	3	60%
	Eğitim Fakültesi	9	21%	13	31%	20	48%
	Fen-Edebiyat Fakültesi	3	30%	4	40%	3	30%
5. Bilgisayar sisteminin bakım ve ihtiyaçlarını farkında olabilme	Diğer	0	0%	2	40%	3	60%
	Eğitim Fakültesi	4	10%	25	59%	13	31%
	Fen-Edebiyat Fakültesi	0	0%	5	50%	5	50%
6. Giriş ve çıkış birimlerini açıklayabilme	Diğer	0	0%	2	40%	3	60%
	Eğitim Fakültesi	5	12%	16	38%	21	50%
	Fen-Edebiyat Fakültesi	0	0%	3	30%	7	70%
7. Çevre birimlerini (yazıcı, tarayıcı, yansıtım cihazı vs.) kullanabilme	Diğer	0	0%	1	20%	4	80%
	Eğitim Fakültesi	2	5%	6	14%	34	81%
	Fen-Edebiyat Fakültesi	1	10%	2	20%	7	70%

Tablo 7’ deki bilgiler değerlendirildiğinde eğitim fakültesinden, fen-edebiyat fakültesinden ve diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlerin kendilerini donanım konusunda yeterli hissettikleri söylenebilir.

“Bilgisayar sistemini ve işlevlerini öğrenmek için gerekli dokümanları kullanabilme” konusunda eğitim fakültesi mezunu olan katılımcıların % 62’si, fen-edebiyat fakültesi mezunu olan katılımcıların % 60’ı ve diğer fakültelerden mezun olan katılımcıların % 80’i tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Bu yüzden bu maddede mezun olunan fakülteye göre büyük bir farkın olmadığı söylenebilir. Ancak diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlerin bu konuda daha yeterli hissettikleri çıkarımı yapılabilir.

“Amaca uygun donanım temin edebilme” maddesi için verilen cevaplara göre eğitim fakültelerinden mezun olan katılımcıların % 50’si, fen-edebiyat fakültelerinden mezun olan katılımcıların % 70’i ve diğer fakültelerden mezun olan katılımcıların % 60’ı tamamen yeterli hissettiklerini ifade ettikleri için bu katılımcı grupların arasında büyük bir fark görülememiştir fakat fen-edebiyat fakültesi mezunu olan öğretmenlerin bu konuda daha yeterli hissettikleri söylenebilir.

“Bilgisayar kullanımında gerekli olan güvenlik tedbirleri alabilme” konusunda eğitim fakültelerinden mezun olan katılımcıların % 55’i, fen-edebiyat fakültelerinden mezun olan katılımcıların % 78’i ve diğer fakültelerden mezun olan katılımcıların % 60’ı tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Bu noktada fen-edebiyat fakültesi mezunlarının çoğunluğunun güvenlik tedbiri alma konusunda daha yeterli hissettikleri söylenebilir.

“Yeni eklenen kartın sürücülerini bulup yükleyebilme” yeterlikleri değerlendirildiğinde eğitim fakültesinden mezun olan katılımcıların % 48’i, fen-edebiyat fakültesinden mezun olan katılımcıların % 30’u ve diğer fakültelerden mezun olan katılımcıların % 60’ı kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Bu sebepten yeni eklenen kartın sürücülerini bulup yükleyebilme konusunda diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlerin çoğunluğunun daha yeterli hissettikleri çıkarımı yapılabilir.

“Bilgisayar sisteminin bakım ve ihtiyaçlarını farkında olabilme” konusunda eğitim fakültesinden mezun olan katılımcıların % 31’i, fen-edebiyat fakültesinden mezun olan katılımcıların % 50’si ve diğer fakültelerden mezun olan katılımcıların % 60’ı kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Bu bilgilere dayanarak sistemin bakım ve ihtiyaçlarının farkında olabilme açısından diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlerin daha yeterli hissettikleri söylenebilir.

“Giriş ve çıkış birimlerini açıklayabilme” konusunda eğitim fakültesinden mezun olan katılımcıların % 50’si, fen-edebiyat fakültesinden mezun olan katılımcıların % 70’i ve diğer fakültelerden mezun olan katılımcıların % 60’ı kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade ettikleri için bu maddede fen-edebiyat fakültesinden mezun olan öğretmenlerin daha yeterli hissettikleri anlaşılabılır.

“Çevre birimlerini (yazıcı, tarayıcı, yansıtım cihazı vs.) kullanabilme” açısından değerlendirildiğinde eğitim fakültesinden mezun olan katılımcıların % 81’i, fen-edebiyat fakültesinden mezun olan katılımcıların % 70’i ve diğer fakültelerden mezun olan katılımcıların % 80’i kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Bu bilgilere dayanılarak çevre birimlerini kullanabilme konusunda bu üç grup arasında önemli bir farkın olmadığı ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenlerin diğer maddelere göre bu maddede daha yeterli hissettikleri tespit edilmiştir. Bu bilgi doğrultusunda eğitim fakültesi mezunu olan öğretmenlerin bu birimleri fakülte eğitimleri boyunca da kullandıkları ve bunun olumlu bir sonucunun olduğu söylenebilir. Bu yüzden öğretmenlerin hizmete başlamadan önce de teknolojik araçları kullanma konusuna eğitimlerinde yer verilmesi ve bu araçları kullanma deneyimleri yaşayarak mesleğe başlamaları önemli görülebilir.

Tablo 8.

Katılımcıların Mezun Oldukları Fakülteye Göre Yazılım Ve Uygulama Yeterlikleri

		Tamamen Yetersiz		Kısmen Yeterli		Tamamen Yeterli	
		N	%	N	%	N	%
1. Mevcut yazılımlar hakkında bilgi sağlamak için kaynakları kullanabilme	Diğer	0	0%	1	20%	4	80%
	Eğitim Fakültesi	5	12%	16	38%	21	50%
	Fen-Edebiyat Fakültesi	1	10%	3	30%	6	60%
2. Amaca uygun yazılım temin edebilme	Diğer	1	20%	1	20%	3	60%
	Eğitim Fakültesi	4	10%	20	47%	18	43%
	Fen-Edebiyat Fakültesi	2	20%	3	30%	5	50%
3. Herhangi bir yazılım paketinin nasıl çalıştırılacağını öğrenmek için dokümanları kullanabilme	Diğer	0	0%	1	20%	4	80%
	Eğitim Fakültesi	1	2%	17	41%	24	57%
	Fen-Edebiyat Fakültesi	1	10%	3	30%	6	60%
4. Yeni bir sistemi yeni baştan yapılandırabilme	Diğer	1	20%	1	20%	3	60%
	Eğitim Fakültesi	11	26%	17	41%	14	33%
	Fen-Edebiyat Fakültesi	4	40%	0	0%	6	60%
5. Mevcut sisteme yeni program kurabilme	Diğer	1	20%	1	20%	3	60%
	Eğitim Fakültesi	9	21%	13	31%	20	48%
	Fen-Edebiyat Fakültesi	2	20%	3	30%	5	50%
6. Kullanılmayan programları sistemden eksiksiz bir şekilde kaldırabilme	Diğer	0	0%	1	20%	4	80%
	Eğitim Fakültesi	4	10%	12	28%	26	62%
	Fen-Edebiyat Fakültesi	2	20%	0	0%	8	80%
7. Windows programının kullanımı	Diğer	0	0%	0	0%	5	100%
	Eğitim Fakültesi	3	7%	8	19%	31	74%
	Fen-Edebiyat Fakültesi	1	10%	2	20%	7	70%
8. MS Word programının kullanımı	Diğer	0	0%	1	20%	4	80%
	Eğitim Fakültesi	5	12%	6	14%	31	74%
	Fen-Edebiyat Fakültesi	2	20%	1	10%	7	70%
9. MS Excel programının kullanımı	Diğer	0	0%	1	20%	4	80%
	Eğitim Fakültesi	7	17%	18	43%	17	40%
	Fen-Edebiyat Fakültesi	1	10%	5	50%	4	40%
10. PowerPoint programının kullanımı	Diğer	0	0%	1	20%	4	80%
	Eğitim Fakültesi	5	12%	8	19%	29	69%
	Fen-Edebiyat Fakültesi	1	10%	1	10%	8	80%
11. Bilgisayarı bir iletişim aracı olarak kullanabilme	Diğer	0	0%	1	20%	4	80%
	Eğitim Fakültesi	2	5%	9	21%	31	74%
	Fen-Edebiyat Fakültesi	1	10%	1	10%	8	80%

Tablo 8’ deki bilgiler değerlendirildiğinde eğitim fakültesinden, fen-edebiyat fakültesinden ve diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlerin kendilerini yazılım ve uygulamalar konusunda yeterli hissettikleri söylenebilir.

“Mevcut yazılımlar hakkında bilgi sağlamak için kaynakları kullanabilme” konusunda eğitim fakültesinden mezun olan katılımcıları % 50’si, fen-edebiyat fakültesinden mezun olan katılımcıların % 60’ı, diğer fakültelerden mezun olan katılımcıların ise % 80’i kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Bu bağlamda en büyük farkın eğitim fakültesi ve diğer fakültelerden mezun olan öğretmenler arasında olduğu görülmüştür.

“Amaca uygun yazılım temin edebilme” maddesi için yeterlikler değerlendirildiğinde eğitim fakültesinden mezun olan katılımcıların % 43’ü, fen-edebiyat fakültesinden mezun olan katılımcıların % 50’si, diğer fakültelerden mezun olan katılımcıların ise % 60’ı kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Değerlendirilen bu maddede öğretmenlerin mezun olduğu fakülteye ilişkin önemli bir farkın olmadığı söylenebilir.

“Herhangi bir yazılım paketinin nasıl çalıştırılacağını öğrenmek için dokümanları kullanabilme” konusunda eğitim fakültesinden mezun olan katılımcıların % 57’si, fen-edebiyat fakültesinden mezun olan katılımcıların % 60’ı, diğer fakültelerden mezun olan katılımcıların ise % 80’i kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Yeni bir sistemi yeni baştan yapılandırabilme” konusunda eğitim fakültesinden mezun olan katılımcıları % 33’ü, fen-edebiyat fakültesinden mezun olan katılımcıların % 60’ı, diğer fakültelerden mezun olan katılımcıların ise % 60’ı kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Mevcut sisteme yeni program kurabilme” maddesi için verilen cevaplara göre eğitim fakültesinden mezun olan katılımcıların % 48’i, fen-edebiyat fakültesinden mezun olan katılımcıların % 50’si, diğer fakültelerden mezun olan katılımcıların ise % 60’ı kendilerini tamamen yeterli hissetmektedirler.

“Kullanılmayan programları sistemden eksiksiz bir şekilde kaldırabilme” alanında eğitim fakültesi mezunu olan katılımcıların % 62’si, fen-edebiyat fakültesi mezunu olan katılımcıların % 80’i ve diğer fakültelerden mezun olan katılımcıların ise % 80’i tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Windows programının kullanımı” ile ilgili eğitim fakültesi mezunu olan katılımcıların % 74’ü, fen-edebiyat fakültesi mezunu olan katılımcıların % 70’i ve diğer fakültelerden mezun olan katılımcıların % 100’ü tamamen yeterli hissettiklerini belirtmişlerdir.

“MS Word programının kullanımı” hakkında eğitim fakültesi mezunu olan katılımcıların % 74’ü, fen-edebiyat fakültesinden mezun olan katılımcıların % 70’i ve diğer fakültelerden mezun olan katılımcıların % 80’i kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“MS Excel programının kullanımı” konusunda eğitim fakültesinden mezun olan katılımcıların % 40’ı, fen-edebiyat fakültesi mezunu olan katılımcıların da % 40’ı ve diğer fakültelerden mezun olan katılımcıların % 80’i tamamen yeterli hissettikleri tespit edilmiştir.

“PowerPoint programının kullanımı” maddesi için katılımcıların verdiği yanıtlara göre eğitim fakültesinden mezun olan katılımcıların % 69’unun, fen-edebiyat fakültesi mezunu olan katılımcıların % 80’inin ve diğer fakültelerden mezun olan katılımcıların % 80’inin tamamen yeterli hissettikleri tespit edilmiştir.

“Bilgisayarı bir iletişim aracı olarak kullanabilme” konusunda eğitim fakültesi mezunu olan katılımcıların % 74’ü, fen-edebiyat fakültesi mezunu olan katılımcıların % 80’i ve diğer fakültelerden mezun olan katılımcıların ise % 80’i tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

Genel olarak değerlendirildiğinde eğitim fakültesinden mezun olan öğretmenlerin yazılım ve uygulamalara ilişkin istenilen seviyede yeterli olmadıkları bu yüzden de hizmet öncesi özellikle lisans eğitimlerinde bu konuyu ders olarak görmeleri ya da kurslarla ihtiyaçların giderilmesi gerektiği söylenebilir. Çünkü donanım yeterliklerinin yanında yazılım ve uygulamalar konusunda da yeterliklerinin istenilen seviyede olması bu teknolojiyi daha etkin kullanmaları ve ders sürecinde de daha başarılı olmaları anlamına gelmektedir.

Tablo 9.

Katılımcıların Mezun Oldukları Fakülteye Göre Bilgisayarlı Öğretime İlişkin Yeterlilikleri

		Tamamen Yetersiz		Kısmen Yeterli		Tamamen Yeterli	
		N	%	N	%	N	%
1.Bilgisayarla öğretim ile ilgili temel kavramları açıklayabilme	Diğer	0	0%	1	20%	4	80%
	Eğitim Fakültesi	1	2%	18	43%	23	55%
	Fen-Edebiyat Fakültesi	0	0%	5	50%	5	50%
2.Bir konunun öğretimine başlamadan önce o konunun hangi hedeflerini bilgisayarla öğretim ile öğretilceğine karar verebilme	Diğer	0	0%	0	0%	5	100%
	Eğitim Fakültesi	2	5%	13	31%	27	64%
	Fen-Edebiyat Fakültesi	0	0%	4	40%	6	60%
3. Bilgisayarlı öğretim ile öğrencinin motivasyonunu sağlayabilme	Diğer	0	0%	0	0%	5	100%
	Eğitim Fakültesi	4	10%	9	21%	29	69%
	Fen-Edebiyat Fakültesi	1	10%	2	20%	7	70%
4.Eldeki ders yazılımlarını öğretim sürecinde etkin olarak kullanabilme	Diğer	0	0%	1	20%	4	80%
	Eğitim Fakültesi	1	2%	17	39%	24	59%
	Fen-Edebiyat Fakültesi	1	10%	3	30%	6	60%
5.Eğitici multimedya (çoklu ortam) uygulamalarını kullanabilme	Diğer	0	0%	1	20%	4	80%
	Eğitim Fakültesi	3	7%	15	36%	24	57%
	Fen-Edebiyat Fakültesi	0	0%	3	22%	7	78%
6.Kendi uzmanlık alanı ile ilgili PowerPoint programı ile sunu hazırlama	Diğer	0	0%	1	20%	4	80%
	Eğitim Fakültesi	2	5%	9	21%	31	74%
	Fen-Edebiyat Fakültesi	1	10%	3	30%	6	60%
7.Türkiye’de bilgisayarla öğretim uygulamaları ile ilgili gelişmeleri sürekli olarak izleyebilme	Diğer	2	40%	2	40%	1	20%
	Eğitim Fakültesi	8	20%	17	40%	17	40%
	Fen-Edebiyat Fakültesi	3	30%	2	20%	5	50%

Tablo 9’deki veriler incelendiğinde eğitim fakültesinden, fen-edebiyat fakültesinden ve diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlerin kendilerini bilgisayarlı öğretim konusunda yeterli hissettikleri söylenebilir.

“Bilgisayarla öğretim ile ilgili temel kavramları açıklayabilme” konusunda eğitim fakültesi mezunu olan katılımcıların % 55’i, fen-edebiyat fakültesi mezunu katılımcıların % 50’si ve

diğer fakültelerden mezun olan katılımcıların % 80'i tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Bir konunun öğretimine başlamadan önce o konunun hangi hedeflerini bilgisayarla öğretim ile öğretileceğine karar verebilme” hakkında eğitim fakültesinden mezun olan katılımcıların % 64'ü, fen-edebiyat fakültelerinden mezun olan katılımcıların % 60'ı, diğer fakültelerden mezun olan katılımcıların % 100'ü kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Bilgisayarlı öğretim ile öğrencinin motivasyonunu sağlayabilme” konusunda eğitim fakültesinden mezun olan katılımcıların % 69'u, fen-edebiyat fakültelerinden mezun olan katılımcıların % 70'i, diğer fakültelerden mezun olan katılımcıların % 100'ü kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Eldeki ders yazılımlarını öğretim sürecinde etkin olarak kullanabilme” maddesi için eğitim fakültesinden mezun olan katılımcıların % 59'u, fen-edebiyat fakültelerinden mezun olan katılımcıların % 60'ı, diğer fakültelerden mezun olan katılımcıların % 80'i kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Eğitici multimedya (çoklu ortam) uygulamalarını kullanabilme” yeterliği değerlendirildiğinde eğitim fakültesinden mezun olan katılımcıların % 57'si, fen-edebiyat fakültelerinden mezun olan katılımcıların % 70'i, diğer fakültelerden mezun olan katılımcıların % 80'i kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Kendi uzmanlık alanı ile ilgili PowerPoint programı ile sunu hazırlama” konusunda eğitim fakültesinden mezun olan katılımcıların % 74'ü, fen-edebiyat fakültelerinden mezun olan katılımcıların % 60'ı, diğer fakültelerden mezun olan katılımcıların % 80'i kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Türkiye’de bilgisayarla öğretim uygulamaları ile ilgili gelişmeleri sürekli olarak izleyebilme” maddesi için eğitim fakültesinden mezun olan katılımcıların % 40'ı, fen-edebiyat fakültelerinden mezun olan katılımcıların % 50'si, diğer fakültelerden mezun olan katılımcıların % 20'si kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

Bu maddeler değerlendirildiğinde yeterliklerin mezun olunan alana göre değişiklik gösterdiği ortaya çıkmıştır. Buna sebep olarak da katılımcıların lisans eğitimi sürecinde aldıkları eğitim gösterilebilir. Çünkü eğitim fakültesinde hazırlanan ders sunumları PowerPoint kullanımının yaygın olduğu bilinirken fen-edebiyat fakültelerinden mezun olan

öğretmenlerin multimedya kullanımının yaygın olduğu alanlardan mezun olduğu çıkarımı yapılabilir. Diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlerin ise kendi içinde bilgisayarla öğretilecek konuya karar verme ve bu doğrultuda öğrencinin motivasyonunu sağlama konusunda yeterli hissettikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

4.2.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde “Öğretmenlerin bilgisayar ile ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim alıp almamalarıyla donanım ile ilişkili, yazılımla ilişkili ve bilgisayarla öğretime ilişkili yeterlikleri arasında bir ilişki var mıdır?” sorusuna cevap aranmış ve toplanan veriler Tablo 10, Tablo 11 ve Tablo 12’de gösterilmiştir. Bu soruya cevap olarak “Evet” seçeneğini işaretleyen katılımcıların bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim aldıkları, “Hayır” seçeneğini işaretleyen katılımcıların ise bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim almadıkları ifade edilmektedir.

Tablo 10.

Katılımcıların Bilgisayarla İlgili Kurs ya da Eğitim Alıp Almalarına İlişkin Donanım Yeterlikleri

		Tamamen Yetersiz		Kısmen Yeterli		Tamamen Yeterli	
		N	%	N	%	N	%
1. Bilgisayar sistemini ve işlevlerini öğrenmek için gerekli dokümanları kullanabilme	Evet	1	2%	17	40%	25	58%
	Hayır	0	0%	3	21%	11	79%
2. Amaca uygun donanım temin edebilme	Evet	7	16%	16	37%	20	47%
	Hayır	1	7%	2	14%	11	79%
3. Bilgisayar kullanımında gerekli olan güvenlik tedbirleri alabilme	Evet	3	7%	16	37%	24	56%
	Hayır	2	15%	2	16%	9	69%
4. Yeni eklenen kartın sürücülerini bulup yükleyebilme	Evet	11	26%	16	37%	16	37%
	Hayır	2	14%	2	15%	10	71%
5. Bilgisayar sisteminin bakım ve ihtiyaçlarını farkında olabilme	Evet	2	5%	27	62%	14	33%
	Hayır	2	14%	5	36%	7	50%
6. Giriş ve çıkış birimlerini açıklayabilme	Evet	3	7%	18	42%	22	51%
	Hayır	2	14%	3	21%	9	64%
7. Çevre birimlerini (yazıcı, tarayıcı, yansıtım cihazı vs.) kullanabilme	Evet	3	7%	8	19%	32	74%
	Hayır	0	0%	1	7%	13	93%

Tablo 10'daki veriler doğrultusunda bilgisayarla ilgili kurs ya da eğitim alan katılımcılar da kurs ya da eğitim almayan katılımcılar da kendilerini donanım konusunda yeterli hissetmektedir.

“Bilgisayar sistemini ve işlevlerini öğrenmek için gerekli dokümanları kullanabilme” konusunda bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim alan katılımcıların % 58'i, kurs ya da eğitim almayan katılımcıların ise % 79'u kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Amaca uygun donanım temin edebilme” konusunda olumlu cevap veren katılımcıların % 47'si, olumsuz cevap veren katılımcıların ise % 79'u kendilerini tamamen yeterli hissettikleri ortaya çıkmıştır.

“Bilgisayar kullanımında gerekli olan güvenlik tedbirleri alabilme” maddesi için bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim alan katılımcıların % 56'sı, kurs ya da eğitim almayan katılımcıların ise % 69'u kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Yeni eklenen kartın sürücülerini bulup yükleyebilme” hakkında bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim alan katılımcıların % 37'si, kurs ya da eğitim almayan katılımcıların ise % 71'i kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Bilgisayar sisteminin bakım ve ihtiyaçlarını farkında olabilme” konusunda bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim alan katılımcıların % 33'ü, kurs ya da eğitim almayan katılımcıların ise % 50'si kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Giriş ve çıkış birimlerini açıklayabilme” konusunda olumlu cevap veren katılımcıların % 51'i, olumsuz cevap veren katılımcıların ise % 64'ü kendilerini tamamen yeterli hissettikleri ortaya çıkmıştır.

“Çevre birimlerini (yazıcı, tarayıcı, yansıtım cihazı vs.) kullanabilme” konusunda bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim alan katılımcıların % 74'ü, kurs ya da eğitim almayan katılımcıların ise % 93'ü kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 10'daki veriler incelendiğinde “Çevre birimlerini (yazıcı, tarayıcı, yansıtım cihazı vs.) kullanabilme” konusunda bilgisayarla ilgili bir eğitim veya kurs alan ve almayan öğretmenlerin kendilerini yeterli hissetme ortalamalarının diğer maddelere kıyasla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Buna rağmen bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs ya da

eğitim almayan öğretmenlerin alan öğretmenlere göre kendilerini yetersiz hissettikleri maddelerin daha fazla olduğu görülmüştür. Bilgisayarla ilgili kurs ya da eğitim almanın öğretmenlerin donanım konusunda kendilerini daha fazla yeterli hissetmeleri için daha önemli olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 11.

Katılımcıların Bilgisayarla İlgili Kurs ya da Eğitim Alıp Almalarına İlişkin Yazılım ve Uygulama Yeterlikleri

		Tamamen Yetersiz		Kısmen Yeterli		Tamamen Yeterli	
		N	%	N	%	N	%
1. Mevcut yazılımlar hakkında bilgi sağlamak için kaynakları kullanabilme	Evet	6	14%	15	35%	22	51%
	Hayır	0	0%	5	36%	9	64%
2. Amaca uygun yazılım temin edebilme	Evet	7	16%	19	44%	17	40%
	Hayır	0	0%	5	36%	9	64%
3. Herhangi bir yazılım paketinin nasıl çalıştırılacağını öğrenmek için dokümanları kullanabilme	Evet	2	5%	18	42%	23	53%
	Hayır	0	0%	3	21%	11	79%
4. Yeni bir sistemi yeni baştan yapılandırabilme	Evet	12	28%	15	35%	16	37%
	Hayır	4	29%	3	21%	7	50%
5. Mevcut sisteme yeni program kurabilme	Evet	11	26%	14	32%	18	42%
	Hayır	1	7%	3	22%	10	71%
6. Kullanılmayan programları sistemden eksiksiz bir şekilde kaldırabilme	Evet	5	12%	12	28%	26	60%
	Hayır	1	7%	1	7%	12	86%
7. Windows programının kullanımı	Evet	4	9%	9	21%	30	70%
	Hayır	0	0%	1	7%	13	93%
8. MS Word programının kullanımı	Evet	7	16%	7	16%	29	68%
	Hayır	0	0%	1	7%	13	93%
9. MS Excel programının kullanımı	Evet	8	19%	18	41%	17	40%
	Hayır	0	0%	6	43%	8	57%
10. PowerPoint programının kullanımı	Evet	6	14%	7	16%	30	70%
	Hayır	0	0%	3	21%	11	79%
11. Bilgisayarı bir iletişim aracı olarak kullanabilme	Evet	3	7%	9	21%	31	72%
	Hayır	0	0%	2	14%	12	86%

Bilgisayarla ilgili kurs ya da eğitim alan ve almayan öğretmenlerin yazılım ve uygulamalara ilişkin kendilerini yeterli buldukları tespit edilmiştir.

“Mevcut yazılımlar hakkında bilgi sağlamak için kaynakları kullanabilme” konusunda bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim alan katılımcıların % 51’i, kurs ya da eğitim almayan katılımcıların ise % 64’ü kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Amaca uygun yazılım temin edebilme” konusunda bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim alan katılımcıların % 40’ı, kurs ya da eğitim almayan katılımcıların ise % 64’ü kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Herhangi bir yazılım paketinin nasıl çalıştırılacağını öğrenmek için dokümanları kullanabilme” konusunda olumlu cevap veren katılımcıların % 53’ü, olumsuz cevap veren katılımcıların ise % 79’u kendilerini tamamen yeterli hissettikleri ortaya çıkmıştır.

“Yeni bir sistemi yeni baştan yapılandırabilme” maddesi için bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim alan katılımcıların % 37’si, kurs ya da eğitim almayan katılımcıların ise % 50’si kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Bu konuda iki grubun da yeterlikleri istenilen seviyede değildir. Yeni bir sistemi yeniden yapılandırabilme daha karmaşık ve daha uzmanlık gerektiren bir alan gibi görünse de sistem için en temel gereklilik olarak değerlendirildiğinde hazır olmayan bir alan olduğu için öğretmenlerin bu konudaki eksikliklerinin giderilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır.

“Mevcut sisteme yeni program kurabilme” konusunda bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim alan katılımcıların % 42’si, kurs ya da eğitim almayan katılımcıların ise % 79’u kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Kullanılmayan programları sistemden eksiksiz bir şekilde kaldırabilme” maddesi için bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim alan katılımcıların % 60’ı, kurs ya da eğitim almayan katılımcıların ise % 86’sı kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Windows programının kullanımı” konusunda bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim alan katılımcıların % 70’i, kurs ya da eğitim almayan katılımcıların ise % 93’ü kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Yaygın olarak kullanılan Windows programının kullanımı her iki grup için de ortalama yeterli görülmektedir.

“MS Word programının kullanımı” konusunda olumlu cevap veren katılımcıların % 68’i, olumsuz cevap veren katılımcıların ise % 93’ü kendilerini tamamen yeterli hissettikleri ortaya çıkmıştır.

“MS Excel programının kullanımı” maddesi için bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim alan katılımcıların % 40’ı, kurs ya da eğitim almayan katılımcıların ise % 57’si kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir. MS Excel programının kullanımı iki grup için de yeterli seviyede değildir.

“PowerPoint programının kullanımı” konusunda bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim alan katılımcıların % 70’i, kurs ya da eğitim almayan katılımcıların ise % 79’u kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir. İki grup için de benzer ortalamaların çıktığı bu konuda öğretmenlerin eğitim ya da kurs alıp almamalarının önemli olmadığı süreç içinde de kullanım yaygınlığı sebebiyle öğrenilebileceği söylenebilir.

“Bilgisayarı bir iletişim aracı olarak kullanabilme” konusunda olumlu cevap veren katılımcıların % 72’si, olumsuz cevap veren katılımcıların ise % 86’sı kendilerini tamamen yeterli hissettikleri ortaya çıkmıştır. Bu bilgiler doğrultusunda bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim alan öğretmenlerin bilgisayarını bir iletişim aracı olarak kullanabilme yeterliklerinin diğer maddelere göre daha fazla ortalamaya sahip olması günlük hayatında da iletişim aracı olarak kullanmayı tercih etmesine bağlanabilir.

Tablo 12.

Katılımcıların Bilgisayarla İlgili Kurs ya da Eğitim Alıp Almadıklarına İlişkin Bilgisayarlı Öğretim Yeterlikleri

		Tamamen Yetersiz		Kısmen Yeterli		Tamamen Yeterli	
		N	%	N	%	N	%
1.Bilgisayarla öğretim ile ilgili temel kavramları açıklayabilme	Evet	1	2%	21	49%	21	49%
	Hayır	0	0%	3	21%	11	79%
2.Bir konunun öğretimine başlamadan önce o konunun hangi hedeflerini bilgisayarla öğretim ile öğretileceğine karar verebilme	Evet	2	5%	14	33%	27	63%
	Hayır	0	0%	3	21%	11	79%
3. Bilgisayarlı öğretim ile öğrencinin motivasyonunu sağlayabilme	Evet	5	12%	9	21%	29	67%
	Hayır	0	0%	2	14%	12	86%
4.Eldeki ders yazılımlarını öğretim sürecinde etkin olarak kullanabilme	Evet	2	5%	17	40%	23	55%
	Hayır	0	0%	3	21%	11	79%
5.Eğitici multimedya (çoklu ortam) uygulamalarını kullanabilme	Evet	3	7%	15	35%	25	58%
	Hayır	0	0%	3	23%	10	77%
6.Kendi uzmanlık alanı ile ilgili PowerPoint programı ile sunu hazırlama	Evet	3	7%	11	26%	29	67%
	Hayır	0	0%	2	14%	12	86%
7.Türkiye’de bilgisayarla öğretim uygulamaları ile ilgili gelişmeleri sürekli olarak izleyebilme	Evet	10	23%	18	42%	15	35%
	Hayır	3	21%	3	21%	8	58%

Bilgisayarlı öğretime ilişkin yeterlikler Tablo 12’deki veriler doğrultusunda değerlendirildiğinde kurs ya da eğitim alan ve almayan öğretmenlerin kendilerini bu konuda yeterli hissettikleri söylenebilir.

“Bilgisayarla öğretim ile ilgili temel kavramları açıklayabilme” konusunda bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim alan katılımcıların % 49’u, kurs ya da eğitim almayan katılımcıların ise % 79’u kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Bir konunun öğretimine başlamadan önce o konunun hangi hedeflerini bilgisayarla öğretim ile öğretileceğine karar verebilme” maddesi için bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim alan katılımcıların % 63’ü, kurs ya da eğitim almayan katılımcıların ise % 79’u kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Bilgisayarlı öğretim ile öğrencinin motivasyonunu sağlayabilme” konusunda olumlu cevap veren katılımcıların % 67’si, olumsuz cevap veren katılımcıların ise % 86’sı kendilerini tamamen yeterli hissettikleri ortaya çıkmıştır.

“Eldeki ders yazılımlarını öğretim sürecinde etkin olarak kullanabilme” konusunda bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim alan katılımcıların % 55’i, kurs ya da eğitim almayan katılımcıların ise % 79’u kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Eğitici multimedya (çoklu ortam) uygulamalarını kullanabilme” maddesi için bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim alan katılımcıların % 58’i, kurs ya da eğitim almayan katılımcıların ise % 77’si kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Kendi uzmanlık alanı ile ilgili PowerPoint programı ile sunu hazırlama” konusunda olumlu cevap veren katılımcıların % 67’si, olumsuz cevap veren katılımcıların ise % 86’sı kendilerini tamamen yeterli hissettikleri ortaya çıkmıştır.

“Türkiye’de bilgisayarla öğretim uygulamaları ile ilgili gelişmeleri sürekli olarak izleyebilme” konusunda bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim alan katılımcıların % 35’i, kurs ya da eğitim almayan katılımcıların ise % 58’i kendilerini tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

Bu bilgiler ışığında her iki grubun öğretmenlerinin “Bilgisayarlı öğretim ile öğrencinin motivasyonunu sağlayabilme” ve “Kendi uzmanlık alanı ile ilgili PowerPoint programı ile sunu hazırlama” konularında diğer maddelere göre daha fazla yeterli hissettikleri ortaya çıkmıştır. Bunun sebebi olarak öğretmenlerin öğretmenlik alan bilgilerinin pedagojik bilgileriyle desteklemesi, teknolojiyi ders sürecine etkili bir şekilde entegre etme konusunda ise kendilerini bu süreçte geliştirmeye devam etmesi gösterilebilir. Buna karşın “Türkiye’de bilgisayarla öğretim uygulamaları ile ilgili gelişmeleri sürekli olarak izleyebilme” konusunda öğretmenlerin çoğunluğu kendilerini yetersiz bulmuşlardır.

4.2.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Öğretmenlerin görev yaptıkları okullarda bilgisayarlı öğretim yapılıp yapılmaması ile öğretimde donanım ile ilişkili, yazılımla ilişkili ve bilgisayarla öğretime ilişkin yeterlikleri arasında bir ilişki var mıdır?” sorusuna verilen cevaplar Tablo 13, Tablo 14 ve Tablo 15’te gösterilmektedir. Verilen cevaplar için “Evet” seçeneği katılımcıların görev yaptıkları

okullarında bilgisayarlı eğitim yapıldığını, “Hayır” seçeneği ise okullarında bilgisayarlı eğitim yapılmadığını ifade etmektedir.

Tablo 13.

Katılımcıların Okullarında Bilgisayarlı Öğretim Yapılıp Yapılmasına Göre Donanım Yeterlikleri

		Tamamen Yetersiz		Kısmen Yeterli		Tamamen Yeterli	
		N	%	N	%	N	%
1. Bilgisayar sistemini ve işlevlerini öğrenmek için gerekli dokümanları kullanabilme	Evet	1	2%	16	39%	24	59%
	Hayır	0	0%	4	25%	12	75%
2. Amaca uygun donanım temin edebilme	Evet	6	15%	13	31%	22	54%
	Hayır	2	13%	5	31%	9	56%
3. Bilgisayar kullanımında gerekli olan güvenlik tedbirleri alabilme	Evet	4	10%	12	29%	25	61%
	Hayır	1	7%	7	40%	8	53%
4. Yeni eklenen kartın sürücülerini bulup yükleyebilme	Evet	10	24%	12	30%	19	46%
	Hayır	3	19%	6	37%	7	44%
5. Bilgisayar sisteminin bakım ve ihtiyaçlarının farkında olabilme	Evet	3	7%	25	61%	13	32%
	Hayır	1	6%	7	44%	8	50%
6. Giriş ve çıkış birimlerini açıklayabilme	Evet	5	12%	14	34%	22	54%
	Hayır	0	0%	7	44%	9	56%
7. Çevre birimlerini (yazıcı, tarayıcı, yansıtım cihazı vs.) kullanabilme	Evet	3	7%	5	13%	33	80%
	Hayır	0	0%	4	25%	12	75%

Tablo 13’teki veriler ışığında görev yaptıkları okullarda bilgisayarlı öğretim yapılan öğretmenlerin de okullarında bilgisayarlı öğretim yapılmayan öğretmenlerin de genel anlamda donanım konusunda yeterli buldukları söylenebilir.

“Bilgisayar sistemini ve işlevlerini öğrenmek için gerekli dokümanları kullanabilme” konusunda evet diyen katılımcıların % 59’u, hayır diyen katılımcıların % 75’i tamamen yeterli hissettikleri tespit edilmiştir.

“Amaca uygun donanım temin edebilme” maddesi için evet diyen katılımcıların % 54’ü, hayır diyen katılımcıların % 56’sı tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Donanım temin edebilme konusunda iki grup arasında önemli bir fark bulunamamıştır.

“Bilgisayar kullanımında gerekli olan güvenlik tedbirleri alabilme” yeterlikleri değerlendirildiğinde evet diyen katılımcıların % 61’i, hayır diyen katılımcıların % 53’ü tamamen yeterli hissettiklerini belirtmişlerdir.

“Yeni eklenen kartın sürücülerini bulup yükleyebilme” konusunda evet diyen katılımcıların % 46’sı, hayır diyen katılımcıların % 44’ü tamamen yeterli hissettikleri tespit edilmiştir. Bu madde için her iki grubun öğretmenlerinin yeterliklerinin istenilen seviyede olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu sonucun öğretmenlerin hazır olan sistemi kullanmaları ve bu yüzden de yeni bir kart kullanmayı tercih etmemeleri ile ilgili olduğu söylenebilir.

“Bilgisayar sisteminin bakım ve ihtiyaçlarını farkında olabilme” maddesi için evet diyen katılımcıların % 32’si, hayır diyen katılımcıların % 50’si tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir. Bu yeterlik maddesi için iki grubun öğretmenlerinin de istenilen seviyede yeterli hissetmedikleri tespit edilmiştir. Bu sonuca bakarak öğretmenlerin kullandıkları sistemle ilgili bir sorun çıkmadığı sürece ilgilenmedikleri şeklinde yorumlanabilir.

“Giriş ve çıkış birimlerini açıklayabilme” konusunda evet diyen katılımcıların % 54’ü, hayır diyen katılımcıların % 56’sı tamamen yeterli hissettikleri tespit edilmiştir.

“Çevre birimlerini (yazıcı, tarayıcı, yansıtım cihazı vs.) kullanabilme” konusunda evet diyen katılımcıların % 80’i, hayır diyen katılımcıların % 75’i tamamen yeterli hissettiği tespit edilmiştir.

Tablo 13’teki bilgiler doğrultusunda öğretmenlerin okullarında bilgisayarlı öğretim yapılması ya da yapılmamasına bakılmaksızın kendilerini donanım konusunda yetiştirmeleri ve geliştirmeleri önem arz etmektedir. Çünkü yaygınlaşan bu araçların öğretim hayatlarına bir zaman dahil olması söz konusuysa bu konuda yeterli olmaları bir bakıma bu teknolojileri etkili ve başarılı bir şekilde hazır olmaları dolayısıyla sürece daha çabuk uyum sağlamaları anlamına gelmektedir.

Tablo 14.

Katılımcıların Okullarında Bilgisayarlı Öğretim Yapılıp Yapılmasına Göre Yazılım ve Uygulama Yeterlikleri

		Tamamen Yetersiz		Kısmen Yeterli		Tamamen Yeterli	
		N	%	N	%	N	%
1. Mevcut yazılımlar hakkında bilgi sağlamak için kaynakları kullanabilme	Evet	3	7%	17	42%	21	51%
	Hayır	3	19%	3	18%	10	63%
2. Amaca uygun yazılım temin edebilme	Evet	5	12%	19	47%	17	41%
	Hayır	2	13%	5	31%	9	56%
3. Herhangi bir yazılım paketinin nasıl çalıştırılacağını öğrenmek için dokümanları kullanabilme	Evet	1	2%	16	39%	24	59%
	Hayır	1	6%	5	31%	10	63%
4. Yeni bir sistemi yeni baştan yapılandırabilme	Evet	11	27%	15	36%	15	37%
	Hayır	5	31%	3	19%	8	50%
5. Mevcut sisteme yeni program kurabilme	Evet	9	22%	13	32%	19	46%
	Hayır	3	19%	4	25%	9	56%
6. Kullanılmayan programları sistemden eksiksiz bir şekilde kaldırabilme	Evet	5	12%	9	22%	27	66%
	Hayır	1	6%	4	25%	11	69%
7. Windows programının kullanımı	Evet	3	7%	7	17%	31	76%
	Hayır	1	6%	3	19%	12	75%
8. MS Word programının kullanımı	Evet	4	10%	7	17%	30	73%
	Hayır	3	19%	1	6%	12	75%
9. MS Excel programının kullanımı	Evet	6	15%	17	41%	18	44%
	Hayır	2	13%	7	43%	7	44%
10. PowerPoint programının kullanımı	Evet	4	10%	8	19%	29	71%
	Hayır	2	13%	2	12%	12	75%
11. Bilgisayarı bir iletişim aracı olarak kullanabilme	Evet	3	7%	8	20%	30	73%
	Hayır	0	0%	3	19%	13	81%

Tablo 14'teki veriler ışığında görev yaptıkları okullarda bilgisayarlı öğretim yapılan öğretmenlerin de okullarında bilgisayarlı öğretim yapılmayan öğretmenlerin de genel anlamda yazılım ve uygulamalar konusunda yeterli hissettikleri söylenebilir.

“Mevcut yazılımlar hakkında bilgi sağlamak için kaynakları kullanabilme” konusunda evet diyen katılımcıların % 51’i, hayır diyen katılımcıların % 63’ü tamamen yeterli hissettikleri tespit edilmiştir.

“Amaca uygun yazılım temin edebilme” maddesi için evet diyen katılımcıların % 41’i, hayır diyen katılımcıların % 56’sı tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Herhangi bir yazılım paketinin nasıl çalıştırılacağını öğrenmek için dokümanları kullanabilme” konusunda evet diyen katılımcıların % 59’u, hayır diyen katılımcıların % 63’ü tamamen yeterli hissettikleri tespit edilmiştir.

“Yeni bir sistemi yeni baştan yapılandırabilme” konusunda evet diyen katılımcıların % 37’si, hayır diyen katılımcıların % 50’si tamamen yeterli hissettikleri tespit edilmiştir.

“Mevcut sisteme yeni program kurabilme” maddesi için evet diyen katılımcıların % 46’sı, hayır diyen katılımcıların % 56’sı tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Kullanılmayan programları sistemden eksiksiz bir şekilde kaldırabilme” maddesi için evet diyen katılımcıların % 66’sı, hayır diyen katılımcıların % 69’u tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Windows programının kullanımı” konusunda evet diyen katılımcıların % 76’sı, hayır diyen katılımcıların % 75’i tamamen yeterli hissettikleri tespit edilmiştir.

“MS Word programının kullanımı” açısından katılımcıların yeterlikleri değerlendirildiğinde evet diyen katılımcıların % 73’ü, hayır diyen katılımcıların ise % 75’i tamamen yeterli hissettiklerini belirtmişlerdir. Bu konuda öğretmenlerin yeterlikleri arasında önemli bir fark görülmemiştir.

“MS Excel programının kullanımı” konusunda evet diyen katılımcıların % 44’ü, hayır diyen katılımcıların % 44’ü tamamen yeterli hissettiklerini tespit edilmiştir. MS Excel kullanımı diğer değişkenlerde olduğu gibi bu değerlendirmede de her iki grup için istenilen seviyede değildir.

“PowerPoint programının kullanımı” maddesi için evet diyen katılımcıların % 71’i, hayır diyen katılımcıların % 75’i tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Bilgisayarı bir iletişim aracı olarak kullanabilme” konusunda evet diyen katılımcıların % 73’ü, hayır diyen katılımcıların % 81’i tamamen yeterli hissettikleri tespit edilmiştir.

Tablo 14'teki bilgiler ışığında okullarında bilgisayarlı öğretim yapılan öğretmenlerin yapılmayan öğretmenlere benzer olarak çoğunluğunun “Bilgisayarı bir iletişim aracı olarak kullanabilme” konusunda yeterli hissettikleri ortaya çıkmıştır. Buna ek olarak okullarında bilgisayarlı öğretim yapılan öğretmenlerin çoğunluğunun kendilerini yeterli hissettikleri “MS Word programının kullanımı” maddesi bu öğretmenlerin derslerinde veya sınavlarında da MS Word programını kullanmayı tercih ettikleri şeklinde yorumlanabilir. Fakat okullarında bilgisayarlı öğretim yapılmayan öğretmenlerin çoğunluğunun “Yeni bir sistemi yeni baştan yapılandırabilme” maddesinde kendilerini yetersiz buldukları tespit edilmiştir.

Tablo 15.

Katılımcıların Okullarında Bilgisayarlı Öğretim Yapılıp Yapılmasına Göre Bilgisayarlı Öğretim Yeterlikleri

		Tamamen Yetersiz		Kısmen Yeterli		Tamamen Yeterli	
		N	%	N	%	N	%
1.Bilgisayarla öğretim ile ilgili temel kavramları açıklayabilme	Evet	1	2%	16	39%	24	59%
	Hayır	0	0%	8	50%	8	50%
2.Bir konunun öğretimine başlamadan önce o konunun hangi hedeflerini bilgisayarla öğretim ile öğretileceğine karar verebilme	Evet	1	2%	11	27%	29	71%
	Hayır	1	6%	6	38%	9	56%
3. Bilgisayarlı öğretim ile öğrencinin motivasyonunu sağlayabilme	Evet	2	5%	8	19%	31	76%
	Hayır	3	19%	3	18%	10	63%
4.Eldeki ders yazılımlarını öğretim sürecinde etkin olarak kullanabilme	Evet	2	5%	14	32%	25	63%
	Hayır	0	0%	7	44%	9	56%
5.Eğitici multimedya (çoklu ortam) uygulamalarını kullanabilme	Evet	3	7%	12	29%	26	63%
	Hayır	0	0%	6	40%	9	60%
6.Kendi uzmanlık alanı ile ilgili PowerPoint programı ile sunu hazırlama	Evet	3	7%	9	22%	29	71%
	Hayır	0	0%	4	25%	12	75%
7.Türkiye’de bilgisayarla öğretim uygulamaları ile ilgili gelişmeleri sürekli olarak izleyebilme	Evet	11	27%	14	34%	16	39%
	Hayır	2	13%	7	43%	7	44%

Tablo 15'teki veriler doğrultusunda görev yaptıkları okullarda bilgisayarlı öğretim yapılan öğretmenlerin de okulların da bilgisayarlı öğretim yapılmayan öğretmenlerin de genel anlamda bilgisayarlı öğretim konusunda yeterli hissettikleri söylenebilir.

“Bilgisayarla öğretim ile ilgili temel kavramları açıklayabilme” konusunda evet diyen katılımcıların % 59'u, hayır diyen katılımcıların ise % 50'si tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Bir konunun öğretimine başlamadan önce o konunun hangi hedeflerini bilgisayarla öğretim ile öğreteceğine karar verebilme” açısından katılımcıların yeterlikleri değerlendirildiğinde evet diyen katılımcıların % 71'i, hayır diyen katılımcıların ise % 56'sı tamamen yeterli hissettiklerini belirtmişlerdir.

“Bilgisayarlı öğretim ile öğrencinin motivasyonunu sağlayabilme” maddesi için evet diyen katılımcıların % 76'sı, hayır diyen katılımcıların % 63'ü tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Eldeki ders yazılımlarını öğretim sürecinde etkin olarak kullanabilme” konusunda evet diyen katılımcıların % 63'ü, hayır diyen katılımcıların ise % 56'sı tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Eğitici multimedya (çoklu ortam) uygulamalarını kullanabilme” açısından katılımcıların yeterlikleri değerlendirildiğinde evet diyen katılımcıların % 63'ü, hayır diyen katılımcıların ise % 60'ı tamamen yeterli hissettiklerini belirtmişlerdir.

“Kendi uzmanlık alanı ile ilgili PowerPoint programı ile sunu hazırlama” maddesi için evet diyen katılımcıların % 71'i, hayır diyen katılımcıların % 75'i tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

“Türkiye’de bilgisayarla öğretim uygulamaları ile ilgili gelişmeleri sürekli olarak izleyebilme” konusunda evet diyen katılımcıların % 39'u, hayır diyen katılımcıların ise % 44'ü tamamen yeterli hissettiklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 15'teki veriler değerlendirildiğinde okullarında bilgisayarlı öğretim yapılan öğretmenlerin çoğunluğunun “Bilgisayarlı öğretim ile öğrencinin motivasyonunu sağlayabilme” maddesinde diğer maddelere kıyasla kendilerini daha fazla yeterli buldukları görülmüştür. Buna karşın bu öğretmenlerin çoğunluğunun kendilerini

“Türkiye’de bilgisayarla öğretim uygulamaları ile ilgili gelişmeleri sürekli olarak izleyebilme” konusunda yetersiz buldukları tespit edilmiştir. Görev yaptıkları okullarda bilgisayarlı öğretim yapılmayan öğretmenlerin çoğunluğunun ise “Kendi uzmanlık alanı ile ilgili PowerPoint programı ile sunu hazırlama” maddesinde yeterli fakat okullarında bilgisayarlı öğretim yapılan öğretmenlerin aksine “Bilgisayarlı öğretim ile öğrencinin motivasyonunu sağlayabilme” konusunda yetersiz hissettikleri ortaya çıkmıştır.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ve bu sonuçlardan yola çıkılarak geliştirilen öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuç

Avrupa’da Türk çocuklarına Türkçe öğreten 57 öğretmenin teknoloji kullanımı konusunda yeterliklerinin ve performanslarının araştırıldığı bu tez çalışmasında öğretmenlerin cinsiyet, mezun olunan fakülte, bilgisayarla ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim alıp almamaları ve görev yaptıkları okullarda bilgisayarlı öğretim yapılıp yapılmaması bilgilerine göre donanım, yazılım ve uygulamalar ile bilgisayarlı öğretime ilişkin yeterlikleri elde edilen bulgulara göre analiz edilmiştir.

Yurt dışına özellikle Avrupa ülkelerine göç eden Türklerin sayıları oldukça fazladır. Çeşitli sebeplerle yurt dışında yaşayan nüfus içerisinde çocuk sayısı da oldukça fazladır. Dolayısıyla bu çocukların eğitim görmeye ve o ülkenin dilini öğrenmeye ihtiyaçları vardır. Yurt dışındaki Türk çocuklarının ana dili olan Türkçeyi kendi kültürüyle bağlarını korumak ve güçlendirmek için öğrenmeleri gerekirken yaşadıkları topluma uyum sağlamak, eğitim hayatlarında başarılı olmak için de bulundukları ülkenin dilini öğrenmeleri gerekmektedir. Bu noktada Yurt dışındaki Türk çocukları için ortaya çıkan iki dillilik olgusu birçok açıdan araştırılması gerekir. Genel anlamda bireyin hem ana dilinde yeterli olması hem de ikinci bir dilde ana diliyle aynı ya da benzer seviyede yeterli olması anlamına gelen dengeli iki dilliliğin okul başarısını olumlu yönde etkilediği bilinmektedir. Okul çağına kadar ana dillerini genel olarak aile çevresinde sadece konuşma ve dinleme-

anlama seviyesinde öğrenen bu çocukların eğitim sistemi içerisinde düzenli bir şekilde Türkçe öğrenmeleri gerekir. Aksi takdirde, sadece bulundukları ülkenin dilinde eğitim alırlarsa ana dilleri yavaş yavaş unutulacaktır. Çocukların ana dillerini unutmamaları, kimliklerini korumaları açısından son derece önemlidir.

Genel olarak yurt dışındaki Türk çocuklarına ana dili Türkçe öğretiminde submersiyon modelinin uygulandığı ifade edilmektedir. Submersiyon modelinde ana dilinin çocukların okul başarısını olumsuz etkilediğini ve dolayısıyla ana dili yok sayıp sadece bulunan ülkenin dilinde eğitim almaları gerektiği savunulmuş, velilere de bu yönde telkinlerde bulunulmuştur. Ancak immersiyon modelinde yani iki dilin paralel öğretildiği eğitimle bu çocukların avantajlı duruma geleceklerini ortaya koyan çalışmalar da mevcuttur. Bu model resmî dille ana dilinin birlikte gelişebileceği anlamına gelmektedir. Hâlihazırda yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe dersi seçmeli ders ya da hafta sonu kurslarında verilmektedir. Bu derslerin son derece yetersiz kalmasının yanında bu şekilde konumlandırılan ana dili Türkçe dersleri öğrencilerde Türkçeye karşı tepki doğurmaktadır.

Yurt dışındaki Türk çocuklarının bulundukları ülkenin dilini öğrenmesi kadar önem arz eden ana dili öğrenimi yapılacak iki dilli bireyler gerek Türkiye açısından gerekse Türk çocukları açısından son derece önemlidir. Yurt dışında yaşayan Türk çocuklarının Türkçe öğretimi gerekli yasal çalışmaların yapıldığı ve hâlâ bu konu üzerinde görüş alışverişinin devam ettiği görülmektedir. Ancak yasal düzenlemeler yeterli değildir. Türkiye Cumhuriyeti'nin gerek öğretim programı ve ders materyalleri gerek öğretmen görevlendirmesi noktasında daha çok çalışması gerekmektedir. Ana dili olarak Türkçe öğretiminde ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde çok fazla çalışma olmasına rağmen iki dilli Türk çocukları noktasında çok az çalışma mevcuttur. Bu durum ister istemez sahaya da yansımaktadır. Ayrıca yurt dışında eğitim alıp mahallen atanan öğretmenler ayrı bir çalışma konusudur. Yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına Türkçe öğretimi alanı özel bir alan olduğu için bu alanda görev yapacak öğretmenlerin sorumlulukları daha fazladır ve dolayısıyla bu öğretmenlerin nitelikleri daha fazla önem arz etmektedir. Bu çalışmaya konu olan teknoloji kullanımı konusunda öğretmenlerin yeterlikleri ise bu niteliklerden sadece biridir.

Gelişen teknolojik imkânlar sayesinde değişen eğitim anlayışı eğitimin temel taşı olan öğretmenin sorumluluğunu da artırmıştır. Eğitimde geleneksel yöntemlerin geri planda kaldığı günümüzde öğretmenlerin daha çok rol model olması beklenen öğrenme ortamlarının çoğaldığı söylenebilir. Bu ortamlarda öğretmen öğrencinin konuya olan

dikkatini artırırken bir yandan da konuyu daha iyi öğrenmesine yardımcı olmak için teknolojiden faydalanmayı bilmelidir. Çağın gereği olan bu araçların derse uygulanması öğrencinin öğrenme kapasitesini ve yaratıcılığını artırmaya yardımcı olacaktır. Yani öğretmenlerin teknolojiyi eğitim ortamlarına taşımaları bir zorunluluktur. Bu bağlamda öğretmenin teknolojiyi derslerine entegre etme konusundaki yeterliliği önemli hâle gelmektedir. Bu da öğretmenin alan bilgisi ve pedagoji bilgisinin yanında öğreteceği konuyu teknoloji aracılığıyla nasıl aktarması gerektiğini de bilmesine bağlıdır. Bu üç alanın kesişiminde yer alan teknolojik pedagojik alan bilgisi öğretmenlerin daha etkili bir öğretim yapmasına yardımcı olmaktadır. Bunun için temelde gerekli olan öğretmenin öğretim sürecinde donanım, yazılım ve uygulamalara ve bilgisayarlı öğretime ilişkin bilgileridir. Türkçenin yurt dışında Türk çocuklarına öğretiminde ise öğretmenlerin bu yeterlikleri daha fazla önem arz etmektedir.

Katılımcıların donanım, yazılım ve uygulamalar ve bilgisayarlı öğretim konusunda yeterliklerine bakıldığında genel anlamda kendilerini bu üç alanda da yeterli buldukları ortaya çıkmıştır. Fakat araştırma sonucunda katılımcıların donanım ile ilişkin yeterlikleri ortalamalarının yazılım ve uygulamalara ilişkin ve bilgisayarlı öğretime ilişkin yeterlikleriyle kıyaslandığında daha az olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bilgi ışığında öğretmenlerin donanım konusundaki yeterliklerinin yazılım ve uygulamaları kullanma konusundaki yeterliklerini ve bilgisayarlı öğretime ilişkin yeterliklerini olumsuz yönde etkilemediği sonucu çıkarılabilir. Öğretmenlerin donanım konusunda daha iyi bir seviyeye gelmeleri için gerekli eğitimleri almaları sağlanabilir.

Sonuçlar değerlendirildiğinde eğitim fakültelerinden, fen-edebiyat fakültelerinden ve diğer fakültelerden mezun olan öğretmenlerin kendilerini donanım, yazılım ve uygulamalar ve bilgisayarlı öğretime ilişkin yeterli gördükleri tespit edilmiştir.

Elde edilen veriler doğrultusunda bilgisayarla ilgili kurs ya da eğitim alan öğretmenlerin donanım, yazılım ve uygulamalar ve bilgisayarlı öğretime ilişkin kendilerini yeterli hissettikleri belirtilmiştir. Ayrıca bilgisayarla ilgili kurs ya da eğitim almayan öğretmenlerin de yeterli hissettikleri ortaya çıkmıştır. Yani bilgisayarla ilgili kurs ya da eğitim almayan öğretmenlerin bu teknolojiyi kullanmadıkları anlamına gelmemektedir.

Okullarında bilgisayarlı öğretim yapılan öğretmenlerin yapılmayan öğretmenlerle benzer şekilde donanım, yazılım ve uygulamalar ve bilgisayarlı öğretim konusunda kendilerini yeterli hissettikleri saptanmıştır. Yine de okullarında bilgisayarlı öğretim yapılan

öğretmenlerin bu alanlarda kendilerini daha yeterli hissettikleri söylenebilir. Çünkü öğretmenler var olan imkânları en üst düzeyde etkili bir şekilde kullanma konusunda ihtiyaçlarını gidermek için öğrenmeye ve kendilerini geliştirmeye süreç içerisinde devam etmektedir.

Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğretimi alanında görev yapan Türkçe öğretmenlerinin teknoloji kullanımına ilişkin performans ölçümü amacıyla yapılan bu araştırma sonuçları bu alanda yapılan araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir. Şıktunca'nın (2007) İstanbul'da meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin teknoloji kullanımı ile ilgili yaptığı performans ölçümü çalışmasının sonucunda öğretmenlerin teknoloji kullanımı konusunda kendilerini yeterli hissettikleri; Hatay' da yapılan öğretmenlerin bilgisayara karşı tutumları ve bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma seviyeleri ve tutumları arasında olumlu bir uyum olduğu (Hakkari, Atalar & Tüysüz, 2015) yani araştırmamızın sonuçları ile örtüştüğü görülmektedir.

Bu çalışma ile öğretmen, öğrenci ve öğretim programı gibi birçok unsuru içinde barındıran ve üzerinde titizlikle çalışılması gereken iki dilli Türk çocuklarının ana dili eğitimi konusunda öğretmenlerin teknoloji kullanımına ilişkin performansları değerlendirilmiştir. Bu çalışmada elde edilen bilgiler ışığında yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğreten öğretmenlerin donanım, yazılım ve uygulamalar ve bilgisayarlı öğretime ilişkin yeterli hissettikleri söylenebilir. Buna rağmen iki dilli Türk çocuklarının Türkçe öğretimi konusunda eksikliklerin olduğu bilinmektedir. Bu sebeple yurt dışında ana dili olarak Türkçe öğretimi konusunun bütün yönleriyle incelenmesi ve alandaki eksikliklerinin giderilmesi için çalışmaların artarak devam etmesi gerekli bulunmuştur.

5.2. Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğretimi konusundaki öneriler aşağıda belirtilmiştir:

1. Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğretimi alanında yapılan çalışmalar sonucunda ana dili olarak Türkçe derslerinin ikinci planda kaldığı ve ana dilinin resmî dili öğrenmeye engel olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sebeple yurt dışındaki Türk çocuklarının ana dilleri Türkçeyi öğrenme hakları devletler tarafından ikili anlaşmalarla desteklenmeli ve korunmalıdır.

2. Yurt dışındaki Türk çocuklarının ana dili Türkçe vasıtasıyla kendi kültürleriyle bağlarını korumak ve güçlendirmeleri önemli bulunmuştur. Bu sebeple Türkçenin öğrenilmesinin önemi ve gerekliliğinin hem ailelere hem çocuklara MEB, Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), üniversitelerin yaz okulu vb. projelerle anlatılması ve çocukların Türkçe öğrenmeye özendirilmesi gerekmektedir.
3. Alanda yapılan araştırmalar sonucunda yurt dışındaki Türk çocuklarının Türkçe derslerine ilgi ve taleplerinin istenilen seviyede olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu yüzden öğrenci ihtiyaçlarına göre bir öğretim programı hazırlanmalı ve ders materyalleri öğrencinin dikkatini çekecek özelliklerde olmalıdır. Programlar ve materyaller hazırlanırken Türklerin yoğun olarak yaşadığı ülkelerdeki program ve materyaller incelenerek paralel bir program ve materyaller hazırlanmalıdır.
4. Gençlerin internet kullanımlarının fazla olduğundan yola çıkarak Türkçe öğrenimine yönelik internet kaynaklı uygulamalar hazırlanmalıdır.
5. Yurt dışına öğretmen görevlendirmeleri için mesleki yeterlik sınavı kapsamında yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğreten öğretmenlerin alan bilgisinin yanında teknoloji bilgisinin de yetkin olmasına dikkat edilmelidir.
6. Yurt dışında görevlendirilen öğretmenlerin gittikleri ülkeye uyum sağlayana kadar kaybettikleri zaman gerçeği göz önünde bulundurulduğunda hizmet öncesi eğitim kurslarında söz konusu ülkelerde eğitim müşaviri olarak görev yapan kişiler davet edilerek seminerler verilmelidir.
7. Bu araştırma sonucunda görüldüğü gibi öğretmenler teknolojiyi derslerinde kullanma konusunda yeterli hissetseler de Türkçe derslerinin verildiği fiziki koşullar iyileştirilmeli ve böylece interaktif öğrenme ortamları artırılmalıdır.
8. Bu araştırma sonucunda görüldüğü gibi eğitim fakültelerinden mezun olan öğretmenlerin teknolojiyi kullanma konusunda eksiklikleri olduğu için lisans sürecinde aldıkları bilgisayar dersleri daha etkin bir şekilde verilmelidir.
9. MEB, YTB ve üniversiteler mahallen atanan öğretmenlere eğitim seminerleri verilmelidir.

KAYNAKLAR

- Akbaş, Ö. (2003). Ulusal teknoloji politikaları ve ilköğretimde teknoloji eğitimi. *Millî Eğitim Dergisi*, 160. https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Millî_Egitim_Dergisi/160/akbas.htm sayfasından erişilmiştir.
- Akkoyunlu, B., İşman, A., & Odabaşı, H.F. (Ed.). (2018). *Eğitim Teknolojileri Okumaları* http://www.tojet.net/e-book/eto_2018.pdf sayfasından erişilmiştir.
- Akpınar, Y. (2003). Öğretmenlerin yeni bilgi teknolojileri kullanımında yükseköğretimin etkisi: İstanbul okulları örneği. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 2(2), 79-96. <http://www.tojet.net/articles/v2i2/2211.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Aksan, D. (1998). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim*. Ankara:Türk Dil Kurumu.
- Albirini, A. (2006). Teachers' attitudes toward information and communication technologies. *Journal of Computer & Education*, 47, 373-398. doi:10.1016/j.compedu.2004.10.013.
- Al-Zaidiyeen, N. J., Mei, L. L., & Fook, F.S., (2010). Teachers' attitudes and levels of technology use in classrooms: the case of jordan. *International Education Studies* 3(2). 211-218. <https://pdfs.semanticscholar.org/fd4a/f00f0165145b41720ea79540106d2dcecb3.pdf> sayfasından erişilmiştir.

- Arslan, S., Özpınar, İ. (2008). Öğretmen nitelikleri: ilköğretim programlarının beklentileri ve eğitim fakültelerinin kazandırdıkları, *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 2(1), 38-63. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/39761> sayfasından erişilmiştir.
- Atal, D., & Usluel, Y. K. (2011). İlköğretim öğrencilerinin okul içinde ve dışında teknoloji kullanımları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41, 24-35. <https://dergipark.org.tr/download/article-file/87383> sayfasından erişilmiştir.
- Baker, C. (2001). *The Development of Bilingualism, Foundations of Bilingual Education and Bilingualism*. Clevedon, GBR: Multilingual Matters Ltd. <https://books.google.com.tr/books?id=HAwxBQAAQBAJ&lpg=PR6&ots=Tbz8ZGZqfD&dq=baker%20bilingual%20education%202001&lr&pg=PR1#v=onepage&q=baker%20bilingual%20education%202001&f=false> sayfasından erişilmiştir.
- Baker, C. (2011). *Foundations of bilingual education and bilingualism (Vol. 79)*. Multilingual Matters. https://books.google.com.tr/books?id=HAwxBQAAQBAJ&lpg=PR6&ots=Tbz8ZG_jjI&dq=baker%20bilingual%20education%202006&lr&pg=PA2#v=onepage&q=baker%20bilingual%20education%202006&f=false sayfasından erişilmiştir.
- Baki, A.,& Gökçek, T. (2012). Karma yöntem araştırmalarına genel bir bakış. *Elektronik Sosyal Bilimleri Dergisi*, 11(42), 1-21. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/70397> sayfasından erişilmiştir.
- Belet, Ş. D. (2009). İki dilli Türk öğrencilerinin ana dili Türkçeyi öğrenme durumlarına ilişkin öğrenci, veli ve öğretmen görüşleri (FJELL ilköğretim okulu örneği, Norveç). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21. <http://dergisosyalbil.selcuk.edu.tr/susbed/article/view/308/290> sayfasından erişilmiştir.
- Berkant, H. G. (2013). Öğretmen adaylarının bilgisayara yönelik tutumlarının ve öz-yeterlik algılarının ve bilgisayar destekli eğitim yapmaya yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *The Journal of Instructional Technologies and Teacher Education*, 1(3), 11 - 22. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/231304> sayfasından erişilmiştir.

- Buldu, M. (2014). Öğretmen yeterlik düzeyi değerlendirmesi ve mesleki gelişim eğitimleri planlanması üzerine bir öneri. *Millî Eğitim Dergisi*, 44(204), 114-134. <http://dergipark.gov.tr/milliegitim/issue/36160/406469> sayfasından erişilmiştir.
- Cummins, J. (1979). Linguistic Interdependence and the Educational Development of Bilingual Children. *Review of Educational Research*, 49, 222-251. <https://doi.org/10.3102/00346543049002222>
- Çağıltay, K., Çakıroğlu, J., Çağıltay, N., & Çakıroğlu, E. (2001). Öğretimde bilgisayar kullanımına ilişkin öğretmen görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 19-28. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/hunefd/article/download/5000048904/5000046224> sayfasından erişilmiştir.
- Demirel, Ö. (1999). *Planlamadan değerlendirmeye öğretme sanatı*. (2. baskı). Ankara: Pegem
- Ergün, M. (1989, Mayıs). *Eğitimde bilgisayarların kullanılma zorunluluğu ve programların yeniden düzenlenmesi*, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, İnönü Üniversitesi, Malatya. <http://mustafaergun.com.tr/wordpress/wp-content/uploads/2015/11/bilgisayar.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Hakkari, F., Atalar, T., & Tüysüz, C. (2015). Öğretmenlerin bilgisayar yeterlikleri ve öğretimde teknoloji kullanımına ilişkin algılarının çeşitli değişkenler bakımından incelenmesi. *Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 460-481. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/befdergi/article/view/5000184008/5000162513> sayfasından erişilmiştir.
- Karababa, Z. C., & Karagül, S. (2014). Yurt dışındaki Türklere Türkçe öğretmenlerin sınıf içi uygulamalara yönelik görüşleri. *Millî Eğitim*, 204(2), 155-165. <https://dergipark.org.tr/download/article-file/441926> sayfasından erişilmiştir.
- Karasakaloğlu, N., Saracaloğlu, A. S., & Uça, S. (2011). Türkçe öğretmenlerinin teknoloji tutumları ile bilgi teknolojilerini kullanma düzeylerinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 26-36.

<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/mersinefd/article/view/1002000211> sayfasından erişilmiştir.

Kelağa A. İ. (2005). Yunanistan'da (Batı Trakya'da) ikidilli eğitim veren azınlık okullarında Türkçe ve yunanca öğrenim gören öğrencilerin okuduğunu anlama ve yazılı anlatım becerilerinin değerlendirilmesi, (Doktora Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> sayfasından erişilmiştir.

Koehler, M. J., Mishra, P. (2008). Introducing TPACK. In AACTE Committee on Innovation and Technology. (Ed.), *Handbook of technological pedagogical content knowledge (TPCK)* (s.1-29). New York: Routledge https://ubd.instructure.com/files/23539/download?download_frd=1&verifier=0vILM1OPI1vmp5Et1K2nAAJ16zEw6hjqQQyHj14 sayfasından erişilmiştir.

Korkmaz, Z. (1992). *Gramer terimleri sözlüğü*. No:575. Ankara: TDK

Krashen, S. D. (1981). Bilingual education and second language acquisition theory. *Schooling And Language Minority Students: A Theoretical Framework* (s. 51-79). Los Angels: California. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED249773.pdf#page=63> sayfasından erişilmiştir.

Lam, Y. (2000). Technophilia vs. technophobia: A preliminary look at why second-language teachers do or do not use technology in their classrooms. *Canadian Modern Language Review*, 56(3), 390-420. https://nanopdf.com/download/view-resource_pdf sayfasından erişilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı (1981). *Onuncu Millî Eğitim Şûrası: 18-22 Temmuz: Önerileri, Konuşmalar, Kararlar*. İstanbul: Millî Eğitim

Millî Eğitim Bakanlığı (1989). *XII. Millî Eğitim Şûrası: 23-26 Haziran 1981: Raporlar, Görüşmeler, Kararlar*. Ankara: Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı.

Millî Eğitim Bakanlığı (1996). *On Beşinci Millî Eğitim Şûrası, Raporlar, Görüşmeler, Kararlar*. İstanbul: Millî Eğitim

Millî Eğitim Bakanlığı (2007). *On Yedinci Millî Eğitim Şûrası: Türk Millî Eğitim Sisteminde Kademeler Arası Geçişler, Yönlendirme ve Sınav Sistemi, Küreselleşme ve AB Sürecinde Türk Eğitim Sistemi Raporlar, Görüşmeler, Kararlar*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.

Millî Eğitim Bakanlığı (1998). Millî Eğitim Temel Kanunu. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/temkanun_0/temelkanun_0.html sayfasından erişilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı, Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (2017). *Öğretmen strateji belgesi 2017-2023*, Ankara. http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_06/09140719_Strateji_Belgesi_Resmî_Gazete_sonrasY_ilan.pdf sayfasından erişilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı, Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (2017). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri*, Ankara. https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/06172441_Ygretmenlik_Meslegi_Genel_Yeterlikleri.pdf sayfasından erişilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü (2003). *Yurt dışı görevlendirmeleri*. <http://abdigm.meb.gov.tr/www/yurt-disi-teskilati/icerik/31> sayfasından erişilmiştir.

Millî Eğitim Temel Kanunu (1973). *T.C. Resmî Gazete*, 1474, 24 Haziran 1973. <http://www.resmîgazete.gov.tr/arsiv/14574.pdf> sayfasından erişilmiştir.

Mohammad, M. I. (2015). *The perceptions of students and teachers about the benefits of and barriers to technology aided efl*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> sayfasından erişilmiştir.

Onuncu Kalkınma Planı (2013). *T.C. Resmî Gazete*, 28699, 6 Temmuz 2013. <http://www.resmîgazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmîgazete.gov.tr/eskiler/2013/07/20130706.htm&main=http://www.resmîgazete.gov.tr/eskiler/2013/07/20130706.htm> sayfasından erişilmiştir.

Organisation for Economic Co-Operation and Development (2005). *Teachers matter; attracting, developing and retaining effective teacher* (Education and Training Policy Report). <https://www.oecd.org/education/school/34990905.pdf> sayfasından erişilmiştir.

Özbay, M. (2010). *Türkçe öğretimi yazıları*. Ankara:Öncü

Pamuk, S., Çakır, R., Ergun, M., Yılmaz, H. B., & Ayas, C. (2013). Öğretmen ve öğrenci bakış açısıyla tablet PC ve etkileşimli tahta kullanımı: FATİH Projesi değerlendirmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1799-1822. doi: 10.12738/estp.2013.3.1734

Paptheodorou, T. (2007). Supporting the mother tongue: pedagogical approaches. *Early Child Development and Care*, 177(6-7), 751-765. <https://doi.org/10.1080/03004430701379231>

Romaine, S. (1995). Bilingual language development. M. Barrett (Ed.), *The development of language* içinde (s.251-273). <https://books.google.com.tr/books?id=Fup5CwAAQBAJ&lpg=PA251&ots=moNy5HrKLI&dq=romaine%20bilingualism%201995&lr&pg=PP1#v=onepage&q=romaine%20bilingualism%201995&f=false> sayfasından erişilmiştir.

Seferoğlu, S. S. (2004). Öğretmen adaylarının öğretmen yeterlilikleri açısından kendilerini değerlendirmeleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 131-140. http://yunus.hacettepe.edu.tr/~%20sadi/yayin/Seferoglu_Ogretmen_Yeterlikleri_BAAE_2004-58.pdf sayfasından erişilmiştir.

Semiz, K. (2011). *Pre-service physical education teachers' technological pedagogical content knowledge, technology integration self-efficacy and instructional technology outcome expectations*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> sayfasından erişilmiştir.

Şengör, V. (2010). *Yabancı dil öğretiminde bilgisayar kullanımı*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> sayfasından erişilmiştir.

- Şentuna, T. (2003). *Öğretmenlerin bilgisayar ve internet teknolojilerini yönetme ve öğretim ortamına entegre etme konusunda hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/sayfasından erişilmiştir>.
- Şıktunca, C. A. (2007). *Meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin teknoloji kullanımı ile ilgili performans ölçümü*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/sayfasından erişilmiştir>.
- Tekin, İ. (2015). *Karma yöntem araştırmaları* [PowerPoint sunumu]. <https://prezi.com/3cvmzy7twkg5/karma-yontem-arastirmalari/> sayfasından erişilmiştir.
- Tekin, N. M. (2015). *İngiltere'deki ana dili Türkçe olan öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumları*. (Yüksek Lisans Tezi). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/sayfasından erişilmiştir>.
- Türk Dil Kurumu. (2019). *Türkçe Sözlük*. Ankara:Türk Dil Kurumu. <http://sozluk.gov.tr/sayfasından erişilmiştir>.
- UNESCO (2003.) Education in a multilingual world. *UNESCO Education Position Paper*. <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001297/129728e.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Yağmur, K. (2006). Batı Avrupa'daki Türkçe öğretiminin sorunları ve çözüm önerileri. *Dil Dergisi*, 134, 31-48. doi: 10.1501/Dilder_00000000061
- Yağmur, K. (2007). İkidilli çocukların dil becerilerinin ölçümü ve eşik kuramı. *Dil Dergisi*, 135, 60-75. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/27/760/9651.pdf> sayfasından erişilmiştir.
- Yazar, İ., Kaplan, O. (2010). *Bilişim teknolojileri ışığında Türkçe ve edebiyat öğretimi*. III. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir. <http://web.deu.edu.tr/ilyas/ftp/bildirikitabi.pdf> sayfasından erişilmiştir.

Yıldız, C. (2012). *Yurt dışında yaşayan Türk çocuklarına Türkçe öğretimi (Almanya örneği)*, <https://www.ytb.gov.tr/uploads/resimler/kitaplar%20pdf/yurtdisinda-yasayan-turkce-ogretm.pdf> sayfasından erişilmiştir.

Yılmaz, M. Y. (2014). İki dillilik olgusu ve Almanya'daki Türklerin iki dilli eğitim sorunu. *Electronic Turkish Studies*, 9(3). http://www.turkishstudies.net/files/turkishstudies/588784507_97Y%C4%B1lmazMehmetYal%C3%A7%C4%B1n-edb-1641-1651.pdf sayfasından erişilmiştir.

Yücer, S. (2011). İnternet yoluyla Türkçe öğretimi ve sorunları. *Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi*, 1(1), 108-116. <http://turkcearastirmalari.gazi.edu.tr/dergi/yil-1/sayi-1/13-yucer-sumeyra.pdf> sayfasından erişilmiştir.

EKLER

EK 1. Araştırma İzni Formu

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü

Sayı : 81576613-605.01-E.16853671
Konu : Araştırma Uygulama İzin Talebi

12.09.2019

GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü)

- İlgi: a) Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'nün 10/06/2019 tarihli ve 80287700-302.08.01-E.19172 sayılı yazısı
b) Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü'nün 02/09/2019 tarihli ve 43145072-605.01-E.15733408 sayılı yazısı
c) Millî Eğitim Bakanlığının 22/08/2017 tarihli ve 35558626-10.06.01-E.12607291 (2017/25) sayılı genelgesi

İlgi (a) yazı ile Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Yurt Dışındaki Türk Çocuklarına Türkçe Öğretimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Hülya HÖRGÜŞLÜOĞLU'nun "Avrupa' da Görev Yapan Türkçe Öğretmenlerinin Teknoloji Kullanımı ile İlgili Performans Ölçümü" isimli tez çalışması kapsamında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Avrupa ülkelerine gönderilen öğretmenlerin e-posta adreslerinin teminine ve bu öğretmenlere anket uygulanmasına yönelik izin talebi Genel Müdürlüğümüz ve Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü tarafından incelenmiştir.

İlgi (b) yazıda bu tür anket uygulamalarında gönüllülük esas olduğundan öğretmenlerimizin e-posta adreslerinin paylaşılmasının uygun olmayacağı, ancak anketin uygulanmasında bir sakınca bulunmadığı belirtilmiştir.

Denetimi eğitim ataşeliği ve okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre; onaylı bir örneği Bakanlığımızda muhafaza edilen ve uygulama sırasında da mühürlü ve imzalı örnekten elektronik ortama aktarılmış veri toplama araçlarının ilgi (b) yazı ve ilgi (c) Genelge doğrultusunda uygulanmasına izin verilmiştir.

Gereğini ve bilgilerinizi rica ederim.

Güvenli Elektronik İmza

Aslı ile Aynıdır

12/09/2019

Anıl YILMAZ
Genel Müdür

Burhan (ANKİVERDİ)

Emniyet Mahallesi Mılas SokakNo:8 06560 Yenimahalle-ANKARA
Telefon No: (0 312) 296 94 00 Fax: (0 312) 213 61 36
E-Posta: yegitek@meb.gov.tr İnternet Adresi: http://yegitek.meb.gov.tr

Bilgi için: Şeyda KARABÜLÜT Dr. Azilla DEMİRBAŞ
Öğretmen Koordinatör
Telefon No: : (0 312) 296 94 18 (0 312) 296 95 82

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrak.sorgu.meb.gov.tr> adresinde; b3f6-4d0b-3065-8bf3-95c5 kodu ile teyit edilebilir.

**EK 2. Avrupa'daki Türk Çocuklarına Türkçe Öğreten Öğretmenlerin
Teknoloji Kullanımı İle ilgili Performans Ölçümü (Kişisel Bilgi Formu)**

I. BÖLÜM

Aşağıdaki seçeneklerden size uygun olan parantezin içine (X) işareti koyunuz.

1. Atama Kaydınız:	1. () MEB Yurt dışı Görevlendirme	2. () Mahallen Atama		
2.Cinsiyetiniz	1.() Kadın	2. () Erkek	3.() Belirtmek istemiyorum	
3.Meslekteki hizmet süreniz:	1. () 1–5 yıl	2. () 6–10 yıl	3.() 11–15 yıl	4. () 16 ve üstü
4.Mezun olduğunuz fakülte:	1. ()Eğitim Fakültesi	2.() Fen-Edebiyat Fakültesi		3.()Diğer
4.Bilgisayar ile ilgili herhangi bir kurs ya da eğitim aldınız mı?		1. () Evet		2. () Hayır
5. Okulunuzda bilgisayarla öğretim yapılıyor mu?		1. () Evet		2. () Hayır

**EK 3. Avrupa'daki Türk Çocuklarına Türkçe Öğreten Öğretmenlerin
Teknoloji Kullanımı İle ilgili Performans Ölçümü (Yeterlik Ölçeği)**

II. BÖLÜM

Aşağıdaki her cümleye karşılık olarak 3–2–1 ölçekleri ile cevap verilecektir. 3= Tamamen yeterli 2= Kısmen yeterli 1= Tamamen yetersiz olarak olumlu cevaptan olumsuz doğru sıralanmıştır. Size uygun olan ölçeği (X) işareti ile belirtiniz.

DONANIMA İLİŞKİN YETERLİLİKLER	1	2	3
1. Bilgisayar sistemini ve işlevlerini öğrenmek için gerekli dokümanları kullanabilme			
2. Amaca uygun donanım temin edebilmeleri			
3. Bilgisayar kullanımında gerekli olan güvenlik tedbirleri alabilmeleri			
4. Yeni eklenen kartın sürücülerini bulup Yükleyebilmeleri			
5. Bilgisayar sisteminin bakım ve ihtiyaçlarını farkında olabilmeleri			
6. Giriş ve çıkış birimlerini açıklayabilmeleri			
7. Çevre birimlerini (yazıcı, tarayıcı, yansıtım cihazı vs.) kullanabilme			

III. BÖLÜM

YAZILIM VE UYGULAMALARA İLİŞKİN YETERLİLİKLER	1	2	3
1. Mevcut yazılımlar hakkında bilgi sağlamak için kaynakları kullanabilme			
2. Amaca uygun yazılım temin edebilme			
3. Herhangi bir yazılım paketinin nasıl çalıştırılacağını öğrenmek için dokümanları kullanabilme			
4. Yeni bir sistemi yeni baştan yapılandırabilme			
5. Mevcut sisteme yeni program kurabilme			
6. Kullanılmayan programları sistemden eksiksiz bir şekilde kaldırabilme			

7. Windows programının kullanımı			
8. MS Word programının kullanımı			
9. MS Excel programının kullanımı			
10. PowerPoint programının kullanımı			
11. Bilgisayarı bir iletişim aracı olarak kullanabilme			

IV. BÖLÜM

BİLGİSAYARLA ÖĞRETİME İLİŞKİN YETERLİLİKLER	1	2	3
1.Bilgisayarla öğretim ile ilgili temel kavramları açıklayabilme			
2.Bir konunun öğretimine başlamadan önce o konunun hangi hedeflerini bilgisayarla öğretim ile öğretilceğine karar verebilme			
3. Bilgisayarlı öğretim ile öğrencinin motivasyonunu sağlayabilme			
4.Eldeki ders yazılımlarını öğretim sürecinde etkin olarak kullanabilme			
5.Eğitici multimedia (çoklu ortam) uygulamalarını kullanabilme			
6.Kendi uzmanlık alanı ile ilgili PowerPoint programı ile sunu hazırlama			
7.Türkiye’de bilgisayarla öğretim uygulamaları ile ilgili gelişmeleri sürekli olarak izleyebilme			

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..